

मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२

संशोधन गर्ने ऐन	लालमोहर र प्रकाशन मिति
१. मूल्य अभिवृद्धि कर (पहिलो संशोधन) ऐन, २०५८	२०५२।१२।७ २०५८।१०।४
२. केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन, २०६३	प्रमाणीकरण र प्रकाशन मिति २०६३।१२।८
३. गणतन्त्र सुदृढीकरण तथा केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन, २०६६*	२०६६।१०।७
४. केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०७२	२०७२।११।३
५. आर्थिक ऐन, २०७५	२०७५।३।३२

२०५२ सालको ऐन नं. १४

☞.....

मूल्य अभिवृद्धि कर लगाउने र असुल उपर गर्ने व्यवस्था गर्न बनेको ऐन

प्रस्तावना : देशको आर्थिक विकासको लागि आवश्यक राजश्व सङ्कलन गर्ने प्रक्रियालाई प्रभावकारी बनाई राजश्व परिचालन बढाउन वस्तु वा सेवाको बिक्री, वितरण, हस्तान्तरण, आयात वा निर्यात लगायतका सबै कारोबारमा मूल्य अभिवृद्धि कर लगाउने र असुल उपर गर्ने प्रक्रियालाई व्यवस्थित गरी राजश्व सङ्कलन प्रभावकारी ढङ्गबाट गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

श्री ५ महाराजाधिराज वीरेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवको शासनकालको चौबीसौं वर्षमा संसदले यो ऐन बनाएकोछ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यस ऐनको नाम “मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२” रहेको छ ।

(२) यो ऐन नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकिएको मितिदेखि प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,-

(क) “कर” भन्नाले यस ऐन बमोजिम लाग्ने मूल्य अभिवृद्धि कर सम्भन्नु पर्छ ।

★ यो ऐन संवत् २०६५ साल जेठ १५ गतेदेखि लागू भएको ।

☞ गणतन्त्र सुदृढीकरण तथा केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन, २०६६ द्वारा भिकिएको ।

☒ यो ऐन २०५४ साल मङ्सिर १ गतेदेखि प्रारम्भ हुने गरी तोकिएको (नेपाल राजपत्र: २०५४।१।२) को सूचना अनुसार ।

- (ख) “कारोबार” भन्नाले कुनै वस्तु वा सेवा आपूर्ति गर्ने कार्य सम्भन्धनु पर्छ ।
- (ग) “कर लाग्ने कारोबार” भन्नाले दफा ५ को उपदफा (१) मा उल्लिखित कारोबार सम्भन्धनु पर्छ ।
- (घ) “कर लाग्ने मूल्य” भन्नाले कुनै वस्तु वा सेवाको सम्बन्धमा दफा १२ र १२क. बमोजिम कायम गरिने मूल्य सम्भन्धनु पर्छ ।
- (ङ) “वस्तु” भन्नाले चल वा अचल दुबै किसिमको सम्पत्ति सम्भन्धनु पर्छ ।
- (च) “सेवा” भन्नाले वस्तु बाहेकको जुनसुकै कुरा सम्भन्धनु पर्छ ।
- (छ) “आपूर्ति” भन्नाले प्रतिफल लिई वा नलिई कुनै वस्तु वा सेवा बिक्री, विनिमय, हस्तान्तरण गर्ने कार्य वा तत्सम्बन्धी अनुमति दिने वा ठेक्का पट्टा गर्ने कार्य सम्भन्धनु पर्छ ।
- (ज) “प्रतिफल” भन्नाले वस्तु वा सेवाको आपूर्ति गर्दा त्यसको मूल्य बापत प्राप्त हुने कुनै पनि कुरा सम्भन्धनु पर्छ ।
- (झ) “आयात” भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम वस्तु वा सेवा नेपाल
○..... भित्र पैठारी गर्ने कार्य सम्भन्धनु पर्छ ।
- (ञ) “निर्यात” भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम वस्तु वा सेवा नेपाल बाहिर वा निर्यात गृह वा विशेष आर्थिक क्षेत्रमा निर्यात गर्ने कार्य सम्भन्धनु पर्छ ।
- (ट) “बजार मूल्य” भन्नाले दफा १३ बमोजिम निर्धारित मूल्य सम्भन्धनु पर्छ ।
- ◆(ट१) “विद्युतीय माध्यम” भन्नाले कम्प्युटर, इन्टरनेट, इ-मेल, फ्याक्स, विद्युतीय क्यास मेशिन (इलेक्ट्रोनिक क्यास रजिष्टर), फिस्कल प्रिन्टर जस्ता माध्यम सम्भन्धनु पर्छ र सो शब्दले विद्युतीय भुक्तानीको माध्यम तथा विभागले तोकेको त्यस्तै प्रकृतिका अन्य माध्यम समेतलाई जनाउँछ ।
- (ठ) “व्यक्ति” भन्नाले प्राकृतिक व्यक्ति, फर्म, कम्पनी, संघ, संस्था, साभेदारी संस्था, सहकारी, संयुक्त व्यवसाय, गुठी वा कोष सम्भन्धनु पर्छ र सो शब्दले नाफाको उद्देश्य लिई वा नलिई कर लाग्ने

○ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधित ।

○ गणतन्त्र सुदृढीकरण तथा केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन, २०६६ द्वारा भिकिएको ।

◆ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा थप ।

कारोबारमा संलग्न रहेको सरकारी निकाय, धार्मिक संगठन, परोपकारी संस्था वा त्यस्तै अन्य निकाय र तिनका शाखा वा उपशाखालाई समेत जनाउँछ ।

- (ड) “दर्ता भएको व्यक्ति” भन्नाले दफा १०, १०क. र १०ख. बमोजिम कारोबार गर्न दर्ता भएको व्यक्ति सम्भन्तु पर्छ ।
- (ढ) “दर्ता नम्वर” भन्नाले दफा १०, १०क. र १०ख. बमोजिम प्रदान गरिएको दर्ता नम्वर सम्भन्तु पर्छ ।
- (ण) “आपूर्तिकर्ता” भन्नाले कुनै वस्तु वा सेवा आपूर्ति गर्ने व्यक्ति सम्भन्तु पर्छ ।
- (त) “प्रापक” भन्नाले कुनै वस्तु वा सेवा ग्रहण गर्ने व्यक्ति सम्भन्तु पर्छ ।
- (थ) “करदाता” भन्नाले यस ऐन बमोजिम कर लाग्ने कारोबारमा संलग्न भएको व्यक्ति वा कर बुझाउनु पर्ने दायित्व भएको व्यक्ति सम्भन्तु पर्छ ।
- ▣(थ१) “कर अवधि” भन्नाले करदाताले दफा १८ बमोजिम कर विवरण पेश गर्नु पर्ने अवधि सम्भन्तु पर्छ ।
- (द) “विभाग” भन्नाले आन्तरिक राजस्व विभाग सम्भन्तु पर्छ ।
- (ध) “महानिर्देशक” भन्नाले विभागको महानिर्देशक सम्भन्तु पर्छ ।
- (न) “कर अधिकृत” भन्नाले नेपाल सरकारले नियुक्त गरेको कर अधिकृत वा प्रमुख कर अधिकृत वा प्रमुख कर प्रशासक सम्भन्तु पर्छ र सो शब्दले विभागका शाखा अधिकृत, निर्देशक, उप-महानिर्देशक वा यस ऐन बमोजिम कर अधिकृतको अधिकार प्रयोग गर्न पाउने गरी नेपाल सरकारले तोकेको अन्य कुनै अधिकृतलाई समेत जनाउँछ ।
- (प) “तोकिएको” वा “तोकिए बमोजिम” भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्भन्तु पर्छ ।

३. कर अधिकृत नियुक्त गर्न वा तोक्न सक्ने : यस ऐनको प्रयोजनको निमित्त नेपाल सरकारले आवश्यक सङ्ख्यामा कर अधिकृतहरू नियुक्त गर्न सक्नेछ र नेपाल सरकारले आवश्यक देखेमा नेपाल सरकारको अन्य कुनै अधिकृतलाई पनि कर अधिकृतको कार्य गर्ने गरी तोक्न सक्नेछ ।

○ अर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधित ।

▣ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

०४. कर अधिकृतको अधिकार क्षेत्र : (१) कर अधिकृतको अधिकारक्षेत्र अर्थ मन्त्रालयले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

(२) कर अधिकृतलाई आफ्नो कार्यक्षेत्र बाहेकका अन्य क्षेत्रका करदाताको कारोबार निरीक्षण र अनुगमन तथा कर निर्धारण गर्ने गरी महानिर्देशकले तोक्न सक्नेछ ।

५. मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने : (१) यस ऐनमा अन्यथा व्यवस्था भएकोमा बाहेक देहायका कारोबारमा मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्नेछ :-

- (क) नेपाल ⇨..... भित्र आपूर्ति भएका वस्तु वा सेवामा,
- (ख) नेपाल ⇨..... भित्र आयात गरिएको वस्तु वा सेवामा,
- (ग) नेपाल ⇨..... बाहिर निर्यात गरिएको वस्तु वा सेवामा,

(२) प्रत्येक कारोबारको कर लाग्ने मूल्यमा कर लाग्नेछ ।

(३) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि अनुसूची-१ मा उल्लिखित वस्तु वा सेवाहरूको कारोबारमा कर लाग्ने छैन । साथै त्यस्तो वस्तु वा सेवाको खरिदमा पहिले लागेको कर दफा १७ बमोजिम कट्टी गर्न र दफा २४ बमोजिम फिर्ता लिन पाइने छैन ।

०५क. कारोबारको स्वामित्वको हस्तान्तरणमा कर नलाग्ने : (१) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि दर्ता भएको व्यक्तिले आफूले गर्दै आएको कारोबार अन्य कुनै दर्ता भएको व्यक्तिलाई बिक्री गरेमा वा निजको मृत्यु भई हकवालाको नाममा कारोबार हस्तान्तरण भएमा त्यसरी हुने स्वामित्वको हस्तान्तरणमा कर लाग्ने छैन । त्यसरी कारोबार बिक्री वा हस्तान्तरण गर्दा दर्ता भएको व्यक्ति वा हस्तान्तरण गरी लिने व्यक्तिले सो कुराको जानकारी तोकिए बमोजिम विभागलाई दिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कानून बमोजिम दर्ता हुनुपर्ने वा भएको कुनै उद्योग वा व्यवसायको हस्तान्तरण भएमा स्वामित्व प्राप्त गर्ने व्यक्तिले कानून बमोजिम करको दायित्व व्यहोर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) को अधीनमा रही स्वामित्व प्राप्त गर्ने व्यक्तिले यस ऐन बमोजिम तोकिएको अवधिसम्म (हस्तान्तरण हुनु अघिको) त्यस्तो उद्योग वा व्यवसायको कारोबारको लेखा, खाताबही तथा हिसाब किताब सुरक्षित राख्नुपर्ने दायित्व वहन गर्नु पर्नेछ ।

० अर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधित ।

० गणतन्त्र सुदृढीकरण तथा केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन, २०६६ द्वारा भिकिएको ।

५ख. दर्ता गर्न आदेश दिन सक्ने : दर्ता हुनु पर्ने व्यक्तिले दर्ता नगरी कुनै कारोबार गरिरहेको छ भन्ने कुरा कर अधिकृतलाई मनासिब लागेमा त्यस्तो व्यक्तिलाई दर्ता गर्न आदेश दिन सक्नेछ ।

•तर दफा ९ बमोजिम तोकिएको रकमसम्मको मात्र कारोबार गरेको हुँदा दर्ता हुनु नपर्ने भन्ने जिकीर लिने व्यक्तिले दर्ता गर्ने आदेश प्राप्त भएको मितिले तीस दिनभित्र सो कुराको प्रमाण पेश गर्नु पर्नेछ ।

६. आपूर्तिको स्थान र समय : (१) यस ऐन बमोजिम कर निर्धारण र असुल उपर गर्ने प्रयोजनको लागि कुनै वस्तु वा सेवाको आपूर्ति नेपालभित्र वा बाहिर भएको कुराको निर्धारण तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(२) यस ऐन बमोजिम कर निर्धारण र असुल उपर गर्ने प्रयोजनको लागि कुनै वस्तु वा सेवाको आपूर्ति देहायको समयमध्येमा जुन पहिले हुन्छ सोही समयमा त्यस्तो वस्तु वा सेवाको आपूर्ति भएको मानिनेछ :-

- (क) आपूर्तिकर्ताले बीजक जारी गरेको बखत,
- (ख) वस्तुको आपूर्तिको हकमा प्रापकले आपूर्तिकर्ताको कारोबार स्थलबाट वस्तु उठाएको वा ग्रहण गरेको बखत,
- (ग) सेवाको आपूर्तिको हकमा सेवा प्रदान भएको बखत,
- (घ) आपूर्तिकर्ताले वस्तु वा सेवाको प्रतिफल प्राप्त गरेको बखत ।

(३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि देहायका अवस्थाहरूमा देहाय बमोजिमको समयलाई आपूर्ति समय मानिनेछ :-

- (क) निरन्तर रुपमा आपूर्ति हुने दूर सञ्चार सेवा वा त्यस्तै अन्य सार्वजनिक सेवाहरूको हकमा बीजक जारी गर्दाको समय,
- (ख) करार बमोजिम किस्ताबन्दी रुपमा कुनै वस्तु वा सेवाको मूल्य एकभन्दा बढी दिनमा आंशिक रुपमा भुक्तानी हुने व्यवस्था भएकोमा भुक्तानी भएको वा करारमा भुक्तानी गर्नु पर्ने भनेर उल्लेख गरिएको दिनमध्ये जुन पहिले हुन्छ सो समय,
- (ग) यस ऐन अन्तर्गत कर कट्टी सुविधा प्राप्त नहुने गरी प्रयोग भएका वस्तु वा सेवाको हकमा त्यस्तो वस्तु वा सेवा प्रयोग भएको समय ।

(४) कुनै कारोबारको आपूर्ति समयको सम्बन्धमा उपदफा (२) मा उल्लिखित अवस्थाहरूमध्ये एकैपटक एकभन्दा बढी अवस्थाहरू लागू हुन सक्ने

पहिलो संशोधनद्वारा थप ।
• आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधित ।

भएमा त्यस्तो कारोबारमा आपूर्तिको समयको निर्धारण महानिर्देशकले वस्तुगत आधारमा तोके बमोजिम हुनेछ ।

७. करको दर : ०(१) यस ऐन बमोजिम लाग्ने करको दर तेह्र प्रतिशतको एकल दर हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि अनुसूची-२ मा उल्लिखित वस्तु वा सेवाको कारोबारमा शून्य दरमा कर लाग्नेछ ।

८. करको निर्धारण र असुल उपर : (१) दर्ता भएको व्यक्तिले यो ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम कर लाग्ने मूल्यमा कर निर्धारण र असुल उपर गर्नु पर्नेछ ।

०(२) नेपाल बाहिरको कुनै व्यक्तिबाट सेवा प्राप्त गर्न दर्ता भएको वा दर्ता नभएको व्यक्तिले यो ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम कर लाग्ने मूल्यमा भुक्तानीका वखत वा सेवा प्राप्त भएको वखतमध्ये जुन पहिले हुन्छ सो समयमा कर निर्धारण र असुल उपर गर्नु पर्नेछ ।

◆(३) व्यावसायिक प्रयोजनको लागि निर्माण गरिने पचास लाख रुपैयाँभन्दा बढीको भवन वा अपार्टमेन्ट वा सपिड कम्प्लेक्स वा विभागले तोकेका यस्तै प्रकारका अन्य संरचना दर्ता नभएको व्यक्तिबाट निर्माण गराएको भए तापनि त्यस्तो निर्माण दर्ता भएको व्यक्तिबाट गराए सरह मानी कर दाखिला गर्नु पर्नेछ । त्यसरी दाखिला नगरेमा सो संरचनाको स्वामित्व रहेका व्यक्तिबाट कर निर्धारण गरी असुल उपर गरिनेछ ।

स्पष्टीकरण : यस उपदफाको प्रयोजनको लागि “व्यवसायिक प्रयोजन” भन्नाले भवन, अपार्टमेन्ट, सपिड कम्प्लेक्स वा विभागले तोकेका अन्य यस्तै संरचना निर्माण गरी बिक्री गर्ने एवं त्यस्ता संरचना चालु वा स्थायी सम्पत्तिको रूपमा लेखाङ्कन गरी आय आर्जनमा उपयोग गर्ने कार्य सम्भन्धनु पर्छ ।

◆८क. बैङ्क प्रत्याभूतिको व्यवस्था : (१) उद्योग सञ्चालन भएको पछिल्लो बाह्र महिनाको कुल बिक्रीको चालीस प्रतिशतभन्दा बढी निकासी गर्ने उद्योगले निकासी गर्ने परिमाण जतिको मालवस्तु उत्पादन गर्न आवश्यक कच्चा पदार्थ पैठारी गर्दा तथा बण्डेड वेयर हाउस मार्फत करमुक्त पसलको लागि पैठारी गर्ने मालसामानमा लाग्ने कर बापतको रकम सम्बन्धित भन्सार कार्यालयमा बैङ्क प्रत्याभूति राखी पैठारी गर्न सक्नेछ ।

तर बण्डेड वेयर हाउस मार्फत कर मुक्त पसलले पैठारी गर्ने बाहेक अन्य निकासीकर्ताले त्यस्तो सुविधा प्राप्त गर्न कच्चा पदार्थबाट तयारी सामान बनाई निकासी गर्दा दश प्रतिशत मूल्य अभिवृद्धि भएको हुनु पर्नेछ ।

० आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधित ।

◆ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा थप ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको सुविधा लिई बण्डेड वेयर हाउस मार्फत पैठारी भएका मदिरा तथा चुरोट नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयले सिफारिस गरेको कूटनीतिक तथा महसुल सुविधा प्राप्त व्यक्ति वा निकायलाई मात्र बिक्री गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम राखिएको बैङ्क प्रत्याभूति विभागले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम सम्बन्धित भन्सार कार्यालयबाट फुकुवा गरिनेछ ।

०९. सानो कारोबार गर्ने व्यवसायीलाई छुट : यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि तोकिएको रकमसम्मको वार्षिक कर लाग्ने कारोबार गर्ने साना व्यवसायीलाई दर्ता गर्न, विवरण पेश गर्न र अन्य प्रक्रिया पूरा गर्न नपर्ने गरी तोकिए बमोजिम छुट दिन सकिनेछ ।

तर, मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने वस्तु तथा सेवाको कारोबार गर्ने आयकर ऐन, २०५८ को दफा ४ को उपदफा (४) बमोजिम पूर्व अनुमानित आय विवरण बुझाउने करदाता बाहेक सानो कारोबार गर्ने व्यवसायीले स्वेच्छाले आफ्नो कारोबार दर्ता गर्न चाहेमा दफा १०, १०क. र १०ख. बमोजिमको प्रक्रिया पूरा गरी दर्ता गराउन सक्नेछ ।

१०. दर्ता : ०(१) कुनै कारोबारमा संलग्न हुन चाहने व्यक्तिले कारोबार सुरु गर्नुभन्दा अघि कारोबार दर्ताको लागि तोकिएको ढाँचामा कर अधिकृत समक्ष दरखास्त दिनु पर्नेछ ।

०(२) कुनै व्यक्तिले कारोबार गरेको वस्तु वा सेवामा कर लाग्ने भएमा वा देहायको कारोबार गरेमा त्यसरी कर लागेको वा कारोबार सञ्चालन गरेको मितिले तीस दिनभित्र त्यस्तो कारोबार दर्ताको लागि तोकिएको ढाँचामा कर अधिकृत समक्ष दरखास्त दिनु पर्नेछ :-

(क) ईटा उत्पादन गरी कारोबार गरेमा, मदिरा डिष्ट्रिब्युटर, वाइन सप, सफ्टवेयर, ट्रेकिङ, प्यापिटड, अल्ट्रालाइट फ्लाइट, प्यारागलाईडिङ, पर्यटक सवारी, क्रसर, बालुवा खानी, स्लेट र हुंगा उद्योग सम्बन्धी व्यवसाय सञ्चालन,

(ख) कुनै व्यक्तिले महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका, नगरपालिका वा विभागले तोकेको क्षेत्रभित्र हार्डवेयर, सेनिटरी, फर्निचर, फिक्स्चर, फर्निसिङ्ग, अटोमोवाइल्स, मोटर पार्ट्स, इलेक्ट्रोनिक्स, मार्बल, शैक्षिक परामर्श, डिस्को थेक, हेल्थ क्लब, मसाज थेरापी, ब्यूटीपार्लर, क्याटरिङ्ग सेवा, पार्टी प्यालेस व्यवसाय, पार्किङ सेवा, मेशिनरी उपकरण प्रयोग भएको ड्राईक्लिनर्स, बार सहितको रेष्टुरेण्ट,

- ० आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधित ।

आइसक्रिम उद्योग, कलरल्याब, बुटिक, सुटिङ्ग सर्टिङ्गको सामान सहितको टेलरिङ्ग व्यवसाय, शिक्षण संस्था वा स्वास्थ्य संस्था वा अन्य निकायमा युनिफर्म आपूर्ति गर्ने ।

(३) उपदफा (१) र (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि अनुसूची-१ मा उल्लिखित कर छुट हुने वस्तु वा सेवाको मात्र कारोबार गर्ने व्यक्तिले दर्ता गराउनु पर्ने छैन ।

(४) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम रीतपूर्वकको **दरखास्त** दिने प्रत्येक व्यक्तिलाई कर अधिकृतले दर्ता गरी तोकिएको ढाँचामा तोकिएको म्यादभित्र दर्ता नम्बर सहितको दर्ताको प्रमाणपत्र दिनु पर्नेछ ।

(५) दर्ता भएको व्यक्तिले दर्ताको प्रमाणपत्र आफ्नो कारोबार सञ्चालन गर्ने प्रमुख स्थानमा सबैले देख्ने गरी राख्नु पर्नेछ र कारोबारको स्थान एकभन्दा बढी भएमा प्रमुख स्थान बाहेक अन्य स्थानमा समेत कर अधिकृतद्वारा प्रमाणित गरेको दर्ताको प्रमाणपत्र सबैले देख्ने गरी राख्नु पर्नेछ ।

(६) दर्ता भएको व्यक्तिले आफ्नो दर्ता नम्बरको प्रयोग मूल्य अभिवृद्धि कर, अन्तःशुल्क र भन्सार सम्बन्धी सबै कारोबार र तोकिए बमोजिमका अन्य कारोबारको सम्बन्धमा समेत गर्नु पर्नेछ ।

(७) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम दर्ताको लागि दिएको दरखास्तमा उल्लिखित विवरणमा कुनै परिवर्तन भएमा त्यस्तो परिवर्तन भएको पन्छ दिनभित्र दर्ता भएको व्यक्तिले कर अधिकृतलाई सो कुराको जानकारी दिनु पर्नेछ ।

◆१०क. **अस्थायी दर्ता सम्बन्धी विशेष व्यवस्था** : (१) अस्थायी रूपमा आयोजना गर्ने प्रदर्शनी, मेला तथा अन्य यस्तै कारोबारको हकमा कारोबार सुरु हुनुभन्दा अगावै आयोजक तथा त्यस्तो आयोजनामा कर लाग्ने वस्तु वा सेवाको कारोबार गर्ने मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता नभएका व्यवसायी तोकिए बमोजिम मूल्य अभिवृद्धि करमा अस्थायी रूपमा दर्ता हुनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएको व्यवसायीले सो कार्यक्रममा राख्ने वस्तु स्टक ट्रान्सफर गरी लैजान पाउनेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको कार्यक्रमको लागि मात्र दर्ता भएको करदाताले आयोजना गरेको प्रदर्शनी, मेला समाप्त भएको सात दिनभित्र कारोबारको विवरण पेश गरी लाग्ने सम्पूर्ण कर समेत दाखिला गरी अस्थायी दर्ता खारेज गर्नु पर्नेछ ।

○ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधित ।

◆ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा थप ।

◆१०ख. संयुक्त उपक्रमको दर्ता सम्बन्धी विशेष व्यवस्था : (१) कुनै दुई वा सोभन्दा बढी व्यक्तिले कुनै निश्चित अवधिका लागि कर लाग्ने कारोबार गर्न संयुक्त उपक्रम (ज्वाइन्ट भेन्चर) खडा गरेमा त्यस्ता व्यक्तिहरू दर्ता रहेका कार्यालयमध्ये कुनै एक कार्यालयको कर अधिकृतसमक्ष त्यस्तो संयुक्त उपक्रम अस्थायी रूपमा दर्ताको लागि निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन प्राप्त भएमा कर अधिकृतले तोकिएको ढाँचामा दर्ता प्रमाण पत्र दिनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम दर्ता भएको संयुक्त उपक्रमले त्यस्तो उपक्रम खडा गर्दा गरेको सम्झौतामा तोकिएको अवधि समाप्त भएपछि दर्ता खारेज गराउनु पर्नेछ ।

(४) संयुक्त उपक्रम (ज्वाइन्ट भेन्चर) मा संलग्न व्यक्ति आफू संलग्न रहेको संयुक्त उपक्रम (ज्वाइन्ट भेन्चर) को कर दायित्व भुक्तान गर्ने प्रयोजनका लागि संयुक्त वा छुट्टाछुट्टै रूपमा जिम्मेवार हुनेछन् ।

○११. दर्ता खारेजी : (१) कर अधिकृतले देहायको कुनै अवस्थामा दर्ता भएको व्यक्तिको दर्ता खारेज गर्नु पर्नेछ :-

- (क) संगठित संस्था भए त्यस्तो संगठित संस्था बन्द, बिक्री वा हस्तान्तरण भएमा वा अन्य कुनै किसिमबाट त्यस्तो संगठित संस्थाको अस्तित्व कायम नरहेमा,
- (ख) व्यक्तिगत स्वामित्व भए त्यस्तो स्वामित्व भएको व्यक्तिको मृत्यु भएमा,
- (ग) साभेदार संस्था भए त्यस्तो साभेदारी संस्था विघटन भएमा वा साभेदारको मृत्यु भएमा,
- (घ) दर्ता भएको व्यक्तिले कर लाग्ने कारोबार गर्न छाडेमा,
- (ङ) लगातार बाह्र महिनासम्म शून्य विवरण दिने वा विवरण नै नदिई बसेका करदाता भएमा,
- (च) विगत बाह्र महिनामा वस्तुको हकमा पचास लाख रुपैयाँ र वस्तु तथा सेवा मिश्रित कारोवारको र सेवाको हकमा बीस लाख रुपैयाँ करयोग्य कारोवार नपुगेको करदाता भएमा,
- (छ) भूलवश दर्ता भएकोमा ।

◆ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा थप ।

○ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधित ।

(२) उपदफा (१) को खण्ड (च) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि दफा ९ बमोजिम स्वेच्छिक रूपमा दर्ता भएका करदाताले आफ्नो दर्ता कायमै राख्न चाहेमा विगत बाह्र महिनाको अन्तिम विवरण साथ तोकिएको ढाँचामा दरखास्त दिएमा त्यस्ता करदाताको दर्ता कायमै रहनेछ ।

(३) दर्ता खारेजीको लागि कर विवरण पेश भएको पन्ध्र दिनभित्र करदाताले कर परीक्षणको लागि कागजात पेश गर्नु पर्नेछ र कर अधिकृतले त्यस्ता करदाताको कर परीक्षण गरी तीन महिनाभित्र दर्ता खारेज गरी वा दर्ता खारेज नहुने भए त्यसको जानकारी करदातालाई दिनु पर्नेछ । उक्त अवधिभित्र कर अधिकृतले दर्ता खारेज नगरेमा वा दर्ता खारेज हुने भनी निर्णय नगरेमा त्यस्तो अवधि पछिको कर विवरण करदाताले पेश गर्नु पर्ने छैन ।

(४) पहिले कर कट्टी सुविधा लिई सकेका वस्तुमध्ये दर्ता खारेज हुँदाका बखत बाँकी रहेको पूँजीगत सामान समेतको मौज्जातलाई बजार मूल्यमा आपूर्ति गरेको मानी कर निर्धारण गरी असुल गरिनेछ ।

स्पष्टीकरण : यस उपदफाको प्रयोजनको लागि “पूँजीगत सामान” भन्नाले कुनै सम्पत्ति वा सम्पत्तिको कुनै भाग र कर लाग्ने कारोबारमा प्रयोग हुने सम्पत्ति सम्भन्नु पर्छ ।

(५) कर लाग्ने वस्तु वा सेवाको कारोबार हुँदा कुनै कुरा गरेको वा नगरेको कारणले यस ऐन बमोजिम गर्नु पर्ने कार्य तथा दायित्व बाँकी भएमा त्यस्तो करदाताको दर्ता खारेज हुँदा त्यस्तो दायित्वबाट त्यस्तो करदाताले उन्मुक्ति पाउने छैन ।

(६) दर्ता खारेजी सम्बन्धी अन्य प्रक्रिया तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

१२. कर लाग्ने मूल्य : (१) यस ऐनमा अन्यथा व्यवस्था भएकोमा बाहेक नगद मात्र प्रतिफल भएको अवस्थामा आपूर्तिकर्ताले प्राप्तसँग लिएको मूल्य मात्र कर लाग्ने मूल्य हुनेछ ।

(२) कर लाग्ने मूल्यमा देहायका रकमहरू **◆समेत समावेश हुनेछन्** :-

(क) कारोबारको सिलसिलामा आपूर्तिकर्ताले व्यहोरेको ढुवानी र वितरण सम्बन्धी खर्चहरू र नाफाको रकम,

●(ख) यस ऐन बमोजिमको कर बाहेक अन्तःशुल्क, स्वामित्व शुल्क र अन्य कर रकम ।

◆ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा थप ।

● आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधित ।

स्पष्टीकरण :- यस खण्डको प्रयोजनको लागि “अन्य कर रकम” भन्नाले साल-वसाली आर्थिक ऐनले तोके बमोजिम लाग्ने महसुल, दस्तुर वा अन्य शुल्क सम्भन्नु पर्छ ।

(३) वस्तु वा सेवा आपूर्ति गर्दा मूल्यमा दिईएको डिस्काउण्ट, कमिसन वा यस्तै अन्य व्यापारिक छुटको रकमलाई कर लाग्ने मूल्यमा समावेश गरिने छैन ।

(४) वस्तु विनिमय अन्तर्गत आदान प्रदान गरिएका वस्तु वा सेवाको कर लाग्ने मूल्य त्यसरी आदान प्रदान गरिएका वस्तु वा सेवाको बजार मूल्य बराबर हुनेछ ।

(५) यस ऐनमा अन्यथा व्यवस्था भएकोमा बाहेक आयात गरेको वस्तुको कर लाग्ने मूल्य कायम गर्दा मूल्य अभिवृद्धि कर बाहेक ढुवानी, बीमा, एजेण्ट र अन्य व्यक्तिहरूको कमिसन आदि समेतको पैठारी मूल्य, पैठारी महसुल, समीकारक महसुल र पैठारीमा लाग्ने अन्य कुनै कर भए सो समेत जोडी कर लाग्ने मूल्य कायम गरिनेछ ।

(६) कुनै वस्तु वा सेवाको मूल्य प्रचलित बजार मूल्यभन्दा ज्यादै कम देखिएमा त्यस्तो वस्तु वा सेवाको कर लाग्ने मूल्य बजार मूल्य बराबर हुनेछ ।

(७) आंशिक प्रतिफल लिई आपूर्ति गरेको वस्तु वा सेवाको कर लाग्ने मूल्य बजार मूल्य बराबर हुनेछ ।

(८) कुनै वस्तु वा सेवा बापत राखिएको धरौटी रकम आपूर्तिकर्ताले त्यस्तो वस्तु वा सेवाको प्रतिफलको रूपमा तोकिए बमोजिम मिलान नगरेसम्म कर लाग्ने मूल्य मानिने छैन ।

◆१२क. काठको कारोबारमा कर लाग्ने : (१) राष्ट्रिय वनको काठ लिलामी, छोडपूर्जी वा चिरान आदेश पाएको समयमध्ये जुन पहिले हुन्छ उक्त समयमा त्यस्तो काठको रोयल्टी रकम वा लिलाम रकममा जुन बढी हुन्छ त्यस्तो रकममा कर लगाई असुल उपर गरिनेछ ।

(२) निजी आवादी, निजी वन वा सामुदायिक वनको काठ व्यापारिक प्रयोजनको लागि बिक्री गरेमा रोयल्टी नलाग्ने भए पनि उपदफा (१) मा व्यवस्था भए बमोजिम राष्ट्रिय वनको काठ सरह नै कर लाग्नेछ ।

१३. बजार मूल्य : *(१) कुनै दिनमा आपूर्ति गरिएको वस्तु वा सेवाको बजार मूल्यको निर्धारण असम्बन्धित व्यक्तिहरूका बीच स्वतन्त्र रूपले आपूर्ति भएको त्यस्तै किसिमको वस्तु वा सेवा बापत प्राप्त हुने प्रतिफललाई ध्यानमा राखी निर्धारण गरिनेछ ।

◆ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा थप ।

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।

(२) यस दफाको प्रयोजनको लागि बजार मूल्य निर्धारण गर्ने प्रक्रिया तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(३) उपदफा (१) र (२) बमोजिम कुनै वस्तु वा सेवाको बजार मूल्य निर्धारण गर्न नसकिएको अवस्थामा महानिर्देशकले तोकेको प्रक्रिया अनुसार त्यस्तो वस्तु तथा सेवाको बजार मूल्य निर्धारण गरिनेछ ।

१४. बीजक दिनु पर्ने : (१) प्रत्येक दर्ता भएको व्यक्तिले तोकिए बमोजिमको अवस्थामा बाहेक कुनै वस्तु वा सेवा आपूर्ति गर्दा प्रापकलाई बीजक दिनु पर्नेछ ।

(२) बीजकको ढाँचा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(३) बीजक लिनु प्रापकको कर्तव्य हुनेछ ।

◆(४) दश हजार रुपैयाँभन्दा बढीको कर लाग्ने वस्तु विभागले तोकेको क्षेत्रबाहिर ढुवानी गर्नेले कर बीजक साथमा राख्नु पर्नेछ ।

◆(५) विभागले सूचना प्रकाशन गरी वा लिखित आदेश दिई तोकेको कुनै व्यक्तिले कुनै तोकेको वस्तुको सोही सूचना वा आदेशमा तोकेको समयावधिका लागि त्यस्तो वस्तुको खुद्रा बिक्री मूल्य सार्वजनिक गर्नु पर्ने गरी तोक्न सक्नेछ । यस्तो सूचना वा आदेश प्राप्त भएपछि खुद्रा बिक्री मूल्य सार्वजनिक नगरी कुनै वस्तुको बिक्री वा हस्तान्तरण गर्न पाउने छैन ।

◆(६) उपदफा (७) बमोजिम तोकिएको व्यक्तिले त्यस्तो वस्तु दर्ता नभएको व्यक्तिलाई बिक्री गर्दा सार्वजनिक भएको मूल्यमा तोकिएको ढाँचामा बीजक दिई उपभोक्ता तहको कर समेत असुल उपर गराउने व्यवस्था गरिनेछ ।

तर उपदफा (७) बमोजिम नतोकिएको कुनै व्यक्तिले पनि स्वेच्छाले यस उपदफा बमोजिमको बीजक दिन सक्नेछ ।

◆१४क. विद्युतीय बीजक : (१) करदाताले विभागको पूर्व स्वीकृति लिई विद्युतीय बीजक जारी गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि विभागले सूचना प्रकाशन गरी त्यस्तो सूचनामा तोकिएका करदातालाई अनिवार्य रूपमा विद्युतीय माध्यमबाट बीजक जारी गरी त्यस्तो विद्युतीय माध्यमलाई विभागको केन्द्रीय बीजक अनुगमन प्रणाली (सिबिएमएस) मा आवद्ध गर्न आदेश दिन सक्नेछ ।

(३) विद्युतीय माध्यमबाट बीजक जारी गर्ने सफ्टवेयर वा उपकरणको सुरक्षण तथा विश्वसनीयता सम्बन्धमा विभागले कार्यविधि बनाई लागू गर्नेछ । त्यस्तो कार्यविधि सम्बन्धित उत्पादक, वितरक र प्रयोगकर्ताले पालना गर्नुपर्नेछ ।

◆ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा थप ।

१५. दर्ता नभएको व्यक्तिले कर उठाउन नहुने : (१) दर्ता नभएको व्यक्तिले कर असुल गरेको देखिने कुनै बीजक वा कागजात जारी गर्न र कर उठाउन हुँदैन ।

(२) दर्ता नभएको कुनै व्यक्तिले कर उठाएमा त्यसरी उठाएको कर निर्धारण गरी निजबाट असुल उपर गरिनेछ ।

◆(३) उपदफा (१) वा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय तह वा नेपालस्थित अन्तर्राष्ट्रिय संघ, संस्था वा नियोग वा मूल्य अभिवृद्धि कर नलाग्ने वस्तुको कारोबार गर्ने सार्वजनिक संस्थानले मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने वस्तु वा सेवा बिक्री गर्दा कर असुल उपर गर्नु पर्नेछ ।

१६. कारोबारको लेखा राख्नु पर्ने : (१) करदाताले दफा १८ बमोजिमको कर अवधिको आफ्नो कारोबारको लेखा अद्यावधिक राख्नु पर्नेछ र त्यस्तो लेखा निरीक्षण गर्न कर अधिकृतले माग गरेमा जहाँसुकै रहेको निजको त्यस्तो लेखा कर अधिकृतलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

◆(१क) विभागले करदाताको कम्प्यूटर तथ्याङ्क आधार (डाटावेश) मा थिरन्तर पहुँच प्राप्त गर्न सक्नेछ ।

(२) करदाताले राखेको लेखामा देहायका कुराहरु समेत समावेश हुनु पर्नेछ :-

(क) कारोबार भएको मिति,

(ख) प्रत्येक कारोबारको मूल्य,

(ग) कारोबारको अर्को पक्ष दर्ता भएको रहेछ भने निजको दर्ता नम्बर, र

(घ) कारोबारसँग सम्बद्ध तोकिए बमोजिमका अन्य कुराहरु ।

(३) दर्ता भएको व्यक्तिले सम्बन्धित कर अधिकृतद्वारा प्रमाणित भएको खरिद तथा बिक्री खाता लेखा राख्ने प्रयोजनको निमित्त प्रयोग गर्नु पर्नेछ ।

◆(३क) कर लाग्ने वस्तु वा सेवाको कारोबार गर्ने दर्ता नभएका व्यक्तिले प्रत्येक आर्थिक वर्षको लागि खरिद बिक्री खाता आफैले प्रमाणित गराई राख्नु पर्नेछ । त्यस्तो खाता कर अधिकृतले जुनसुकै बखत जाँच गर्न सक्नेछ ।

(४) करदाताले कारोबारको लेखा तोकिएको अवधिसम्म सुरक्षित राख्नु पर्नेछ ।

◆ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा थप ।

▣(५) यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेका नियमले तोकेको प्रक्रिया पूरा गरी करदाताले राखेको लेखालाई अन्यथा प्रमाणित नभएसम्म मान्यता दिईनेछ ।

●१६क. कम्प्यूटर प्रशोधित अभिलेख प्रमाणको रूपमा ग्राह्य हुने : (१) प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि अन्यथा प्रमाणित भएमा बाहेक कर प्रयोजनको निमित्त विभाग वा अन्तर्गतका कार्यालयमा रहेका कम्प्यूटरबाट प्रशोधित करदाता सम्बन्धी अभिलेख प्रमाणको रूपमा ग्राह्य हुनेछ ।

(२) विभागले सूचना प्रकाशन गरी विद्युतीय माध्यमबाट बीजक जारी गर्ने, लेखा राख्ने, कर विवरण पेश गर्ने तथा भुक्तानी गर्ने सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

◆१६ख. नोक्सान भएको वस्तुमा तिरेको कर कट्टी गर्ने : आगजनी, चोरी, दुर्घटना, टुटफुट वा ध्वंसात्मक गतिविधिको कारणले हानि नोक्सानी भएको वस्तुमा तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर तोकिए बमोजिम कट्टी गर्न सकिनेछ ।

१७. कर कट्टी : (१) दर्ता भएको व्यक्तिले आफ्नो कर लाग्ने कारोबारसँग सम्बन्धित वस्तु वा सेवा आयात वा प्राप्त गर्दा तिरेको वा तिर्नुपर्ने करको रकम आफूले उठाएको करको रकमबाट कट्टी गर्न सक्नेछ ।

●(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि व्यावसायिक वा व्यक्तिगत प्रयोजनको लागि प्रयोग हुन सक्ने तोकिएका वस्तुहरूका हकमा कर कट्टी गर्न नपाउने वा आंशिक रूपमा मात्र कर कट्टी गर्न पाउने व्यवस्था गर्न सकिनेछ ।

(३) कुनै महिनामा कारोबार भएको वस्तु वा सेवाको पूर्ण अंश कर लाग्ने कारोबारमा प्रयोग नभएमा उक्त वस्तु वा सेवामा पहिले तिरेको कर कट्टी सो वस्तु वा सेवाको कर लाग्ने कारोबारमा प्रयोग भएको अंशमा मात्र तोकिए बमोजिम प्रदान गरिनेछ ।

(४) यस दफा बमोजिम कर कट्टी सुविधा प्रदान गरिने वस्तु वा सेवाको तोकिए बमोजिमको उपयोगिताको अवधि समाप्त हुनुभन्दा अगावै कर लाग्ने कारोबारमा प्रयोग हुन छाडेमा तोकिए बमोजिम सो वस्तु वा सेवा तत्काल बजार मूल्यमा बिक्री भएको मानी कर असुल उपर गरिनेछ ।

(५) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि प्रयोग भैसकेका वस्तुहरूको कारोबार गर्ने दर्ता भएको व्यक्तिले पाउने कर कट्टी सुविधा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

▣ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

● आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधित ।

◆ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा थप ।

●(५क) उपदफा (२) को अधीनमा रही वित्तीय पट्टा अन्तर्गत ऋण सम्भौता गरी पैठारी वा खरिद गरिएका पूँजीगत वस्तुहरूमा तिरेको कर सम्बन्धित करदाताले कट्टी गर्न पाउनेछ ।

◆(५ख) दफा ८ को उपदफा (२), दफा १२क. र दफा १५ को उपदफा (३) बमोजिम तिरेको कर सम्बन्धित करदातालाई कट्टी गर्न दिइनेछ ।

(६) यस ऐन बमोजिमको कर कट्टी सुविधा तोकिए बमोजिमका कागजातहरूद्वारा दाबी प्रमाणित भएपछि मात्र दिइनेछ ।

(७) दर्ता हुँदाका बखत मौज्जातमा रहेको कर लाग्ने कारोबारमा प्रयोग हुने वस्तुमा तिरेको वा तिर्नु पर्ने कर कट्टी गर्ने व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

◆(८) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि लगातार छ महिनासम्म कर विवरण पेश नगर्ने करदाताको नाम सार्वजनिक गरी त्यस्तो करदाताको कर कट्टी गर्नुपर्ने रकम बाँकी भए रोक्का राख्न र निजको दर्ता समेत निलम्बन गर्न सकिनेछ ।

१८. कर विवरण पेश गर्नु पर्ने : (१) करदाताले प्रत्येक महिना आफूले बुझाउनु पर्ने कर रकम स्वयं निर्धारण गरी सो महिना समाप्त भएको पच्चीस दिनभित्र कर अधिकृत समक्ष ◆वा हलाकबाट रजिष्ट्री गरी वा विद्युतीय माध्यमबाट तोकिए बमोजिम कर विवरण पेश गर्नु पर्नेछ । यस्तो विवरण सो महिनामा कर लाग्ने कारोबार गरेको वा नगरेको जेसुकै भए तापनि पेश गर्नु पर्नेछ ।

◆(१क) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि आन्तरिक राजस्व कार्यालय वा करदाता सेवा कार्यालय नभएका जिल्लाका करदाताले आफूले कर विवरण बुझाउनु पर्ने महिनाको पन्ध्र गतेभित्र सम्बन्धित जिल्लाको कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा बुझाउनु पर्ने कर रकम र कर विवरण पेश गर्न सक्नेछ । यसरी प्राप्त हुन आएको कर विवरण तथा कर भुक्तानीको विवरण कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयले सात दिनभित्र सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालय वा करदाता सेवा कार्यालय मा पठाउनु पर्नेछ ।

◆(१ख) उपदफा (१) र (१क) बमोजिम विवरण पेश गर्ने र पठाउने कार्यविधि विभागले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि तोकिए बमोजिमका करदाताले एक महिना भन्दा कम वा बढी अवधिको कर विवरण पेश गर्न सक्नेछ ।

● आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधित ।

◆ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा थप ।

१९. करको भुक्तानी : (१) करदाताले *प्रत्येक कर अवधिको कर सो अवधि समाप्त भएको मितिले पच्चीस दिनभित्र बुझाउनु पर्नेछ ।

○(२) करदाताले उपदफा (१) मा उल्लिखित म्यादभित्र बुझाउनु पर्ने कर नबुझाएमा बाँकी रहेको कर रकममा वार्षिक दश प्रतिशतका दरले थप दस्तुर लाग्नेछ ।

(३) ➔.....

(४) करदाताले आफ्नो काबू बाहिरको परिस्थितिले गर्दा म्यादभित्र करको रकम बुझाउन नसकेको कारण देखाई ○उपदफा (२) बमोजिम लाग्ने थप दस्तुरहरू मिनाहा पाउन निवेदन गरेमा र कारण मनासिब देखेमा महानिर्देशकले त्यस्तो दस्तुर मिनाहा दिन सक्नेछ ।

(५) ○उपदफा (२) बमोजिमको थप दस्तुरहरू र दफा २६ बमोजिमको ब्याज हिसाब गर्दा बुझाउनु पर्ने कर रकमको दायित्व जुन महिनाको कारोबारबाट सिर्जना भएको हो सोही ○कर अवधिको कर बुझाउनु पर्ने म्याद गुज्नेको मितिदेखि नै गणना गरिनेछ ।

☞(६) दफा २० बमोजिम करदाताको कर निर्धारण गर्दा सो कर अवधिमा निजसँग असुल गर्नु पर्ने कर भन्दा निजले फिर्ता पाउन सक्ने कर बढी भएको पाईएमा निजको सो कर अवधिमा कर निर्धारण गर्दा थप दस्तुर र ब्याज असुल गरिने छैन ।

○(७) उपदफा (१) मा उल्लिखित म्यादभित्र करको भुक्तानी विद्युतीय माध्यम वा बैंकले प्रत्याभूति दिएको चेक (गुड फर पेमेन्ट चेक) बाट समेत गर्न सकिनेछ । यसरी विद्युतीय माध्यमबाट भुक्तानी भएकोमा भुक्तानी आदेश भएको मितिमा र बैंकले प्रत्याभूति दिएको चेक (गुड फर पेमेन्ट चेक) मार्फत भुक्तानी भएकोमा कार्यालयले बुझेको मितिमा भुक्तानी भएको मानिनेछ ।

☞(८) ब्याज, थप दस्तुर र जरिवाना माथि ब्याज असुल गरिने छैन ।

२०. कर अधिकृतले कर निर्धारण गर्न सक्ने : (१) देहायका कुनै अवस्थामा कर अधिकृतले कर निर्धारण गर्न सक्नेछ :-

- (क) म्यादभित्र कर विवरण पेश नगरेमा,
- (ख) अधुरो वा त्रुटिपूर्ण कर विवरण पेश गरेमा,
- (ग) झुट्टा कर विवरण पेश गरेमा,

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।
○ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधित ।
➔ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा फिक्किएको ।
☞ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

- (घ) करको रकम कम देखाएको वा ठीक नभएको भन्ने कर अधिकृतलाई विश्वास गर्नु पर्ने कारण भएमा,
- ▣(ङ) आपूर्ति मूल्यमा न्यून बीजकीकरण गरेको भन्ने कर अधिकृतलाई विश्वास गर्नु पर्ने कारण भएमा ।
- ◆(च) न्यून बीजकीकरण गरी समूह कम्पनीमा आपूर्ति भएमा,
- ◆(छ) दर्ता हुनु पर्ने दायित्व भएको व्यक्तिले दर्ता नगरी कारोबार गरेमा,
- ◆(ज) बीजक जारी नगरी बिक्री गरेमा,
- ◆(झ) दर्ता नभएको व्यक्तिले कर उठाएमा,
- ◆(ञ) दफा ८ को उपदफा (२) वा (३) बमोजिम कर दाखिला नगरेमा,
- ◆(ट) दफा १७ को उपदफा (४) को अवस्था विद्यमान भएमा ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम कर निर्धारण गर्दा देहायका कुनै वा सबै आधारमा करको निर्धारण गर्न सकिनेछ :-

- (क) कारोबारको सबुत,
- (ख) कारोबारको सम्बन्धमा सम्बन्धित कर अधिकृतले पेश गरेको कर परीक्षण प्रतिवेदन,
- (ग) समान प्रकृतिको कारोबारमा संलग्न अन्य व्यक्तिले बुझाएको कर ।

(३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि उपरोक्त बमोजिम करको निर्धारण गर्दा प्रमाणको भार पुऱ्याउने अभिभारा सम्बन्धित कर अधिकृतको हुनेछ ।

○(४) उपदफा (१) बमोजिम कर निर्धारण गर्दा कर विवरण पेश गरेको मितिले चार वर्षभित्र कर निर्धारण गरिसक्नु पर्नेछ । उक्त अवधिभित्र कर निर्धारण हुन नसकेमा पेश भएको विवरण नै स्वतः मान्य भएको मानिनेछ ।

◆(४क) उपदफा (४) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै व्यक्तिले झुट्टा लेखा वा बीजक वा अन्य कागजात तयार गरी वा जालसाजी गरी कर छलेको रहेछ भने जुनसुकै बखत विभागले पुनः कर निर्धारण गर्न आदेश दिन सक्नेछ ।

▣ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।
 ◆ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा थप ।
 ○ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधित ।

(५) यस दफा बमोजिम कर निर्धारण गर्दा कर अधिकृतले सम्बन्धित व्यक्तिलाई आफ्नो सफाई पेश गर्न *पन्ध्र दिनको म्याद दिनु पर्नेछ ।

२१. करको असुली : (१) यस ऐन बमोजिमको म्यादभित्र बुझाउनु पर्ने कर कुनै करदाताले नबुझाएमा *..... सम्बन्धित कर अधिकृतले देहायका कुनै वा सबै तरिका अपनाई कर असुल गर्न सक्नेछ :-

(क) करदातालाई फिर्ता गर्नु पर्ने रकम भए त्यसमा कट्टा गरेर ।

(ख) करदाताको चल तथा अचल सम्पत्ति कब्जा गरेर ।

○(ग) करदाताको सम्पूर्ण वा केही सम्पत्ति एकै पटक वा पटक पटक गरी सिलबन्दी बोलपत्र वा सार्वजनिक बढाबढद्वारा लिलाम बिक्री गरेर ।

(घ) बैंक तथा अन्य वित्तीय संस्थामा रहेको करदाताको रकमबाट कट्टा गर्न लगाएर ।

(ङ) नेपाल सरकार वा नेपाल सरकारको स्वामित्वमा भएको कुनै सङ्गठित संस्था वा *स्थानीय तहहरूबाट करदाताले पाउने रकमबाट कट्टा गर्न लगाएर ।

○(च) कुनै तेस्रो व्यक्तिले करदातालाई तिर्नुपर्ने रकम दावी गरेर ।

(छ) करदाताको आयात निर्यात र अन्य कारोबार रोकका गरेर ।

◆(ज) नेपाल बाहिर जान रोक लगाएर ।

○(२) उपदफा (१) बमोजिम कर अधिकृतले गरेको कारबाहीको जानकारी चौबिस घण्टाभित्र महानिर्देशकलाई दिनु पर्नेछ ।

□(३) कर असुली वा फिर्ता गर्दा एक रुपैयाँभन्दा घटी भएको रकमलाई हिसाबमा गणना गरिने छैन ।

○२२. विशेष अवस्थामा कर निर्धारण : यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै करदाताले नेपाल छोडी जाने वा आफ्नो सम्पति अरु कसैलाई हस्तान्तरण गर्ने, हटाउने वा लुकाउने सम्भावना भई कर असुली हुन नसक्ने अवस्था छ भन्ने विश्वास गर्ने आधार भएमा कर अधिकृतले महानिर्देशकको स्वीकृति लिई त्यस्तो करदातासँग लाग्ने वा लागेको कर तुरुन्त निर्धारण गरी कर असुल गर्न वा धरौटी माग गर्न सक्नेछ ।

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।

➔ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा फिक्किएको ।

○ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधित ।

➔ केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन, २०७२ द्वारा संशोधित ।

□ पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

◆२२क. कर छुल्ने योजना विरुद्धको व्यवस्था : यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि करको फाइदा लिने बदनियतले देहायको कुनै कार्य गरेमा कर छुल्ने योजना गरेको मानी महानिर्देशकले त्यस्तो करदाताको कर निर्धारण गरी कर असुल उपर गर्न कर अधिकृतलाई आदेश दिन सक्नेछ :-

(क) यस ऐनमा भएको व्यवस्थाको दुरुपयोग गरी कर छुल्ने बदनियतले कुनै योजना तथा कार्य गरी करको दायित्व कम गरेमा,

(ख) कुनै व्यक्ति वा निकायले करको दायित्व कम गर्ने बदनियतले कुनै कार्य गरेमा वा सो गर्ने उद्देश्यले सम्भौता गरेमा ।

२३. जाँच तथा परीक्षण सम्बन्धी अधिकार : (१) यस ऐन बमोजिम दर्ता गर्नु पर्ने करदाताले दर्ता नगरी कर लाग्ने कारोबार गरेको छ भन्ने कुरामा विश्वास गर्नु पर्ने मनासिब आधार भएमा कर अधिकृतले जाँचबुझ गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम जाँचबुझ गर्ने, दर्ता भएको व्यक्तिले दफा १८ बमोजिम पेश गरेको कर विवरण जाँच गर्ने र दफा २० बमोजिम कर निर्धारण गर्ने प्रयोजनका लागि कर अधिकृतलाई देहाय बमोजिमको अधिकार हुनेछ :-

(क) कर दायित्वसँग सम्बन्धित वस्तुहरू, स्थान, कागजात, लेखा तथा अभिलेख जाँच गर्ने,

(ख) करदाताको कारोबार स्थल वा यस ऐन अन्तर्गत कसूर मानिने कार्यसित सम्बन्धित प्रमाणहरू हुन सक्ने सम्भावना भएका अन्य स्थलहरूमा खानतलासी लिने,

(ग) आफ्नो कर्तव्यपालनको सिलसिलामा कुनै अभिलेख, किताब, खाता, कागजातहरू तयार गर्ने वा तिनीहरूमा विवरण भर्ने व्यक्तिसँग जानकारी माग गर्ने,

(घ) करदाताको कारोबारस्थल वा सोसँग सम्बन्धित अन्य स्थलमा रहेको कुनै कागजात, किताब तथा अभिलेखलाई हटाउने वा कब्जा गर्ने वा अन्यत्र लैजाने,

(ङ) करदाताको कारोबार सञ्चालन गर्ने स्थान वा कर कार्यालय वा अन्य कुनै उपयुक्त स्थानमा करको लेखापरीक्षण गर्ने ।

(३) कर अधिकृतले बैंक तथा वित्तीय संस्था लगायत कुनै व्यक्तिसँग कुनै करदाताको कारोबारको सम्बन्धमा कुनै कुराको जानकारी माग गरेमा त्यस्तो सूचना कर अधिकृतलाई दिनु त्यस्तो व्यक्तिको कर्तव्य हुनेछ ।

◆ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा थप ।

- २३क. स्थानीय प्रशासन तथा प्रहरीले सहयोग गर्नु पर्ने : यो ऐन कार्यान्वयन गर्ने सिलसिलामा कर अधिकृतले स्थानीय प्रशासन तथा प्रहरीको सहयोग मागेमा त्यस्तो सहयोग गर्नु स्थानीय प्रशासन तथा प्रहरीको कर्तव्य हुनेछ ।
- २३ख. कर सम्बन्धी व्यवस्था यसै ऐन बमोजिम हुने : प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सालबसाली लागू हुने आर्थिक ऐनले यस ऐनमा संशोधन गरी कर लगाउने, निर्धारण गर्ने, बढाउने, घटाउने, छुट दिने वा मिनाहा दिने सम्बन्धी व्यवस्था गरेकोमा बाहेक अन्य कुनै पनि ऐनले यस ऐन बमोजिमका करका व्यवस्थाहरूमा कुनै पनि संशोधन, परिवर्तन वा कर सम्बन्धी अन्य व्यवस्थाहरू गर्न सक्ने छैन ।
- २३ग. न्यून बीजकीकरणका वस्तु खरिद गर्ने : (१) कुनै व्यक्तिले प्रचलित बजार मूल्यभन्दा बिक्री मूल्य कम देखाई न्यून बीजकीकरण गरी कुनै वस्तु बिक्री गरेमा प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि त्यसरी न्यून बीजकीकरण गरी बिक्री गरेको त्यस्तै प्रकृतिको मौज्जातमा बाँकी रहेको वस्तु कर अधिकृतले रोक्का राखी न्यून बीजकीकरण गरी बिक्री गरेको मूल्यमा कर अधिकृतले खरिद गर्न वा गराउन सक्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम कर अधिकृतले वस्तु खरिद गर्दा वा गराउँदा त्यस्तो व्यक्तिले वस्तु बिक्री गर्न मञ्जुर नगरेमा कर अधिकृतले त्यस्तो वस्तु आफ्नो कब्जामा लिई न्यून बीजकीकरण गरी बिक्री गरेको मूल्यको आधारमा गणना गरी त्यस्तो व्यक्तिले भुक्तानी लिन आएको बखत भुक्तानी दिनु पर्नेछ ।
- (३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम खरिद गरेको वा खरिद गर्न लगाएको वस्तु महानिर्देशकले तोकेको मूल्य तथा प्रक्रिया अनुसार बिक्री गर्न वा गराउन सकिनेछ ।
- २३घ. थुनामा राख्न वा कब्जा गर्न वा धरौटी माग गर्न सक्ने : (१) कुनै व्यक्ति, फर्म, कम्पनी वा संस्थाले कर छली कारोबार गरेको र तुरुन्त कुनै कारबाही नगरेमा अभियुक्त भागी जाने वा कसुरको सबुत प्रमाण गायब हुने सम्भावना देखेमा महानिर्देशकको स्वीकृति लिई कर अधिकृतले देहायका काम गर्न वा गराउन सक्नेछ :-
- (क) कारोबार स्थलमा सिलबन्दी गर्न,
- (ख) विद्युतीय उपकरण तथा सोको अभिलेख कब्जा गर्न,
- (ग) कसुर गरेको भन्ने कुराको विश्वास लागेको व्यक्तिबाट छलिएको कर बराबरको रकम पर्चा खडा गरी नगद धरौटी वा जेथा जमानी माग गर्न,

पहिलो संशोधनद्वारा थप ।
 आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा थप ।

(घ) करदाताको नाममा रहेको बैङ्क खाता तीन महिनासम्मको लागि रोक्का राख्न,

तर कर निर्धारण प्रक्रिया पूरा नभएको अवस्थामा महानिर्देशकको स्वीकृतिमा थप तीन महिनाको लागि बैङ्क खाता रोक्का राख्न सकिनेछ ।

(ङ) खण्ड (ग) बमोजिम नगद धरौटी नराखेमा वा जेथा जमानी नदिएमा एक पटकमा पन्ध्र दिनमा नबढ्ने गरी बढीमा पैंतालीस दिन थुनामा राख्न ।

(२) यस ऐन बमोजिम कसुरको अनुसन्धान तथा तहकिकातको सम्बन्धमा कर अधिकृतलाई कानून बमोजिम प्रहरीलाई भए सरहको अधिकार हुनेछ ।

२४. कट्टी गर्न पाउने रकम बढी भएमा : (१) दर्ता भएको व्यक्तिले कुनै महिनामा दफा १७ बमोजिम कट्टी गर्न पाउने गरेको रकम सो महिनामा उठाएको गरेको रकम भन्दा बढी भएमा त्यस्तो बढी रकम यस ऐन बमोजिम सो महिनासम्म बुझाउनु पर्ने कुनै रकम भए त्यसमा मिलान गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम मिलान गरी बाँकी रहेको रकम दर्ता भएको व्यक्तिले अर्को महिनामा बुझाउनु पर्ने गरेको रकममा मिलान गर्न सक्नेछ ।

(३) यस दफा बमोजिम लगातार ६ महिनासम्म मिलान गरेर बाँकी रहेको रकम दर्ता भएको व्यक्तिले एकमुष्ट फिर्ता पाउन तोकिए बमोजिम कर अधिकृत समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ ।

●(४) उपदफा (२) वा (३) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि महिनाभरिको कुल बिक्रीमध्ये चालीस प्रतिशतभन्दा बढी निकासी गरी बिक्री गर्ने दर्ता भएको व्यक्तिले दफा १७ बमोजिम कर कट्टी गर्न पाउने रकम यस अघि यस दफामा तोकिएको कार्यविधि अपनाई फिर्ता पाउन निवेदन दिएमा बुझाउनु पर्ने कुनै रकम बाँकी भए त्यसमा मिलान गरी बाँकी रहेको रकम एकमुष्ट फिर्ता पाउन निवेदन दिन सक्नेछ ।

●(५) उपदफा (३) वा (४) बमोजिम कुनै निवेदन परेमा फिर्ता दिनुपर्ने ठहरिएको रकम कर अधिकृतले फिर्ता दिनेछ र निवेदन परेको मितिले उपदफा (३) बमोजिम भए साठी दिनभित्र र उपदफा (४) बमोजिम भए तीस दिनभित्र फिर्ता नगरिएमा त्यस्तो रकममा नेपाल सरकारले तोकिए बमोजिम ब्याज समेत दिनु पर्नेछ ।

● आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधित ।

(६) दर्ता भएको व्यक्तिले उपदफा (३) र (४) बमोजिम मिलाउन गरेर बाँकी रहेको रकम फिर्ता पाउने दाबी गरिसके पछि त्यस्तो रकम अर्को महिनामा उठाएको करमा मिलाउन गर्न पाउने छैन ।

२५. कर फिर्ता हुन सक्ने : (१) देहाय बमोजिमको करको रकम तत् सम्बन्धी कारोबार भएको मितिले तीन वर्षभित्र फिर्ता पाउन दरखास्त परेमा फिर्ता दिइनेछ :-

○(क) नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयले कूटनीतिक मान्यता प्रदान गरेको नेपालको कूटनीतिज्ञलाई विदेशी राष्ट्रले पारस्परिकताको आधारमा वा क्षेत्रीय वा अन्तर्राष्ट्रिय नियोग वा संस्थामा कार्यरत कूटनीतिक सुविधा प्राप्त व्यक्तिलाई कर छुटको सुविधा प्रदान गरेको रहेछ भने नेपालस्थित त्यस्तो राष्ट्र, क्षेत्रीय वा अन्तर्राष्ट्रिय नियोग वा संस्थाको कूटनीतिज्ञले आफूले उपभोग गरेको हदसम्म नेपालभित्र तिरेको करको रकम ।

(ख) नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयले कर छुटको सुविधा प्रदान गरेको अन्तर्राष्ट्रिय संस्था वा त्यस्तो संस्थाले तिरेको करको रकम,

(ग) नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयबाट कर छुटको सहमति प्राप्त दुई वा बहुपक्षीय सम्झौता बमोजिम नेपाल ॐ..... भित्र आयोजना सञ्चालन गर्ने सिलसिलामा तिरेको करको रकम,

(घ) भूलबाट असुल गरिएको करको रकम ।

◆(१क) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कूटनीतिक निकाय वा कूटनीतिज्ञले कर लाग्ने वस्तु वा सेवा खरिद गर्दा तिरेको कर एक पटकमा पाँच हजार रुपैयाँभन्दा कमको खरिदमा फिर्ता गरिने छैन ।

(२) उपदफा (१) को खण्ड (घ) बमोजिम करको रकम फिर्ता गर्दा करको वास्तविक भार बहन गर्ने व्यक्तिलाई मात्र फिर्ता गरिनेछ ।

◆२५क. विदेशी पर्यटकले खरिदमा तिरेको कर फिर्ता हुने : नेपाल भ्रमण गरी हवाईमार्गबाट फर्कने विदेशी पर्यटकले पच्चीस हजार रुपैयाँभन्दा बढीको कर लाग्ने वस्तु खरिद गरी आफूसँग लगेमा विभागले तोकेको प्रक्रिया अनुसार

○ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधित ।

ॐ गणतन्त्र सुदृढीकरण तथा केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन, २०६६ द्वारा भिक्तिएको ।

◆ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा थप ।

त्यस्तो वस्तुमा तिरेको कर फिर्ता दिइनेछ । त्यस्तो फिर्ता हुने रकमको तीन प्रतिशत रकम सेवा शुल्क बापत कट्टा गरिनेछ ।

- ◆ २५ख. पुनः निर्यातमा भन्सार बिन्दुबाटै कर फिर्ता हुने : कुनै बस्तु पुनः निर्यात भएमा सम्बन्धित व्यक्तिले भन्सारमा दाखिला गरेको मूल्य अभिवृद्धि कर बापतको धरौटी रकममध्ये सो वस्तु पुनः निर्यात भएको प्रमाणको आधारमा हुने रकम सम्बन्धित भन्सार कार्यालयबाट निजलाई फिर्ता दिइनेछ ।
- ◆ २५ग. पुनः निर्यातमा कर फिर्ता हुने : कुनै बस्तु पुनः निर्यात भई परिवर्त्य मुद्रामा अग्रिम रूपमा भुक्तानी प्राप्त भएमा सम्बन्धित व्यक्तिले खरिदमा तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर बापतको रकम निजलाई फिर्ता दिइनेछ ।
- ◆ २५घ. कर फिर्ता नहुने : यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यस ऐन बमोजिम फिर्ता लिनु पर्ने रकम कर अवधि समाप्त भएको मितिले तीन वर्षभित्र फिर्ताको लागि निवेदन नदिएमा फिर्ता हुने छैन ।
- २६. ब्याज : (१) यस ऐन बमोजिम बुझाउनु पर्ने कुनै रकम म्यादभित्र दाखिला नगरेमा त्यस्तो म्याद नाघेको मितिदेखि बुझाउन बाँकी रकममा ब्याज लाग्नेछ । त्यस्तो ब्याज दफा ३१क. बमोजिम प्रशासकीय पुनरावलोकन र दफा ३२ बमोजिम पुनरावेदनको लागि निवेदन दिएको अवस्थामा पनि गणना गरिनेछ ।
(२) उपदफा (१) को प्रयोजनको लागि ब्याजको दर वार्षिक पन्ध्र प्रतिशत हुनेछ ।
- २७. कर सरह मानिने : यस ऐन बमोजिम लाग्ने दस्तुर, ब्याज र जरिवाना यस ऐन बमोजिम लाग्ने कर सरह मानिनेछ ।
- २८. आयात सम्बन्धी व्यवस्था : (१) नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयले अन्यथा तोकेकोमा बाहेक आयात हुने वस्तुमा भन्सार अधिकृतले यस ऐन बमोजिमको कर असुल गर्नेछ ।
◆ (१क) नेपालभित्र उत्पादन भएको वा तयार भएको मालवस्तु भन्सार कार्यालयबाट निकासीको प्रक्रिया पूरा भइसकेपछि वा विदेशमा पुगिसकेपछि सम्बन्धित पार्टीले लिन अस्वीकार गरी वा अन्य कारणले पुनः पैठारी गरी ल्याई त्यस्तो मालवस्तु पैठारी भएको तीन महिनाभित्र निकासी गर्ने भएमा यसरी फिर्ता ल्याउँदाको बखत लाग्ने मूल्य अभिवृद्धि कर धरौटीमा राखी छाड्न सकिनेछ र त्यस्तो मालवस्तु पुनः निकासी भएपछि उक्त धरौटी फिर्ता दिइनेछ । यसरी धरौटीमा राखिएको र फिर्ता गरिएको रकमको विवरण सम्बन्धित भन्सार कार्यालयले आन्तरिक राजस्व विभागलाई दिनु पर्नेछ ।

○ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधित ।

(२) आयात हुने वस्तुको सम्बन्धमा कर असुल उपर गर्न भन्सार अधिकृतले यस ऐन र प्रचलित भन्सार ऐन बमोजिमको अधिकार प्रयोग गर्न सक्नेछ ।

२९. दण्ड सजाय : *(१)कुनै व्यक्तिले देहायका कुनै कसूर गरेमा कर अधिकृतले देहाय बमोजिम जरिवाना गर्न सक्नेछ :-

- (क) दफा ५ख. बमोजिम दर्ता गर्न कर अधिकृतले दिएको आदेश वा दफा १० को उपदफा (१) वा (२) उल्लङ्घन गरेमा वा दफा १०क. को उपदफा (१) र दफा १०ख. को उपदफा (१) बमोजिम दर्ता नभएमा प्रत्येक कर अवधिको निमित्त दश हजार रुपैयाँ,
- (ख) दफा १० को उपदफा (५), (६) वा (७) उल्लङ्घन गरेमा पटकै पिच्छे एक हजार रुपैयाँ,
- ◆(ख१) यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम करपाटी नराखेमा वा तोकिएको ठाउँमा करपाटी नराखेमा पटकै पिच्छे दुई हजार रुपैयाँ,
- (ग) दफा १४ को उपदफा (१) वा (४) उल्लङ्घन गरेमा प्रत्येक पटक पाँच हजार रुपैयाँ,
- (घ) दफा १५ उल्लङ्घन गरेमा उठाएको करको शतप्रतिशत,
- (ङ) दफा १६ को उपदफा (१) बमोजिम कारोबारको लेखा अद्यावधिक नराखेमा दश हजार रुपैयाँ र कारोबारको लेखा निरीक्षण गर्न नदिएमा पटकै पिच्छे बीस हजार रुपैयाँ,
- (च) दफा १६ को उपदफा (२) उल्लङ्घन गरेमा पाँच हजार रुपैयाँसम्म,
- (छ) दफा १६ को उपदफा (३) वा (४) उल्लङ्घन गरेमा दश हजार रुपैयाँ,
- ◆(छ१) दफा १६ को उपदफा (३क) उल्लङ्घन गरेमा प्रत्येक पटक एक हजार रुपैयाँ,
- ◆(छ२) विद्युतीय बीजक जारी गर्न स्वीकृति लिएको वा स्वीकृति नलिएको करदाताले तथ्याङ्क मेट्न वा सच्याउन सकिने सफ्टवेयर प्रयोग गरेको पाइएमा पाँच लाख रुपैयाँ,

-
- * पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।
  - आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधित ।
  - ◆ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा थप ।

◆(छ३) विद्युतीय बीजक जारी गर्न सफ्वेयर वा उपकरण निर्माण गर्ने, जडान गर्ने वा सञ्चालन गर्ने व्यक्तिले विभागले दफा १४क. बमोजिम जारी गरेको कार्यविधिको पालना नगरेमा पाँच लाख रुपैयाँ,

(ज) दफा १८ को व्यवस्था उल्लङ्घन गरेमा लाग्ने करको प्रति दिन ०.०५ प्रतिशत वा प्रति कर अवधि एक हजार रुपैयाँमध्ये जुन बढी हुन्छ सो रकम,

(झ) दफा २३ बमोजिमको कार्यमा बाधा विरोध गरेमा पटकै पिच्छे पाँच हजार रुपैयाँ,

(ञ) न्यून बीजकीकरण गरी बीजक काटेको पाइएमा प्रत्येक बीजकको लागि दुई हजार रुपैयाँ वा उपदफा (२) बमोजिम लाग्ने जरिवाना मध्ये जुन बढी हुन्छ सो रकम,

तर न्यून बीजकीकरण भएको वस्तु कार्यालयले आवश्यक सम्भेमा तोकिए बमोजिम खरिद गर्न गराउन सक्नेछ ।

(ट) यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम उल्लङ्घन गरेमा पटकै पिच्छे एक हजार रुपैयाँ ।

◆(१क) यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम पालना नगरी करको दायित्व घटाएमा कर अधिकृतले विभागले तोकेको आधारमा कर बिगोको पच्चीस प्रतिशतसम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

◆(१ख) कुनै करदाताको मौज्दात परीक्षण गर्दा खरिद खातामा उल्लेख भएकोभन्दा बढी बस्तु मौज्दात फेला परेमा कर अधिकृतले त्यस्तो बस्तुको आम्दानी बाँध्न लगाई त्यसरी बढी फेला परेको बस्तुको बजार मूल्य कायम गरी त्यस्तो मूल्यको पचास प्रतिशतले हुने रकम जरिवाना गर्न सक्नेछ ।

◆(१ग) वस्तु तथा सेवाको हस्तान्तरण नगरी बीजक मात्र जारी गर्ने बिक्रेता व्यक्तिलाई जारी बीजक मूल्यको पचास प्रतिशत ।

○(२) कुनै व्यक्तिले देहाय बमोजिमको कुनै कसुर गरेमा कर अधिकृतले त्यस्तो व्यक्तिलाई कर बिगोको शतप्रतिशत रकम जरिवाना वा छ महिनासम्म कैद वा दुवै सजाय गर्न सक्नेछ :-

(क) भुट्टा लेखा वा बीजक वा अन्य कागजात तयार गरेमा,

(ख) जालसाजी गरी कर छलेमा,

◆ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा थप ।

○ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधित ।

- (ग) दर्ता नभएको व्यक्तिले दर्ता भएको व्यक्ति सरह व्यवहार गरेमा,
- (घ) न्यून वीजकीकरण गरी बिक्री गरेमा,
- (ङ) दफा ३० को उल्लङ्घन गरी कारोबार गरेमा ।

◆(३) यस ऐनमा उल्लिखित कुनै कसुर गर्ने व्यक्तिलाई जानाजान वा लापरवाही गरी मद्दत गर्ने वा सहायता दिने वा दुरुत्साहन गर्ने वा सल्लाह दिने मतियारलाई त्यस्तो व्यक्तिले घटी तिरेको करको पचास प्रतिशत रकम जरिबाना लाग्नेछ ।

◆२९क. विभागले जरिबानाको रकम दाखिला गर्न आदेश दिन सक्ने : (१) यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै व्यक्तिले दफा २९ को उपदफा (२) मा उल्लिखित एक वा एकभन्दा बढी कसुर गरेको कुरा कारबाहीको प्रक्रिया शुरु हुनु अगावै लिखित रूपमा स्वीकार गरेमा त्यस्तो कसुर गरे बापत लाग्ने जरिबाना रकममा नबढ्ने गरी जरिबाना रकम दाखिला गर्न विभागले त्यस्तो व्यक्तिलाई आदेश दिन सक्नेछ ।

(२) विभागले उपदफा (१) बमोजिमको आदेश दिँदा त्यस्तो आदेशमा त्यस्तो कसुरको विवरण, बुझाउनु पर्ने जरिबाना रकम र जरिबाना रकम बुझाउनु पर्ने मिति खुलाउनु पर्नेछ ।

(३) यस दफा बमोजिम विभागले दिएको आदेश अन्तिम हुनेछ ।

◆२९ख. सम्बन्धित अधिकृत जिम्मेवार हुने : (१) कुनै निकायले यस ऐन बमोजिम पालन गर्नु पर्ने कुनै कुरा पालन नगरेमा सो समयमा त्यस्तो निकायको अधिकृतको रूपमा कार्य गर्ने प्रत्येक कर्मचारी सो काम प्रति जिम्मेवार हुनेछ ।

(२) कुनै निकायले कर बुझाई सक्नुपर्ने मितिसम्म कर नबुझाएमा त्यस्तो निकायको तत्काल बहाल रहेको वा छ महिना अधिसम्म बहाल रहेको प्रत्येक अधिकृत संयुक्त वा छुट्टाछुट्टै रूपमा त्यस्तो कर बुझाउन जिम्मेवार रहेको मानिनेछ ।

(३) उपदफा (१) र (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि उक्त उपदफाहरू देहायका अवस्थामा लागू हुने छैनन् :-

- (क) सो व्यक्तिको जानकारी वा मन्जुरी बिना सो निकायले त्यस्तो कसुर गरेको अवस्थामा, र
- (ख) त्यस्तो कसुर हुन नदिन सो व्यक्तिले सामान्य मानवीय विवेक प्रयोग गर्ने व्यक्तिले अपनाउने सम्मको होसियारी, परिश्रम र सीप अपनाएको वा प्रयोग गरेको भएमा ।

◆ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा थप ।

(४) कुनै व्यक्तिले उपदफा (२) बमोजिम कर दाखिला गरेमा सो व्यक्तिले देहाय बमोजिम गर्न सक्नेछ :-

(क) निजले त्यसरी दाखिला गरेको रकम सो निकायबाट असुल उपर गर्न,

(ख) खण्ड (क) को प्रयोजनको लागि त्यसरी दाखिला गरेको रकमभन्दा बढी नहुने गरी निजको कब्जामा रहेको वा रहन आउने त्यस्तो निकायको सम्पत्ति आफ्नो अधीनमा राख्न ।

(५) उपदफा (४) को खण्ड (ख) बमोजिम कुनै व्यक्तिले कुनै सम्पत्ति आफ्नो अधीनमा लिएमा त्यस्तो व्यक्ति उपर त्यस्तो निकाय वा अन्य कुनै व्यक्तिले कुनै दाबी गर्न पाउने छैन ।

स्पष्टीकरण: यस दफाको प्रयोजनको लागि “सम्बन्धित अधिकृत” भन्नाले त्यस्तो निकायको व्यवस्थापक वा सो हैसियतमा कार्य गर्ने व्यक्ति सम्झनु पर्छ ।

३०. कारोबारको निलम्बन : दर्ता भएको व्यक्तिले दुई वा दुई भन्दा बढी पटक दफा २९ मा उल्लिखित कुनै कसूर गरेमा पटकै पिच्छे महानिर्देशकले त्यस्तो व्यक्तिको कारोबारस्थललाई बढीमा सात दिनसम्म कारोबार गर्न नपाउने गरी निलम्बन गर्न कर अधिकृतलाई आदेश दिन सक्नेछ ।

◆३०क. पुनः कर निर्धारणको लागि आदेश दिन सक्ने : (१) कर निर्धारण भई नसक्यै त्यस्तो कर निर्धारण सम्बन्धी कुनै कारबाही अनियमित हुन लागेको छ वा भएको छ भन्ने कुरा महानिर्देशकलाई प्राप्त सूचनाबाट देखिन आएमा स्पष्ट कारण खोली पर्चा खडा गरी महानिर्देशकले पुनः कर निर्धारण गर्न सम्बन्धित कर अधिकृत वा अन्य कुनै कर अधिकृतलाई आदेश दिन सक्नेछ ।

(२) कर अधिकृतले लापरबाही वा बदनियतसाथ कर निर्धारण गरी गरेको दायित्व घट्न गएको देखिएमा महानिर्देशकले त्यस्तो कर निर्धारण आदेशमा संशोधन गर्न शुरु कर निर्धारण भएको मितिबाट चार वर्षभित्र आदेश दिन सक्नेछ ।

३१. अदालतलाई भए सरहको अधिकार हुने : यस ऐनको प्रयोजनको लागि कर अधिकृतलाई सम्बन्धित व्यक्तिलाई भिकाउने, बयान गराउने, प्रमाण बुझ्ने र लिखतहरु पेश गर्न लगाउने सम्बन्धमा अदालतलाई भए सरहको अधिकार हुनेछ ।

○३१क. प्रशासकीय पुनरावलोकनको लागि निवेदन दिन सक्ने : (१) कर अधिकृतले गरेको कर निर्धारणको निर्णय उपर चित्त नबुझ्ने व्यक्तिले त्यस्तो निर्णयको

◆ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा थप ।

○ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधित ।

सूचना पाएको मितिले तीस दिनभित्र त्यस्तो निर्णय विरुद्ध महानिर्देशक समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन दिने म्याद गुज्रिन गएमा त्यस्तो म्याद गुज्रेको मितिले सात दिनभित्र म्याद गुज्रिन गएको कारण खोली म्याद थपको लागि महानिर्देशक समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ र त्यस्तो निवेदनमा उल्लिखित कारण मनासिब देखिएमा महानिर्देशकले म्याद गुज्रेको मितिबाट तीस दिनको म्याद थप गर्न सक्नेछ ।

(३) करदाताको उपदफा (१) बमोजिम परेको निवेदन उपर छानबिन गर्दा निवेदकको जिकीर सत्य देखिन आएमा स्पष्ट कारण खोली पर्चा खडा गरी महानिर्देशकले त्यस्तो कर निर्धारण आदेश बदर गरी पुनः कर निर्धारण गर्न सम्बन्धित कर अधिकृत वा अन्य कुनै कर अधिकृतलाई आदेश दिन सक्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन परेको मितिले साठी दिनभित्र त्यस्तो निवेदन उपर महानिर्देशकले निर्णय दिनु पर्नेछ ।

(५) उपदफा (४) बमोजिमको म्यादभित्र महानिर्देशकले निर्णय नदिएमा सम्बन्धित व्यक्तिले दफा ३२ बमोजिम राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दिन सक्नेछ ।

(६) उपदफा (१) बमोजिम निवेदन दिने करदाताले निर्धारित कर रकममध्ये विवादरहित कर रकम बुझाई विवादित कर रकमको एक तिहाई रकम दाखिला गर्नु पर्नेछ ।

(७) उपदफा (१) बमोजिम दाखिला गर्नुपर्ने रकम निवेदन दिनुभन्दा अगाडि नै बढी दाखिला गरेको रहेछ भने त्यस्तो रकमले खामेसम्मको रकम कटाई बाँकी रकम मात्र दाखिला गर्नु पर्नेछ ।

(८) यस दफा बमोजिम दाखिला गरेको रकम मुद्दाको अन्तिम किनारा नलागेसम्म फिर्ता हुने छैन ।

३२. राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन लाग्ने : (१) दफा ३० बमोजिम महानिर्देशकले गरेको निलम्बनको आदेश वा दफा ३१क. को उपदफा (४) बमोजिम महानिर्देशकले गरेको निर्णय उपर चित्त नबुझ्ने व्यक्तिले राजस्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदन दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम पुनरावेदन दिने व्यक्तिले पुनरावेदन दर्ता गरेको मितिले पन्ध्र दिनभित्र पुनरावेदन पत्रको प्रतिलिपि संलग्न गरी विभाग समक्ष लिखित जानकारी गराउनु पर्नेछ ।

---

० आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधित ।

- ◆३२क. पूर्वदिश : (१) कुनै व्यक्तिले यो ऐन लागू हुने अवस्था बारे कुनै द्विविधा निराकरणका लागि विभाग समक्ष लिखित रूपमा निवेदन दिएमा विभागले त्यस्तो व्यक्तिलाई लिखित रूपमा सूचित गरी विभागको धारणा तोकिए बमोजिम पूर्वदिशद्वारा जारी गर्न सक्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यस ऐनको कार्यान्वयनका सम्बन्धमा देखापरेको कुनै द्विविधा सम्बन्धी विषय अदालतमा विचाराधीन रहेको वा अदालतबाट निर्णय भइसकेको अवस्थामा त्यस्तो विषयमा विभागले उपदफा (१) बमोजिमको पूर्वदिश जारी गर्न सक्ने छैन ।
- ◆३२ख. सार्वजनिक परिपत्र : (१) यस ऐनको कार्यान्वयनमा एकरूपता ल्याई कर प्रशासनलाई सरल बनाउन र विभाग वा अन्तर्गतका कार्यालयका अधिकृत लगायत यस ऐनबाट प्रभावित हुने व्यक्तिलाई मार्ग निर्देशन दिन विभागले यस ऐनमा भएका व्यवस्थाको सम्बन्धमा व्याख्यासहित लिखित सार्वजनिक परिपत्रहरू जारी गर्न सक्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम जारी गरिएका परिपत्रहरू सर्वसाधारणको जानकारीको लागि विभागको आफ्नो वेबसाइटमा वा राष्ट्रिय स्तरको पत्रपत्रिकामा प्रकाशन गर्न सक्नेछ ।
- (३) उपदफा (१) बमोजिम जारी गरिएको कुनै परिपत्र रद्द नगरिएसम्म सो परिपत्र बमोजिम कारवाही गर्न विभाग बाध्य हुनेछ ।
- *३३. धरौटी राख्नु पर्ने : यस ऐन बमोजिम राजश्व न्यायाधीकरणमा पुनरावेदन दिंदा निर्धारित कर रकममध्ये विवाद रहित कर रकम बुझाई विवादित कर रकम र जरिवानाको पचास प्रतिशत रकम धरौटी राख्न वा त्यस्तो रकम बापत बैक प्रत्याभूति दिनु पर्नेछ ।
३४. अधिकार प्रत्यायोजन : (१) कर निर्धारण गर्ने र सजाय गर्ने अधिकार बाहेक कर अधिकृतले यो ऐन बमोजिम आफूलाई प्राप्त अधिकारहरूमध्ये कुनै वा सबै अधिकार आफू मातहतका कर्मचारीहरूलाई सुम्पन सक्नेछ ।
- (२) यस ऐनमा महानिर्देशकले गर्ने भनी किटान भएको अधिकार प्रत्यायोजन हुन सक्ने छैन ।
- ◆३४क. विशेषज्ञको सेवा लिन सक्ने : नेपाल सरकार वा विभागले कर परीक्षण, अनुसन्धान वा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यको लागि सम्बन्धित विशेषज्ञको सेवा लिन सक्नेछ र त्यस्तो विशेषज्ञको सम्बन्धमा दफा ३७ मा उल्लिखित सरकारी गोप्यता सम्बन्धी व्यवस्था लागू हुनेछ ।

◆ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा थप ।

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।

३५. कर अधिकृतको परिचयपत्र : प्रत्येक कर अधिकृतले तोकिए बमोजिमको परिचयपत्र आफ्नो साथमा राख्नु पर्नेछ र कर्तव्य पालनाको सिलसिलामा *परिचयपत्र सम्बन्धित व्यक्तिलाई देखाउनु पर्नेछ ।
३६. सूचनाको तामेली : महानिर्देशक वा कुनै कर अधिकृतले जारी गरेको सूचना, आदेश वा कागजात तोकिए बमोजिमको प्रक्रिया पूरा भएपछि तामेली भएको मानिनेछ ।
३७. गोपनीयता : कुनै व्यक्तिबाट प्राप्त हुन आएको करसँग सम्बन्धित कागजात वा अन्य सूचनाहरू देहायका अवस्थामा बाहेक अन्य कुनै अवस्थामा प्रकट गर्न वा प्रकाशन गर्न सकिने छैन :-
- (क) नेपाल सरकारको राजश्व संरक्षण गर्ने सिलसिलामा राजश्व सङ्कलन गर्ने अधिकारीलाई जानकारी दिन,
- (ख) करदाताको दायित्व प्रमाणित गर्ने सिलसिलामा राजश्वसँग सम्बन्धित कानून बमोजिम अदालतमा प्रमाणको रूपमा पेश गर्न,
- (ग) राजश्व न्यायाधिकरण वा कुनै अदालतको कारबाहीको सिलसिलामा रहेको सार्वजनिक अभिलेखको अङ्कका रूपमा राख्न ।
३८. कर अधिकृतलाई सजाय हुने : करको दायित्व बढ्ने वा घट्ने गरी कुनै कर निर्धारण बदलियत साथ वा लापरवाहीबाट भएको भन्ने महानिर्देशकले ठहर गरेमा त्यसरी कर निर्धारण गर्ने कर अधिकृतलाई महानिर्देशकले निजको सेवा शर्त सम्बन्धी कानून बमोजिम विभागीय कारबाही चलाउनेछ ।
- तर यसरी कारबाही चलाउँदा कर अधिकृतलाई आफ्नो सफाई पेश गर्ने उचित अवसर दिनु पर्नेछ ।
३९. असल नियतले गरेको काम कारबाही प्रति जवाफदेही नहुने : यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै कर अधिकृतले आफ्नो कर्तव्य पालन गर्दा असल नियत लिई गरेको काम कारबाही प्रति निज व्यक्तिगत रूपमा जवाफदेही हुने छैन ।
४०. पुरस्कार तथा सुराकी खर्च : (१) कुनै करदाताले आफ्नो करको दायित्वको सम्पूर्ण वा केही अंश छुलेको वा छुल्न कोशिस गरेको प्रमाण सहितको सूचना दिने व्यक्तिलाई त्यस्तो सूचनाको आधारमा असुल उपर गरिएको करको रकममध्ये निजले पेश गरेको प्रमाणबाट निर्धारण भए जतिको कर रकमको बीस प्रतिशत बराबरको रकम महानिर्देशकको निर्णयले पुरस्कार स्वरूप दिन सकिनेछ ।

* पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।
 ○ आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधित ।

(२) पुरस्कार पाउने व्यक्ति एकभन्दा बढी भएमा पुरस्कारको रकम समानुपातिक रूपमा दिइनेछ ।

(३) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि राजस्व चुहावटको सूचना दिने व्यक्तिलाई सूचनाको सत्यताको आधारमा विभागद्वारा निर्धारित कार्यविधि बमोजिम तत्काल दश हजार रुपैयाँसम्म सुराकी खर्च दिन सकिनेछ ।

(४) उपदफा (१) र (३) बमोजिमको सूचना दिने व्यक्तिको नाम, थर र वतन गोप्य राखिनेछ ।

४१. नियम बनाउने अधिकार : यो ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न नेपाल सरकारले आवश्यक नियमहरू बनाउन सक्नेछ ।
४२. अनुसूचीमा थपघट तथा हेरफेर : नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी अनुसूचीमा आवश्यक थपघट तथा हेरफेर गर्न सक्नेछ ।
४३. अरुमा प्रचलित कानून बमोजिम हुने : यो ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा लेखिए जतिमा सोही बमोजिम र अरुमा प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।
४४. खारेजी र बचाउ : (१) देहायका ऐनहरू खारेज गरिएका छन् :-
- (क) बिक्री कर ऐन, २०२३ ।
  - (ख) होटेल कर ऐन, २०१८ ।
  - (ग) ठेक्का कर ऐन, २०२३ ।
  - (घ) मनोरञ्जन कर ऐन, २०१७ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम खारेज भएका ऐनहरू अन्तर्गत भए गरेका सम्पूर्ण काम कारबाहीहरू यसै ऐन अन्तर्गत भए गरेको मानिनेछ ।

● अनुसूची-१

(मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा ५ को उपदफा (३) संग सम्बन्धित)

कर छुट हुने वस्तु तथा सेवाहरू

समूह : १ आधारभूत कृषि उत्पादनहरू		
०६.०१		निष्कृत्य, उम्रन लागेको वा फूलेको गानो, गाँठो, गाँठेजरा, धनकन्द (कौर्म), क्राउन (खकको जरा र स्तंभ जोडिने बिन्दु स्थल), राइजोम (मूलजरो), चिकोरी विरुवा र शीर्षक १२.१२ को जराहरूबाहेक अन्य जराहरू ।
	०६०१.१०.००	-निष्कृत्य गाँनो, गाँठो, गाँठे जरा, धनकन्द (कौर्म), क्राउन र मूलजरा
	०६०१.२०.००	-उम्रन लागेको वा फूलेको गानो, गाँठो, गाँठे जरा, धनकन्द (कौर्म), क्राउन, मूलजरा, चिकोरी विरुवा र जराहरू
०६.०२		अन्य जीवित विरुवा (जरासहित), कलमीहरू, च्याऊ र स्पाउन (च्याउ निस्कने सेतो त्यान्द्री)
	०६०२.१०.००	-जरा नभएको कलमीहरू
	०६०२.२०.००	-खान हुने फल वा काष्ठफल (नट) का कलमी गरेका वा नगरेका ख, बुटा र भाड
	०६०२.३०.००	-रोडोडेन्ड्रन्स (गुराँस) र अजालिया, कलमी गरेका वा नगरेका
	०६०२.४०.००	-कलमी गरेको वा नगरेको गुलाफ
	०६०२.९०.००	-अन्य
०६.०३		सजावट प्रयोजनको लागि वा फूलको गुच्छा बनाउनको लागि उपयुक्त टिपेको फूलको कोपिला वा टिपेको फूल, ताजा, सुकेको, रंगाएको, धोएको, संसेचित (इम्प्रिग्नेटेड) वा अन्य प्रकारले तयार गरेको ।
		-ताजा:
	०६०३.११.००	--गुलाफहरू

● आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधित ।

०६.०४	०६०३.१२.००	--कार्नेसनहरू
	०६०३.१३.००	--अर्किडहरू
	०६०३.१४.००	--क्रिसानथेममहरू
	०६०३.१५.००	--कुमुदिनी (लिली) हरू (लिलियम जातहरू)
	०६०३.१९.००	--अन्य
	०६०३.९०.००	-अन्य
०७.०१		गुच्छा वा गुलदस्ता बनाउने वा सजावटको लागि उपयुक्त हुने किसिमका ताजा, सुकेको, रंगाएको, धोएको, संसेचित वा अन्य किसिमले तयार गरेको रुखको पालुवा, हाँगाबिँगा र अन्य भागहरू (फूल र कोपिला बाहेक) बालवृक्ष, झाडी र अन्य बोट विरुवाहरू झ्याउ, सुनाखरी र घाँसहरू ।
	०६०४.२०.००	-ताजा
	०६०४.९०.००	-अन्य
०७.०२		ताजा वा चिसो पारेको आलु ।
	०७०१.१०.००	-बिउ
	०७०१.९०.००	-अन्य
०७.०३	०७०२.००.००	ताजा वा चिसो पारेको गोलभेडा
		ताजा वा चिसो पारेको प्याज, शालौट, लसून, छ्यापी वा यस्तै जातिका अन्य वनस्पतिहरू ।
	०७०३.१०.००	-प्याज र शालौट
	०७०३.९०.००	-छ्यापी र यस्तै लसून प्याज जातिका सागपात
०७.०४		ताजा वा चिसो पारेको वन्दाकोबी (क्याबेज), काउली, गाँठकोबी (कोलराबी), केल (एक किसिमको कोबी) र खान हुने काउली जातिका अन्य सागपात ।
	०७०४.१०.००	-काउली र ब्रोकाउली
	०७०४.२०.००	-ब्रुसेल्स स्प्राउट (एक किसिमको चश्मे बन्दाकोबी)
	०७०४.९०.००	-अन्य
०७.०५		ताजा र चिसो लेट्यूस (जिरीको साग) र चिकोरी । -लेट्यूस (जिरीको साग, सलाद):

०७.०६	०७०५.११.००	--क्याबेज लेट्यूस (हेड लेट्यूस)
	०७०५.१९.००	--अन्य
	०७०५.२१.००	-चिकोरी (कास्ती) :
	०७०५.२९.००	--विटलफ चिकोरी
०७.०७	०७०६.१०.००	ताजा वा चिसो पारेको गाजर, सलगम, सलादको लागि चुकन्दरको जरा, साल्सफाई, सेलेरियाक (सलगम जस्तो जरा भएको साग), मूला र यस्तै खान हुने जराहरू ।
	०७०६.१०.००	-गाजर र सलगम
	०७०६.१०.००	-अन्य
०७.०८	०७०७.००.००	ताजा वा चिसो पारेको कांक्राहरू ।
०७.०९	०७०८.१०.००	ताजा वा चिसो पारेको कोसे तरकारीहरू (छोडाएको वा नछोडाएको) ।
	०७०८.१०.००	-केराउ
	०७०८.२०.००	-बोडी (सिमीसमेत)
	०७०८.१०.००	-अन्य कोसे तरकारी
	०७०९.२०.००	ताजा वा चिसो पारेको अन्य तरकारीहरू ।
	०७०९.३०.००	-कुरिलो
	०७०९.३०.००	-भान्टा
	०७०९.४०.००	-सेलरी, सेलेरियाल बाहेक
	०७०९.५१.००	-च्याउ (मसरुम र ट्रफल्स) :
	०७०९.५१.००	--ऐगारिकस जातिको च्याउ (मसरुम) हरू
०७०९.५१.००	--अन्य	
०७०९.६०.००	-खोर्सानी जातको फलफूलहरू	
०७०९.७०.००	-पालुँ गो, न्यूजिल्याण्ड पालुँ गो समेत	
०७०९.९१.००	-अन्य :	
०७०९.९१.००	--ग्लोव आर्टिचोकहरू	

०७.१०	०७०९.९२.००	--जैतुनहरू
	०७०९.९३.००	--फर्सी, कुभिन्डो र लौकाहरू (क्यूकरबिटा जातहरू)
	०७०९.९९.००	--अन्य
		हिमीकृत सागपात (बफाएर वा उमालेर पकाएको वा नपकाएको) ।
	०७१०.१०.००	-आलु
		-कोसे तरकारी, छोडाएको वा नछोडाएको:
	०७१०.२१.००	--केराउहरू
	०७१०.२२.००	--बोडीहरू (सीमीसमेत)
	०७१०.२९.००	--अन्य
	०७१०.३०.००	-पालुँ गो न्यूजिलैण्ड पालुँ गो समेत
०७१०.४०.००	-गुलियो वा स्वादिलो मकै	
०७१०.६०.००	-अन्य सागपात	
०७१०.९०.००	-मिश्रित सागपात	
०७.११		नून पानीमा, गन्धक पानीमा वा यस्तै समान अस्थायी रूपमा सुरक्षित राख्ने तरल पदार्थमा राखी सुरक्षित गरिएको तर त्यस अवस्थामा तुरुन्त खान उपयुक्त नहुने खालको सागपात ।
	०७११.२०.००	-जैतुन (ओलिभ्स)
	०७११.४०.००	-काक्रोहरू
		-च्याउ (मसरुम्स) र भुइँमुनि हुने च्याउ (ट्रफल्स):
	०७११.५१.००	--ऐगारिकस जातिको च्याउ (मसरुम्स) हरू
०७११.५९.००	--अन्य	
०७.१२	०७११.९०.००	-अन्य तरकारीस मिश्रित तरकारी
		सुख्खा तरकारी, सिंगै, काटेको, ताछेको, टुक्रयाएको, फुटाएको वा धुलो बनाएको तर त्यसभन्दा बढी तयार नगरेको ।
	०७१२.२०.००	-प्याज

०७.१३		कोसा छोडाएको सुख्खा कोसे तरकारी, बोक्रा छोडाएको वा नछोडाएको वा दलेको वा नदलेको ।
	०७३.१०.००	-केराउ
	०७३.२०.००	-चना
		-बोडी (सिमीसमेत) :
	०७३.३१.००	--बोडी
	०७३.३२.००	--सानो रातो बोडी
	०७३.३३.००	--बोडी (किडनी बीन्स), सेतो पि बीन्ससमेत
	०७३.३४.००	--बाम्बरा बिन्स (एक प्रकारको बोडी) (भिग्ना सबटेरानिया वा भोआन्जिया सबटेरानिया)
	०७३.३५.००	--तनेबोडी (काउपिज्) (भिग्ना अडगुइकुलाटा)
	०७३.३९.००	--अन्य
		-मुसुरो:
	०७३.४०.१०	--नफुटाएको, बोक्रा सहितको
	०७३.४०.९०	--अन्य
	०७३.५०.००	-बकुला र सिमि (ब्रोड विन्स र हर्स बीन्स)
	०७३.६०.००	-पिजन पिज (क्याजानस् क्याजन्) (एक प्रकारको केराउ)
	०७३.९०.००	-अन्य
०७.१४		माड (श्वेतसार वा स्टार्च) वा इन्यूलिनको मात्रा उच्च भएका, ताजा, चिस्याइएको, हिमीकृत वा सुकाइएको, टुक्रा पारिएको वा नपारिएको (स्लाइस्ड) वा पेलेट्सको रुपमा भएको वा नभएको मानिओक, आरास्ट, सालिम मिश्री (सालेप), उत्तरी अमेरिकामा हुने एक किसिमको सूर्यमुखी फूल (जेरुसलेम आर्टिचोक), सखरखण्ड र यस्तै जरा (स्टस) र गाना (ट्यूबर्स) हरू; सावुदानाको गुदी (सागो पीथ) ।
	०७४.१०.००	-गुलियो जातको क्यासाभा कन्द (मनिओक)
	०७४.२०.००	-सखरखण्ड
	०७४.३०.००	-तरुलहरू (डिओस्कोरिया जातहरू)

०८.०१	०७१४.४०.००	-पिंडालु (कोलोकासिया जातहरू)
	०७१४.५०.००	-यौसिया (जान्थोसोमा जातहरू)
	०७१४.९०.००	-अन्य
०८.०३		नरिवल, ब्राजिलनट, काजु, ताजा वा सुकेको, खबटा फुटाएको वा नफुटाएको, बोक्रा ताछेको वा नताछेको । -नरिवल :
	०८०१.१९.००	--ताजा
०८.०४		प्लान्टन जातका (तरकारीको रूपमा प्रयोग गरिने) केराहरू लगायत ताजा वा सुकाइएका केराहरू ।
	०८०३.१०.००	-प्लान्टन जातका (तरकारीको रूपमा प्रयोग गरिने) केराहरू
	०८०३.९०.००	-अन्य
०८.०५		खजूर (छोहोडा), अँजीर, भुँडकटहर, एभोकेडा (नास्पाती जस्तो फल), अम्बा, आंप, म्याङ्गोष्टीन, ताजा वा सुकेको ।
	०८०४.३०.००	-भुँडकटहर
	०८०४.४०.००	-एभोकेडो
	०८०४.५०.००	-अम्बा, आंप म्याङ्गोष्टीन (कुसुम फल)
०८.०५		सिटरस (सुन्तला जातका) फल, ताजा वा सुकेको ।
	०८०५.१०.००	-सुन्तला
		-मन्दारिन (टान्जरिन र सतसुमाहरू समेत); क्लेमेन्टिनहरू र यस्तै सिटरस जातिका हाइब्रिडहरू :
	०८०५.२१.००	--मन्दारिनहरू (टान्जरिन र सतसुमाहरू समेत)ह
	०८०५.२२.००	--क्लेमेन्टिनहरू
	०८०५.२९.००	--अन्य
	०८०५.४०.००	-ग्रेपफ्रुट (भोगटे), पोमेलोस समेत
	०८०५.५०.००	-कागती (लेमोन्स) (सिटरस लेमोन, सिटरस लिमोनम) र जिमिर (लाइम्स) (सिटरस औराण्टिफोलिया, सिटरस लाटिफोलिया) हरू
	०८०५.९०.००	-अन्य

०८.०६		ताजा अथवा सुख्खा अंगुर ।
	०८०६.१०.००	-ताजा
०८.०७		तरबुजा (खरबुजा) र मेवा ताजा ।
		-तरबूजा (मेलन्स) (वाटरमेलन्स समेत) :
	०८०७.११.००	--वाटरमेलन्स
	०८०७.१९.००	--अन्य
	०८०७.२०.००	-मेवा
०८.०८		स्याउ, नासपाती, क्विन्स (नासपाती जस्तो अमिलो फल वा श्रीफल), ताजा ।
	०८०८.१०.००	-स्याउ
	०८०८.३०.००	-नासपातीहरू
	०८०८.४०.००	-क्विन्स (श्रीफल)हरू
०८.०९		खुर्पानी (एप्रिकोट), चेरी (पैयुंफल), आरु (नेक्टारिन आरुसमेत), आलुबखरा (प्लम) र चुत्रो (स्लो),ताजा ।
	०८०९.१०.००	-खुर्पानी (एप्रिकोट)
		-चेरीहरू:
	०८०९.२१.००	--अमिलो चेरी (पुनस् सेरासस्) हरू
	०८०९.२९.००	--अन्य
	०८०९.३०.००	-आरु, नेक्टारिन आरुसमेत
	०८०९.४०.००	-आलुबखडा (प्लम) र चुत्रो (स्लो)
०८.१०		अन्य फल, ताजा ।
	०८१०.१०.००	-स्ट्रवरी (भूइं ऐसेलु, काफल)
	०८१०.२०.००	-रैस्पबेरी (ऐसेलु), ब्ल्याकबेरी (ध्याम्पे ऐसेलु), मलबेरी (किम्बु) र लोगानबेरी (रैस्पबेरी र ब्ल्याकबेरीको मिश्रित फल)
	०८१०.३०.००	-कालो, सेतो वा रातो किसमिस वा दाख वा मुनक्का (कर्अन्ट) र गूसबेरीहरू
	०८१०.४०.००	-क्रेनबेरी, बिलबेरी र अन्य भ्याक्सिनियम जातिका फलहरू

०९.०१	०८१०.५०.००	-किवि फ्रुट (Kiwifruit)
	०८१०.६०.००	-दुराम्न (डुरियन्स) हरू
	०८१०.७०.००	-हलुवाबेतहरू
	०८१०.९०.००	-अन्य
		कफी भुटेको वा नभुटेको वा क्याफीन (कफीको क्षेरोद) छुट्याएको वा नछुट्याएको, कफीको ढुटो र बोक्रा, कुनै पनि अनुपातमा कफीको मात्रा रहेको कफीको बदलामा प्रयोग गरिने अर्को कुनै चीज ।
		-नभुटेको कफी :
०९.०२	०९०१.११.००	--कफीको गोडा
		चिया, सुगन्धित वा स्वादिष्ट गरिएको वा नगरिएको ।
	०९०२.२०.००	-चियाको पात
०९.०८		जाइफल, जाइपत्री र अलैची ।
		-अलैची तथा सुकुमेलहरू:
		--नधुल्याइएको:
०९.१०	०९०८.३१.१०	---अलैची
		अदुवा, केशर, हलेदो (बेसार), तेजपात, पुदिना, तरकारीको (करी) र अन्य मसलाहरू ।
		-अदुवा:
		--नटुक्राइएको वा नर्पिँ धेको:
	०९१०.११.१०	---ताजा
	०९१०.११.९०	---अन्य
		-बेसार:
	०९१०.३०.१०	--ताजा
	०९१०.३०.२०	--धुलो वा पिठो
	०९१०.३०.९०	--अन्य
१०.०१		गहुं र मेसलिन ।
		-दुरुम गहुं:

	१००१.११.००	--बीउ
	१००१.१९.००	--अन्य
		-अन्य :
	१००१.९१.००	--बीउ
	१००१.९९.००	--अन्य
१०.०२		राई ।
	१००२.१०.००	-बीउ
	१००२.९०.००	-अन्य
१०.०३		जौ (बाली)
	१००३.१०.००	-बीउ
	१००३.९०.००	-अन्य
१०.०५		मकै ।
	१००५.१०.००	-बीउ (गेडा)
	१००५.९०.००	-अन्य
१०.०६		धान ।
	१००६.१०.००	-धान
	१००६.२०.००	-कुटेको (तर राम्रो नफलेको)
	१००६.३०.००	-पालिस वा चम्कने गरेको वा नगरेको कुटेर तयार गरेको चामल
	१००६.४०.००	-कनिका
१०.०८		फापर, कोदो, क्यानरीका दानाहरू, अरु खाद्यान्नहरू ।
	१००८.१०.००	-फापर
		-कोदो:
	१००८.२१.००	--बीउ
	१००८.२९.००	--अन्य
११.०२		गहुँ र मेसलिन बाहेक अन्य खाद्यान्नको पिठो ।
	११०२.२०.००	-मकैको पिठो

	११०२.९०.००	-अन्य
११.०३	११०३.११.००	--गहुँको आँटा
११.०४		शीर्षक १०.०६ को चामल बाहेक अन्य प्रकारले तयार गरिएको (जस्तै भूस हटाइएको, चेप्ट्याएको, च्याँख्ला पारेको, फलेको, टुक्रा पारेको वा खस्रो (पिँधेको), सिङ्गो, चेप्ट्याएको, पातलो चेप्टो टुक्रा पारेको वा पिँधेको अन्नको बीजहरू । -चेप्ट्याएको वा च्याँख्ला पारेको अन्न:
	११०४.१२.००	--जुनेलोको
	११०४.१९.००	--अन्य खाद्यान्नको -अन्य किसिमले तयार पारेको अन्न (जस्तै भूस हटाएको, फलेको, टुक्रा पारेको वा पिँधेको):
	११०४.२२.००	--जुनेलोको
	११०४.२३.००	--मकैको
	११०४.२९.००	--अन्य खाद्यान्नको
	११०४.३०.००	-अन्नको वीजाणु, सिङ्गै, चेप्ट्याएको, च्याँख्ला पारेको वा पिँधेको
१२.०१		दलेको वा नदलेको भट्मास
	१२०१.१०.००	-बीउ
	१२०१.९०.००	-अन्य
१२.०२		छोडाएको वा नछोडाएको, नभुटेको वा अन्य किसिमबाट नपकाइएको, खवटा छोडाएको वा नछोडाएको, फुटाएको वा नफुटाएको बदाम (मुमफली) ।
	१२०२.३०.००	-बीउ -अन्य:
	१२०२.४१.००	--नछोडाएको
	१२०२.४२.००	--छोडाएको, फुटाएको वा नफुटाएको
१२.०९		रोपन हुने फलफूल, बीउ र विजाणु (स्पोर्स) ।
	१२०९.१०.००	-चुकन्दर (सुगरविट) का दानाहरू

		-पशु आहारको विरुवा (फोरेज प्लाण्ट) का दानाहरू:
	१२०९.२१.००	--लुसिरिन (पशु आहारको घाँस) (अल्फाल्फा) का दानाहरू
	१२०९.२२.००	--क्लोभर (तीन पाते घाँस) (ट्रिफोलियम जातहरू) का दानाहरू
	१२०९.२३.००	--छेस्के घाँस (फेस्क्यू) का दानाहरू
	१२०९.२४.००	--केन्टकी नीलो घाँस (पोआ प्राटेन्सिस एल.) का दानाहरू
	१२०९.२५.००	--राई घाँस (लोलियम मल्टिफ्लोरम ल्याम., लोलियम पेरेन एल.) का दानाहरू
	१२०९.२९.००	--अन्य
	१२०९.३०.००	-फूलको निम्ति मुख्यतः खेती गरिएको जडिबुटीका अन्य बीउहरू
		-अन्य:
	१२०९.९१.००	--वनस्पतिका बीउ
	१२०९.९९.००	--अन्य
१२.११		मुख्यतः सुगन्धित वस्तु बनाउने, औषधि बनाउने वा कीटनाशक औषधि बनाउने वा यस्तै प्रयोजनका लागि प्रयोग हुने खालको, ताजा, चिस्याइएको, हिमीकर्त वा सुकेको, काटिएको वा नकाटिएको, पिंघेको वा नपिंघेको वा धूलो पारिएको वा नपारिएको विरुवा र विरुवाका अङ्गहरू (बीयां र फलसमेत) ।
	१२११.२०.००	-जीनसेनको जरा
	१२११.३०.००	-कोकाको पात (कोका लिफ)
	१२११.४०.००	-अफिमको पराल (पपी स्ट्रौ)
	१२११.५०.००	-इफेद्रा
	१२११.९०.००	-अन्य

१२.१२		ताजा, चिस्याइएको (चिल्ड), हिमीकृत, (फ्रोजेन) वा सुकाइएको, पिंघेको वा नपिंघेको लोकष्ट बिन्स, सि-विड्स र अन्य अल्जी(समुन्दी झार), चुकन्दर (सुगरबिट) र उखु; अन्यत्र उल्लेख वा समावेश नभएका मुख्यतया मानव आहारमा प्रयोग हुने खालको फलको वियां (स्टोन्स) र कोयाहरू (केर्नेल) र अन्य वानस्पतिक उत्पादनहरू (चिकोरीयम इन्टाइबस स्यटिवम उपजाति (भेराइटी) को नभुटेको चिकोरीका जराहरू समेत) ।
	१२१२.९३.००	-अन्य : --उखु
१९.०४		खाद्यान्नलाई फुलाएर (स्वैलिङ्ग) वा भुटेर तयार गरेको खाद्य सामग्री, खाद्यान्नको उत्पादनहरू (जस्तै कर्न फ्लेक), अन्यत्र उल्लेख नगरिएको वा समावेश नभएको, पकाइएको वा अन्य किसिमबाट तयार गरिएको गोडा (ग्रेन) को रूपमा वा शल्क वा पाप्रा (फ्लेकको रूपमा भएकोखाद्यान्नहरू (सेरियल्स) (मकै बाहेक) वा अन्य किसिमबाट तयार गरिएको अन्न (मैदा, छाँटा वा दलेको अन्न गोट्स) र पीठो बाहेक) ।
	१९०४.९०.००	-धानको भुजा तथा चिउरा
२३.०१		मानिसले खान नहुने मासुको वा अफलको, माछाको वा कृष्टासियन्सको मोलस्कको वा अन्य ढाडमा हाड नहुने जलचरको पिठो, मैदा र पेलेट्स, ग्रीभ्स (वोसो पगालेर बाँकी रहेको थेंगो, माछाको चारो) ।
	२३०१.१०.००	-मासु वा अफलको पिठो, मैदा र पेलेट्स, ग्रीभ्स (वोसो पगालेर बाँकी रहेको थेंगो, माछाको वोसो)
	२३०१.२०.००	-माछाको वा कृष्टासियन्स, मोलस्क वा ढाडमा हाड नहुने जलचरको पिठो, मैदा र पेलेट्स
२३.०२		खाद्यान्न वा दलहनको वोटबाट निफनेर वा पिंघेर वा अरु प्रक्रियाद्वारा उपलब्ध हुने पेलेटको रूपमा रहेको वा नरहेको ढुटो आउने चोकर र अन्य अवशेष ।
	२३०२.१०.००	-मकैको
	२३०२.३०.००	-गहुँको
	२३०२.४०.००	-अन्य खाद्यान्नको
	२३०२.५०.००	-कोसे सागपातहरूको

२३.०४	२३०४.००.००	भटमासको तेल निकाल्दा प्राप्त हुने पिना र अन्य ठोस अवशेष, पिंघेको वा नपिंघेको वा पेलेटको रूपमा भएको वा नभएको ।
२३.०५	२३०५.००.००	बदामको तेल पेल्दा निस्केको, पिंघेको वा नपिंघेको, पेलेटको रूपमा भएको वा नभएको पिना र अन्य ठोस अवशेष ।
२३.०६		वनस्पतिको बोसो वा तेल निकाल्दा प्राप्त हुने शीर्षक २३.०४ वा २३.०५ मा परेको बाहेक पिंघेको वा नपिंघेको, पेलेटको रूपमा भएको वा नभएको पिना र अन्य ठोस अवशेष ।
		-तोरी वा रायो (रेप और कोल्जा) दाना:
	२३०६.४९.००	--न्यून इरुसिक अम्ल तोरी वा रायो (रेप और कोल्जा) दानाहरू (सिड्स)
	२३०६.९०.००	-अन्य
२३.०९		जीवजन्तुको आहारको रूपमा प्रयोग हुने तयारी बस्तु ।
	२३०९.९०.००	-अन्य
५२.०९	५२०९.००.००	नफड्केको वा नकोरेको कपास ।
५२.०३	५२०३.००.००	फड्केको वा कोरेको कपास ।
५३.०९		कच्चा वा प्रशोधित नकातेको फ्ल्याक्स (सन वा त्यस्तै झार); फ्ल्याक्स वा सनको शिरोगुच्छ (टो) डोरी र अवशेष (धागोको अवशेष र गार्नेटेड स्टक समेत) ।
	५३०९.९०.००	-फ्ल्याक्स, (सन) कच्चा वा रेशा छुट्याउन पानीमा डुबाएको (रेटेड)
		-फ्ल्याक्स चुटेको, डांठबाट रेशा छुट्याइएको, कोरेको (ब्रोकेन, स्कचड, ह्याकल्ड) वा अरू किसिमले प्रशोधन गरेको, तर नकातेको :
	५३०९.२९.००	--चुटेको वा डांठबाट रेशा छुट्याइएको (ब्रोकेन, स्कचड)
	५३०९.२९.००	--अन्य
	५३०९.३०.००	-फ्ल्याक्सको शिरोगुच्छ (टो) र अवशेष

५३.०३	५३०३.१०.००	<p>कच्चा वा प्रशोधित, तर नकातेको, सनपाट (जूट) र अन्य लचिलो रेशा भएको बोक्रा (बास्ट) को कपडाका रेशा (सन, गांजा, भाँग, घोडा र रेमी बाहेक), यी रेशाहरूको शिरोगुच्छ (टो) र अवशेष (धागोको अवशेष र गार्नेटेड स्टक समेत) ।</p> <p>-काँचो वा पानीमा ढुबाएर (रेटेड) कुहाएको सनपाट र अन्य लचिलो रेशा भएको बोक्रा (बाष्ट) को कपडाको रेशा</p>
<ul style="list-style-type: none"> • सोयाबडी मस्यौरा • किसानले बिक्री गर्ने अप्रशोधित सुर्ती • माथि उल्लिखित भन्सार शीर्षक ०६.०१ देखि शीर्षक ०८.१० सम्मका मालवस्तुहरू होटल, रेष्टुरेण्ट, बार, गेष्ट हाउस, क्यापटेरिया वा यस्तै अन्य संस्थाले गर्ने आपूर्तिमा मू.अ.कर छुट हुनेछैन । 		

समूह : २ आधारभूत आवश्यकताका वस्तुहरू		
२५.०१	२५०१.००.९०	<p>नुन (भान्सामा प्रयोग हुने (टेवल) नुन र विकृत (डिनेचर्ड) नून समेत) र झोल पदार्थ भएको वा नभएको वा जम्ने पदार्थ (एण्टीकेकिङ्ग) वा फ्रि फ्लोइङ्ग एजेण्ट भएको शुद्ध सोडिएम क्लोराइड, सामुद्रिक पानी ।</p> <p>-नुन</p>
२७.१०		<p>कच्चा (क्रुड) बाहेक पेट्रोलियम तेल र बिटुमिन खनिजबाट प्राप्त तेल; तौलमा ७० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी पेट्रोलियम तेल वा बिटुमिन खनिजबाट प्राप्त तेल भएका, यिनै तेल नै मुख्य घटक (बेसिक कन्स्ट्रिच्युएण्ट्स) भएका, अन्यत्र समावेश वा निर्दिष्ट नगरिएका तयारी वस्तुहरू (प्रिपरेसन्स), रद्दीतेलहरू (वेष्ट आयल्स) ।</p>

		<p>-पेट्रोलियम तेलहरू र विटुमिन खनिजहरूबाट प्राप्त तेलहरू (कच्चा तेल बाहेक) तथा अन्यत्र निर्दिष्ट वा समावेश नभएका, तौलको हिसावले ७० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी पेट्रोलियम तेलहरू वा विटुमिन खनिजबाट प्राप्त तेलहरू भएको, यिनै तेलहरू मुख्य घटक (बेसिक कन्स्ट्र्युएण्ट) भएका तयारी वस्तुहरू (प्रिपरसन्स), जैविक डिजेल भएका बाहेक र रद्दी तेल (वेष्ट आयल) हरू बाहेक:</p> <p>--अन्य:</p> <p>---मट्टीतेल (सुपेरिअर किरासिन आयल)</p>
२७.१६	२७१०.१९.१०	
४४.०१	२७६.००.००	<p>विद्युत शक्ति</p> <p>बाल्ने दाउरा, मुढा, चिरेको मोटो टुक्रा (विलेट), हाँगा विंगा वा दाउराको बाधेको विटो, वा यस्तै रूपमा; काठका चोइटाचोइटी वा मसिना टुक्राटान्नी (पार्टिकल), काठ चिरेको धूलो, काठको अवशेष, रद्दी वस्तु, मुढो, ब्रिकेट (थिचेर बनाइएको चक्का), पेलेट (मट्टयाङ्गा) वा यस्तै रूपमा एकत्रित गरिएको वा नगरिएको ।</p> <p>-बाल्ने दाउरा, मुढा, चिरेको मोटो टुक्रा (विलेट), हाँगा विंगा, दाउराको विटो वा यस्तै रूपमा:</p> <p>--कोणधारी (कोनिफेरस)</p> <p>--गैर कोणधारी (नन-कोनिफेरस)</p> <p>एकत्रित गरिएको वा नगरिएको काठको गोल, खवटा (शेल) को वा वियां (नट) को गोल समेत ।</p> <p>-बाँसको</p> <p>-अन्य</p>
	४४०१.११.००	
	४४०१.१९.००	
४४.०२	४४०२.१०.००	
	४४०२.९०.००	

● धारा तथा टेङ्करबाट खुला रूपमा आपूर्ति हुने पिउने पानी ।		
समूह : ३ जीवजन्तु तथा सोको उपज		
०१.०२		जीवित चौपाया (बोभाइन) । -गोजातीय चौपाया: ०१०२.२१.०० --नश्ल सुधारका लागि विशुद्ध नश्लका ०१०२.२९.०० --अन्य -भैसी: ०१०२.३१.०० --नश्ल सुधारका लागि विशुद्ध नश्लका ०१०२.३९.०० --अन्य ०१०२.९०.०० -अन्य
०१.०३		जीवित सुंगुर । ०१०३.१०.०० -नश्ल सुधारका लागि विशुद्ध नश्लका -अन्य : ०१०३.११.०० --५० केजी भन्दा कम वजनको ०१०३.१२.०० --५० केजी वा सो भन्दा बढी वजन भएको
०१.०४		जीवित भेडा र बाखा । ०१०४.१०.०० -भेडा ०१०४.२०.०० -बाखा
०१.०५		जीवित कुखुरा अर्थात, ग्यालुस डोमेष्टिकस् जातका कुखुरा, हाँस, टर्की र गिनी फाउल । -१५ ग्राम भन्दा बढी वजन नभएका: ०१०५.११.०० --ग्यालुस डोमेष्टिकस जातका चराहरू ९ यघाि ०१०५.१२.०० --टर्कीहरू (पाताल मयूर) ०१०५.१३.०० --हाँस (डक) हरू ०१०५.१४.०० --हाँस (गिज) हरू ०१०५.१५.०० --गिनिजातका चराहरू -अन्य:

०१.०६	०१०५.९४.००	--ग्यालुस डोमेष्टिकस जातका चराहरू
	०१०५.९९.००	--अन्य
		अन्य जीवित जीवजन्तु ।
		-स्तनपायी :
	०१०६.१४.००	--खरायोहरू
	०१०६.१९.००	--अन्य
		-चराहरू:
०२.०१	०१०६.३३.००	--सुतुरमुर्ग (अष्ट्रिच) हरू (ड्रोमाउस नोभाहोल्लान्डिया)
		-किराहरू:
	०१०६.४१.००	--माहुरीहरू
		-किराहरू:
	०१०६.९०.००	-अन्य
		चौपाया (बोभाइन जातिको) ताजा वा चिसो पारेको (फ्रेस वा चिल्ड) मासु ।
		-सिंगो र आधा शरीरहरू (करकास र हाफ करकास)
०२.०२	०२०१.१०.००	-हाडसहितको अन्य टुक्राहरू
	०२०१.२०.००	-हाड नभएको
	०२०१.३०.००	चौपाया (बोभाइन जातिको) हिमीकृत (फ्रोजेन) मासु ।
		-सिंगो र आधा शरीर (करकास र हाफ करकास)
०२.०३	०२०२.१०.००	-हाडसहितको अन्य टुक्राहरू
	०२०२.२०.००	-हाड नभएको
	०२०२.३०.००	सुंगुरको मासु ताजा, चिसो पारेको वा हिमीकृत (फ्रेस, चिल्ड वा फ्रोजेन) ।
		-ताजा वा चिसो पारेको :
	०२०३.११.००	--सिंगो र आधा शरीरहरू (करकास र हाफ करकास)
	०२०३.१२.००	--हाड सहितको अगाडि र पछाडिका साँप्राहरू र साँप्राबाट काटिएका अन्य टुक्राहरू

०२.०४	०२०३.१९.००	--अन्य -हिमीकृत (फ़ोजेन):
	०२०३.२१.००	--सिंगो र आधा शरीरहरू (करकास र हाफ करकास)
	०२०३.२२.००	--हाडसहितको अगाडि र पछाडिका साँप्राहरू र साँप्राबाट काटिएका अन्य टुक्राहरू
	०२०३.२९.००	--अन्य भेडा वा खसी बोकाको ताजा, चिसो पारेको वा हिमीकृत मासु ।
	०२०४.१०.००	-भेडा (पाठो) को ताजा वा चिसो पारेको सिंगो र आधा शरीरहरू (करकास र हाफ करकास) -भेडाको ताजा वा चिसो अन्य मासु:
	०२०४.२१.००	--सिंगो र आधा शरीरहरू (करकास र हाफ करकास)
	०२०४.२२.००	--हाडसहितको अन्य टुक्रा
	०२०४.२३.००	--हाड नभएको
	०२०४.३०.००	-भेडा (पाठो) को हिमीकृत (फ़ोजेन) सिंगो र आधा शरीरहरू (करकास र हाफ करकास) -हिमीकृत (फ़ोजेन) गरिएका भेडाका अन्य मासु:
	०२०४.४१.००	--सिंगो र आधा शरीरहरू (करकास र हाफकरकास)
०२.०६	०२०४.४२.००	--हाडसहितको अन्य टुक्राहरू
	०२०४.४३.००	--हाड नभएको
	०२०४.५०.००	-खसी बोकाको मासु चौपाया जीवजन्तु, (बोभाइन), सुंगुर, भेडा, खसी बाख्रा, घोडा, गधा, खच्चर वा हिनिजहरूको ताजा, चिसो पारेको वा हिमीकृत (फ़ोजेन) खान हुने कमसल मासु (इडिबुल अफल) ।
	०२०६.१०.००	-चौपाया (बोभाइन) जीवजन्तुको ताजा र चिसो -चौपाया जीवजन्तु (बोभाइन) को हिमीकृत (फ़ोजेन):
	०२०६.२१.००	--जीब्रो

०२.०७	०२०६.२२.००	--कलेजो
	०२०६.२९.००	--अन्य
	०२०६.३०.००	-सुंगुरको ताजा र चिसो पारेको -सुंगुरको हिमीकृत (फ्रोजेन) :
	०२०६.४१.००	--कलेजो
	०२०६.४९.००	--अन्य
	०२०६.८०.००	-अन्य ताजा वा चिसो पारेको
	०२०६.९०.००	-अन्य हिमीकृत (फ्रोजेन)
		संकेत ०१.०५ को कुखुराको ताजा, चिसो पारेको वा हिमीकृत मासु र खान हुने अफल । -ग्यालुस डोमेष्टिक्स जातका चराहरू (फाउल) को:
	०२०७.११.००	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), ताजा वा चिसो पारिएका (फ्रेस वा चिल्ड)
	०२०७.१२.००	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), हिमीकृत (फ्रोजेन)
	०२०७.१३.००	--ताजा वा चिस्याइएका (फ्रेस वा चिल्ड) टुक्रा र अवशेष (कट्स एण्ड ओफाल)
	०२०७.१४.००	--हिमीकृत (फ्रोजेन) टुक्रा र अवशेष (ओफाल) -टर्कीहरूको :
	०२०७.२४.००	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), ताजा वा चिस्याइएको (फ्रेस वा चिल्ड)
	०२०७.२५.००	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), हिमीकृत (फ्रोजेन)
	०२०७.२६.००	--ताजा वा चिस्याइएका टुक्रा र अवशेष (कट्स एण्ड ओफाल)
०२०७.२७.००	--हिमीकृत (फ्रोजेन) टुक्रा र अवशेष (कट्स एण्ड ओफाल) -हाँस (डक) हरूको:	
०२०७.४१.००	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), ताजा वा चिस्याइएको (फ्रेस वा चिल्ड)	
०२०७.४२.००	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), हिमीकृत (फ्रोजेन)	

०३.०१	०२०७.४३.००	--ताजा वा चिस्याइएका बोसोयुक्त कलेजो (प्याटी लिभर) हरू
	०२०७.४४.००	--अन्य, ताजा वा चिस्याइएको (फ्रेस वा चिल्ड)
	०२०७.४५.००	--अन्य, हिमीकृत (फ्रोजन)
		-हाँस (गीज) हरूको:
	०२०७.५१.००	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), ताजा वा चिस्याइएको (फ्रेस वा चिल्ड)
	०२०७.५२.००	--टुक्रा नपारिएको (सिंगो), हिमीकृत (फ्रोजन)
	०२०७.५३.००	--ताजा वा चिस्याइएका बोसोयुक्त कलेजो (प्याटी लिभर) हरू
	०२०७.५४.००	--अन्य, ताजा वा चिस्याइएको (फ्रेस वा चिल्ड)
	०२०७.५५.००	--अन्य, हिमीकृत (फ्रोजन)
	०२०७.६०.००	-गिनी जातका चराहरूको जीवित माछा ।
		-आलडकारिक माछा :
	०३०१.११.००	--ताजा पानीको
	०३०१.१९.००	--अन्य
		-अन्य जीवित माछा :
०३०१.११.००	--ट्राउट (साल्मो ट्रा, अङ्कोरिङ्कस माइकिस, अङ्कोरिङ्कस क्लार्की, अङ्कोरिङ्कस अक्वाबोनिटा, अङ्कोरिङ्कस गिलाए, अङ्कोरिङ्कस अपाचे र अङ्कोरिङ्कस क्राइसोकाप्टर)	
०३०१.१२.००	--बाम	
०३०१.१३.००	--कार्प (साइप्रिनस जातहरू, क्यारासिअस जातहरू, सेनोफारिङ्गोडोन इडिलस, हाइपोफ्याल्मिच्छिस जातहरू, सिर्हिनस जातहरू, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस, क्याट्ला क्याट्ला, लाबेओ जातहरू, ओस्टेचिलस हासेल्टी, लेप्टोबार्बस होवेनी, मेगालोब्रामा जातहरू)	
०३०१.१४.००	--एटलान्टिक र प्यासिफिक ब्लुफिन टुनाहरू (थुनुस थाइनस, थुनुस ओरियन्टालिस)	
०३०१.१५.००	--दक्षिणी ब्लुफिन टुनास (थुनुस म्याकोई)	

०३.०२	०३०१.९९.००	--अन्य शीर्षक ०३.०४ को माछाको फिलेट र अरु प्रकारको मासु बाहेकको ताजा वा चिसो पारेको माछा । -माछा (साल्मोनाइड), उपशीर्षक ०३०२.९१.०० देखि ०३०२.९९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक :
	०३०२.११.००	--ट्राउट (साल्मो ट्राटा, अङ्कोरिङ्कस माइकिस, अङ्कोरिङ्कस क्लाकी, अङ्कोरिङ्कस अक्वाबोनिटा, अङ्कोरिङ्कस गिलाए, अङ्कोरिङ्कस अपाचे र अङ्कोरिङ्कस क्राइसोगेष्टर)
	०३०२.१३.००	--प्यासिफिक सालमोन (अङ्कोरिङ्कस नेर्का, अङ्कोरिङ्कस गोर्बुशा, अङ्कोरिङ्कस केटा, अङ्कोरिङ्कस शिच्वत्शा, अङ्कोरिङ्कस किसुच, अङ्कोरिङ्कस मसोउ र अङ्कोरिङ्कस रडुरस)
	०३०२.१४.००	--एटलाण्टिक सालमोन (साल्मो सालार) र डान्युब सालमोन (हूचो हुचो)
	०३०२.१९.००	--अन्य -चेप्टो माछा (प्लेरोनेक्टाइडाइ, बोथीडाइ, साइनोगलोस्सीडाइ, सोलेडाइ, स्कोप्याल्मीडाइ र सिथारीडाइ, उपशीर्षक ०३०२.९१.०० देखि ०३०२.९९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक:
	०३०२.२१.००	--हालिबुट
	०३०२.२२.००	--प्लेइस
	०३०२.२३.००	--सोले
	०३०२.२४.००	--टर्बोट्हर (सेट्टा मेक्सिमा)
	०३०२.२९.००	--अन्य -टुनाहरु थुन्नास प्रजातिका, स्किपज्याक वा स्ट्राइप बेल्लाइड बोनिता (युथाइनस (कात्सुओनस) पेलामिस), उपशीर्षक ०३०२.९१.०० देखि ०३०२.९९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक :
	०३०२.३१.००	--अल्बाकोर वा लामो पखेटा भएको टुना
	०३०२.३२.००	--पहेलो पखेटा भएको टुना

०३०२.३९.००	--अन्य -हेरिङ्गहरू (क्लुपिया हरेङ्गस, क्लुपिया पल्लासी), एङ्कोभिज (इन्प्राउलिस जातहरू), सार्डिनहरू (सार्डिना पिल्कार्डस्, सार्डिनोप जातहरू), सार्डिनेला (सार्डिनेला जातहरू), ब्रिसलिन वा स्प्राटहरू (स्प्राटस स्प्राटस), म्याकरेल (स्कम्बर स्कम्ब्रस, स्कम्बर अस्ट्रेलासिकस, स्कम्बर जापोनिकस), इन्डियन म्याकरेलहरू, (रस्ट्रेलिगर जातहरू), सिरफिसहरू (स्कोमबेरोमोरस जातहरू), ज्याक तथा हर्षम्याकरेल (ट्राचुरस जातहरू) ज्याकहरू, क्रेभेलहरू (क्यारान्क्स जातहरू), कोबिया (रासिसेन्ट्रोन क्यानाडम), सिल्भर पम्फ्रेस्ट (पम्पस जातहरू), प्यासिफिक साउरी (कोलोलाबिस साइरा), स्काड्स (डिक्व्याप्टेरस जातहरू), क्यापेलिन (मालोटस् विलोसस्), सोर्डफिस (सिफियास ग्लाडिअस), कावाकावा (युथाइनस एफिनिस), बोनिनोहरू (सार्डा जातहरू) मार्लिनहरू सेइलफिसहरू: स्पेरफिस (इस्टोपोरिडाइ), उपशीर्षक ०३०२.९९.०० देखि ०३०२.९९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक:
०३०२.४१.००	--हेरिङ्गहरू (क्लुपिया हेरेन्स, क्लुपिया पल्लासी)
०३०२.४२.००	--एङ्कोभिहरू (इन्प्राउलिस जातहरू)
०३०२.४३.००	--सार्डिनहरू (सार्डिना पिल्कार्डस्, सार्डिनोप जातहरू) सार्डिनेला (सार्डिनेला जातहरू), ब्रिसलिन वा स्प्राटस (स्प्राटस स्प्राटस)
०३०२.४४.००	--म्याकरेल (स्कम्बर स्कम्ब्रस, स्कम्बर अस्ट्रेलासिकस, स्कम्बर जापोनिकस)
०३०२.४५.००	--ज्याक र हर्ष म्याकरेल (ट्राचुरस जातहरू)
०३०२.४६.००	--कोबिया (रासिसेन्ट्रोन क्यानाडम)
०३०२.४७.००	--सोर्डफिस (सिफियास ग्लाडिअस)
०३०२.४९.००	--अन्य -ब्रेगमासिरोटाइडाइ, युक्लिच्थाइडाइ, गाडिडाइ, म्याक्रोउराइडाइ, मेलानोनाइडाइ, मर्लुसिडाइ, मोरिडाइ र मुराइनोलेपिडिडाइ परिवारहरूका माछा, उपशीर्षक ०३०२.९९.०० देखि ०३०२.९९.०० सम्मका आन हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक:

०३०२.५१.००	--कड (ग्याडुस मरहुआ, ग्याडुस ओग्याक, ग्याडुस म्याक्रोसिफालस)
०३०२.५२.००	--ह्याडुडक (मेलानोग्रामस एग्लेफिनस)
०३०२.५३.००	--कोलफिस (पोलाकिअस भिरेन्स)
०३०२.५४.००	--हेक (मर्नुसिअस जातहरू, यूरोफिसिस जातहरू)
०३०२.५५.००	--अलास्का पोलाक (थिरेग्रा काल्कोग्रामा)
०३०२.५६.००	--ब्लु ह्वाइटिडहरू (माइक्रोमेसिस्टस पोटासु, माइक्रोमेसिस्टस अस्ट्रालिस)
०३०२.५९.००	--अन्य -तिलापियाहरू (ओरओक्रोमिस जातहरू), क्याटफिस (प्याङ्गासिअस जातहरू, सिलुरस जातहरू, क्लारिअस जातहरू, इक्टालुरस जातहरू), कार्प (साइप्रिनस जातहरू, क्यारासियम जातहरू, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोफ्थाल्मिच्यिस जातहरू, सिर्हिनस जातहरू, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस), क्याट्ला क्याट्ला, लाबेओ जातहरू, ओस्टेचिलस हास्सेल्टी, लेप्टोबार्बस होवेनी, मेगालोब्रामा जातहरू), इलहरू (एङ्गुइला जातहरू), नाइल पर्च (ल्याटेस निलोटिक्स) र स्नेकहेडहरू (चान्ना जातहरू), उपशीर्षक ०३०२.९१.०० देखि ०३०२.९९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक:
०३०२.७१.००	--तिलापियाहरू (ओरेओक्रोमिस जातहरू),
०३०२.७२.००	--क्याटफिस (प्याङ्गासिअस जातहरू, सिलुरस जातहरू, क्लारिअस जातहरू, इक्टालुरस जातहरू)
०३०२.७३.००	--कार्प (साइप्रिनस जातहरू, क्यारासियम जातहरू, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोफ्थाल्मिच्यिस जातहरू, सिर्हिनस जातहरू, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिअस, क्याट्ला क्याट्ला, लाबेओ जातहरू, ओस्टेचिलस हास्सेल्टी, लेप्टोबार्बस होवेनी, मेगालेब्रामा जातहरू),
०३०२.७४.००	--बाम (इला) हरू (एङ्गुइला जातहरू)
०३०२.७९.००	--अन्य -अन्य माछा, उपशीर्षक ०३०२.९१.०० देखि ०३०२.९९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक :

०३.०३	०३०२.८१.००	--डगफिस र अन्य सार्कहरू
	०३०२.८२.००	--रेड र स्केटहरू (रेजिडाए)
	०३०२.८३.००	--टूथफिस (डिसोस्टिकस जातहरू)
	०३०२.८४.००	--सिबास (डिसेन्ट्रारकस जातहरू)
	०३०२.८५.००	--सिब्रिम(स्पेरिडाइ)
	०३०२.८९.००	--अन्य
		शीर्षक ०३.०४ को माछाको फिलेट र अरु प्रकारको मासु बाहेकको हिमीकृत गरिएको माछा ।
		--साल्मोनाइडाइ, उपशीर्षक ०३०३.९१.०० देखि ०३०३.९९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक :
	०३०३.९१.००	--शक आई सालमोन (रेड सालमोन) (ओङ्कोरिङ्कस नेर्का)
	०३०३.९२.००	--अन्य प्यासिफिक सालमोन (अङ्कोरिङ्कस गोर्बुसा, अङ्कोरिङ्कस केटा, अङ्कोरिङ्कस शावित्चा, अङ्कोरिङ्कस किसुच, अङ्कोरिङ्कस मासोउ तथा अङ्कोरिङ्कस रोडुरस)
०३०३.९३.००	--एटलान्टिक सालमोन (साल्मो सालार) र ड्यान्युव सालमोन (हुचो हुचो)	
०३०३.९४.००	--ट्राउट (साल्मो ट्राटा, अङ्कोरिङ्कस माइकिस, अङ्कोरिङ्कस क्लार्की, अङ्कोरिङ्कस अक्वाबोनिटा, अङ्कोरिङ्कस गिलार्ड, अङ्कोरिङ्कस अपाचे र अङ्कोरिङ्कस क्राइसोगेष्टर)	
०३०३.९९.००	--अन्य	
	-तिलापियाहरू (ओरेओक्रोमिस जातहरू), क्याटफिस (प्याङ्गासिस जातहरू, सिलुरस जातहरू, क्लारिस जातहरू, इक्तालुरस जातहरू), कार्प (साइप्रिनस जातहरू, क्यारासिस जातहरू, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोफ्याल्मिचिस जातहरू, सिर्हिनस जातहरू, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिस, क्याट्ला क्याट्ला, लाबेओ जातहरू, ओस्टेचिलस हास्सेल्टी, लेप्टोबार्बस होबेनी, मेगालोब्रामा जातहरू), इलहरू (एङ्गुइला जातहरू), नाइल पर्च (ल्याटेस निलोटिकस) र स्नेकहेडहरू चान्ना जातहरू), उपशीर्षक ०३०३.९९.०० देखि ०३०३.९९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक :	

०३०३.२३.००	--तिलापियाहरू (ओरेओक्रोमिस जातहरू)
०३०३.२४.००	--क्याटफिस (प्याङ्गासिसअस जातहरू, सिलुरस जातहरू, क्लारिअस जातहरू, इक्टालुरस जातहरू)
०३०३.२५.००	--कार्प (साइप्रिनस जातहरू, क्यारासिसअस जातहरू, सेनोफारिङ्गोडोन इडेलस, हाइपोफथाल्मिच्यस जातहरू, सिर्हिनस जातहरू, माइलोफारिङ्गोडोन पिसिसअस, क्याटला क्याटला, लाबेओ जातहरू ओस्टेचिलस हास्सेल्टी, लेप्टोबार्बस होवेनी, मेगालोब्रामा जातहरू)
०३०३.२६.००	--बाम (इल) हरू (एङ्कुइला जातहरू)
०३०३.२९.००	--अन्य --चेप्टो माछा (प्लेरोनेक्टाइडाइ, बोथीडाइ, साइनोगलोस्सीडाइ, सोलेडाइ, स्कोप्याल्मीडाइ र सिथारीडाइ), उपशीर्षक ०३०३.९९.०० देखि ०३०३.९९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक : फुल र कलेजो बाहेक:
०३०३.३१.००	--हलिबुट
०३०३.३२.००	--प्लेइस
०३०३.३३.००	--सोले
०३०३.३४.००	--टर्बोटहरू (सेट्टा मेक्सिमा)
०३०३.३९.००	--अन्य --टुनाहरू (थुन्नास प्रजातिका), स्किपज्याक वा स्ट्राइप बेलाइड बोनितो (युथाइनस (कात्सुओनस) पेलामिस), उपशीर्षक उपशीर्षक ०३०३.९९.०० देखि ०३०३.९९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक :
०३०३.४१.००	--अल्बाकोर वा लामो पखेटा भएको टुना
०३०३.४२.००	--पहेलो पखेटा भएको टुना
०३०३.४३.००	--स्कीपज्याक वा स्ट्राइप वेलिड बोनितो
०३०३.४४.००	--विगाआई टुना (तुनुस ओबेसस)
०३०३.४५.००	--एटलान्टिक र प्यासिफिक ब्लुफिन टुनाहरू (थुनुस थाइनस, थुनुस ओरियन्टालिस)
०३०३.४६.००	--दक्षिणी ब्लुफिन टुना (तुनुस म्याइकोआई)

०३०३.४९.००	--अन्य -हेरिड्गहरू (क्लुपिया हरेड्गस, क्लुपिया पल्लासी), एड्कोभिज (इन्प्राउलिस जातहरू), सार्डिनहरू (सार्डिना पिल्कार्डस्, सार्डिनोप जातहरू), सार्डिनेला (सार्डिनेला जातहरू), त्रिसलिन वा स्प्राटहरू (स्प्राटस स्प्राटस), म्याकरेल (स्कम्बर स्कम्ब्रस, स्कम्बर अस्ट्रेलासिकस, स्कम्बर जापोनिकस), इन्डियन म्याकरेलहरू, (रस्ट्रेलिगर जातहरू), सिरफिसहरू (स्क्रीमबेरोमोरस जातहरू), ज्याक तथा हर्षम्याकरेल (ट्राचुरस जातहरू) ज्याकहरू, क्रेभेलहरू (क्यारान्क्स जातहरू), कोबिया (रासिसेन्ट्रोन कानाडम), सिल्भर पम्फ्रेस्ट (पम्पस जातहरू), प्यासिफिक साउरी (कोलोलाबिस साइरा), स्काड्स (डिक्व्याप्टेरस जातहरू), क्यापेलिन (मालोटस् विलोसस्), सोर्डफिस (सिफियास ग्लाडिअस), कावाकावा (युथाइनस एफिनिस), बोनितोहरू (सार्डा जातहरू) मार्लिनहरू सेइलफिसहरू: स्पेरफिस (इस्टोपोरिडाइ), उपशीर्षक ०३०३.९९.०० देखि ०३०३.९९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक:
०३०३.५१.००	--हेरिडहरू (क्लुपिया हेरेड्स, क्लुपिया पलासी)
०३०३.५३.००	--सार्डिनहरू (सार्डिना पिल्कार्डस्, सार्डिनोप जातहरू), सार्डिनेला (सार्डिनेला जातहरू), त्रिसलिड वा स्प्राट्स (स्प्राटस स्प्राटस)
०३०३.५४.००	--म्याकरेल (स्कम्बर स्कम्ब्रस, स्कम्बर अस्ट्रेलासिकस, स्कम्बर जापोनिकस),
०३०३.५५.००	--ज्याक र हर्ष म्याकरेल (ट्राचुरस जातहरू),
०३०३.५६.००	--कोबिआ (रासिसेन्ट्रोन कानाडम)
०३०३.५७.००	--सोर्डफिस जिफियास ग्लाडिअस)
०३०३.५९.००	--अन्य -ब्रेगमासिरोटाइडाइ, युक्लिच्थाइडाइ, गाडिडाइ, म्याक्रोउराइडाइ, मेलानोनाइडाइ, मोरिडाइ र मुराइनोलेपिडिडाइ परिवारहरूका माछा उपशीर्षक ०३०३.९९.०० देखि ०३०३.९९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक:

	०३०३.६३.००	--कड (ग्याडुस मरहुआ, ग्याडुस ओग्याक, ग्याडुस म्याक्रोसिफालस)
	०३०३.६४.००	--ह्याडडक (मेलानोग्रामस एग्लेफिनस)
	०३०३.६५.००	--कोलफिस (पोलाकिअस भिरेन्स)
	०३०३.६६.००	--हेक (मर्नुसिअस जातहरू, यूरोफिसिस जातहरू)
	०३०३.६७.००	--अलास्का पोलाक (थिरेग्रा काल्कोग्रामा)
	०३०३.६८.००	--ब्लु ह्वाइटडहरू (माइक्रोमेसिस्टस पोटासु, माइक्रोमेसिस्टस अस्ट्रालिस)
	०३०३.६९.००	--अन्य
		-अन्य माछा उपशीर्षक ०३०३.९९.०० देखि ०३०३.९९.०० सम्मका खान हुने कमसल मत्स्यमांश बाहेक:
	०३०३.८१.००	--डगफिस र अन्य सार्कहरू
	०३०३.८२.००	--रेडहरू र स्केटहरू (राजिडाइ)
	०३०३.८३.००	--टूथफिस (डिसोस्टिकस जातहरू)
	०३०३.८४.००	--सिबास (डिसेन्ट्रारकस जातहरू)
	०३०३.८९.००	--अन्य
०३.०५		सुकाएको, नुनिलो पारेको वा नुन पानीमा हालेको, माछा; धुमित पारेको, धुमित गर्नु अघि वा धुमित गर्दा पाकेको वा नपाकेको; माछाको खान हुने धूलो, पिठो र प्यालेट
		-माछाको खानयोग्य कमसल मासु बाहेक, सुकाएको माछा, नुन हालेको वा नहालेको तर धुमित नगरेको :
	०३०५.५९.००	--अन्य
०३.०७		खबटाभिन्न भएको वा नभएको, जीवित, ताजा, चिसो पारिएको, हिमीकृत, सुकाएको, नुनिलो पारिएको वा नुन पानी हालेको मोलस्कहरू, खबटाभिन्न भएको वा नभएको, धुमित गर्ने क्रममा वा गर्नु अघि पकाएको वा नपकाएको धुमित मोलस्कहरू; मोलस्कहरूका मानवीय उपभोगका लागि उपयुक्त खान हुने पीठो, धूलो र गुटिका (पेलेट) हरू ।
		-कटल फिस र स्क्वड:

०४.०१	०३०७.४२.००	--जीवित, ताजा वा चिस्याइएको
	०३०७.४९.००	--अन्य
०४.०६	०४०१.१०.००	दूध र तर, गाढा नपारिएको, चिनी वा अन्य गुलियो पदार्थ नहालिएको ।
	०४०१.२०.००	-तौलमा नौनीको मात्रा १ प्रतिशत भन्दा बढी नभएको
	०४०१.४०.००	-तौलमा नौनीको मात्रा ६ प्रतिशत भन्दा बढी तर ६ प्रतिशतभन्दा कम भएको
	०४०१.५०.००	-तौलमा नौनीको मात्रा ९० प्रतिशतभन्दा बढी भएको
०४.०७	०४०६.१०.००	चीज र दही (कर्ड) ।
	०४०६.१०.००	-ताजा चीज हवे चीजसमेत र दही (कर्ड)
०५.११		ताजा, सुरक्षित वा पकाएको, चरा चुरङ्गीको नफुटाएका फुलहरू ।
		-चल्ला कोरलनको लागि निषेचित फुलहरू:
	०४०७.११.००	--ग्यालुस डोमेस्टिकस प्रजातिका चराहरूको
	०४०७.१९.००	--अन्य
		- अन्य ताजा फुलहरू :
	०४०७.२१.००	--ग्यालुस डोमेस्टिकस प्रजातिका चराहरूको
	०४०७.२९.००	--अन्य
	अन्यत्र नपरेको जीवजन्तुजन्य उत्पादनहरू; भाग १ वा ३ मा पर्ने मासु खान नहुने मरेका जनावरहरू ।	
	०५११.९१.००	-अन्य :
	०५११.९९.९०	--माछाको धुलो
		--अन्य :
		---हड्डिको धुलो

माथि उल्लिखित भन्सार शीर्षक ०१.०२ देखि शीर्षक ०४.०७ सम्मका मालवस्तुहरू होटल, रेष्टुरेण्ट, बार, गेष्टहाउस, क्याप्टेरिया वा यस्तै अन्य संस्थाले गर्ने आपूर्तिमा मू.अ. कर छुट हुनेछैन ।

समूह : ४ कृषि सामग्रीहरू

३१.०१	३१०१.००.००	रासायनिक उपचार गरिएको वा नगरिएको मिश्रित वा अमिश्रित जीवजन्तु वा वनस्पतिजन्य मलखादहरू, जीवजन्तुजन्य वा वनस्पतिजन्य पदार्थलाई मिश्रण गरी वा रासायनिक उपचारद्वारा उत्पादन गरिएका मलखादहरू ।
३१.०२	३१०२.१०.००	नाइट्रोजनयुक्त खनिज वा रासायनिक मलखादहरू । -जलीय घोलमा भएको वा नभएको युरिया -एमोनियम सल्फेट, एमोनियम सल्फेट र एमोनियम नाइट्रेटको मिश्रण र डवल साल्ट (ब्लिवण) :
	३१०२.२१.००	--एमोनियम सल्फेट
	३१०२.२९.००	--अन्य
	३१०२.३०.००	-जलीय घोलमा भएको वा नभएको एमोनियम नाइट्रेट
	३१०२.४०.००	-एमोनियम नाइट्रेटका साथ क्याल्सियम कार्बोनेट वा अन्य अप्रांगारिक अउर्वरक तत्वहरूका मिश्रणहरू
	३१०२.५०.००	-सोडियम नाइट्रेट
	३१०२.६०.००	-क्याल्सियम नाइट्रेट र एमोनियम नाइट्रेटको मिश्रणहरू र ब्लिवणहरू
	३१०२.८०.००	-युरिया र एमोनियम नाइट्रेटको जलीय वा एमोनियम घोलमा भएका मिश्रणहरू
	३१०२.९०.००	-अन्य, माथिका उप शीर्षकहरूमा नपरेका मिश्रणहरू समेत
३१.०३		फोस्फेटयुक्त खनिज वा रासायनिक मलहरू । -सुपर फोस्फेटहरू:
	३१०३.११.००	--तौलमा ३५% वा सोभन्दा बढी डाइफोस्फोरस पेन्टाअक्साइड (पी _२ ओ _५) भएका
	३१०३.१९.००	--अन्य

३१.०४	३१०३.९०.००	-अन्य
	३१०४.२०.००	पोटासयुक्त (पोटासिक) खनिज वा रासायनिक मलहरू -पोटासियम क्लोराइड
	३१०४.३०.००	-पोटासियम सल्फेट
	३१०४.९०.००	-अन्य
३१.०५		नाइट्रोजन, फोस्फोरस र पोटासियम मध्ये दुई वा तीन उर्वरक तत्वहरू भएका खनिज वा रासायनिक मलखादहरू; अन्य मलहरू: यस भागमा पर्ने गोटी, (टेबलेट) वा त्यस्तै आकारका वा कुल तौल १० के.जी. मा नबढ्ने गरी (प्याकेज) पुलिन्दाको रूपमा राखिएका सामानहरू ।
	३१०५.१०.००	-यस भागमा पर्ने गोटी (टेबलेट) वा त्यस्तै आकारका वा कुल तौल १० के.जी. मा नबढ्ने गरी पुलिन्दाको रूपमा राखिएका सामानहरू
	३१०५.२०.००	-नाइट्रोजन, फोस्फोरस र पोटासियम जस्ता तीन उर्वरक तत्व भएका खनिज वा रासायनिक मल (फर्टिलाइजर) हरू
	३१०५.३०.००	-डाइएमोनियम हाइड्रोजनअर्थो फोस्फेट (डाइएमोनियम फोस्फेट)
	३१०५.४०.००	-एमोनियम डाइहाइड्रोजन-अर्थोफोस्फेट (मोनोएमोनियमफोस्फेट) र त्यसको डाइएमोनियम हाइड्रोजन अर्थोफोस्फेट(डाइएमोनियम फोस्फेट) का साथ भएका मिश्रणहरू
		-दुई उर्वरक तत्व, नाइट्रोजन र फोस्फोरस भएका अन्य खनिज वा रासायनिक मलहरू (फर्टिलाइजर) :
	३१०५.५१.००	--नाइट्रेट र फोस्फेट भएका
	३१०५.५९.००	--अन्य
	३१०५.६०.००	-दुई उर्वरक तत्व, फोस्फोरस र पोटासियम भएका खनिज वा रासायनिक मलखादहरू (फर्टिलाइजरहरू)
	३१०५.९०.००	-अन्य

३८.०८		<p>कीटनाशक, कृतकान्तक, दुसीनाशक, झारपातनाशक, अंकुरणरोधी (एन्टिस्राउटिङ्ग), उत्पादनहरू र वनस्पति बृद्धि नियामक (प्लान्ट ग्रोथ रेगुलेटर), विसंक्रामक र त्यस्तै उत्पादनहरू, खुद्रा बिक्रीका लागि आकार वा पुलिन्दा (प्याकिङ्ग) मा राखिएको वा तयारी सामान (प्रिपेरेशन) वा वस्तु (आर्टिकल) को रूपमा राखिएको (जस्तै, गन्धक उपचार गरेका धागो (ब्याण्ड), सलेदो (विक्स) तथा मैनबत्ती र झिङ्गा फसाउने कागज (फ्लाइपेपर्स) हरू) ।</p> <p>-अन्य :</p> <p>--किटनाशक पदार्थहरू (इन्सेक्टीसाइड्स):</p> <p>३८०८.९१.९० ---बालीनालीमा प्रयोग हुने कीटनाशक औषधीहरू</p> <p>३८०८.९२.०० --दुसीनाशक पदार्थहरू (फङ्गीसाइड्स)</p> <p>३८०८.९३.०० --झारपातनाशक (हर्बिसाइड्स), अंकुरणरोधी (एण्टिस्राउटिङ्ग) उत्पादनहरू</p> <p>३८०८.९९.०० --मुसानासक उत्पादन</p>
३९.२३		<p>मालसामानको ओसारपसार (कन्भेयेन्स) वा परिवेष्टन (प्याक) गर्ने प्लाष्टिकका सामानहरू; प्लाष्टिकका पौलो वा वुजो (स्टोपर्स) ढकनी (लिड्स), बिकाहरू (क्याप्स) र अन्य बन्द गर्ने (क्लोजर्स) सामग्रीहरू ।</p> <p>-बाकस (कन्तुर वा सन्दूस) हरू, केस (बट्टा वा पेटी) हरू, टोकरी वा डालो (क्रेट्स) र यस्तै सामग्रीहरू :</p> <p>३९२३.१०.९० -अण्डा राख्ने क्रेट</p>
४८.१९		<p>कागतको, कागतगाताको, कोषीय गद्दा (सेल्यूलोज वाडिड) को वा कोषीय रेशाका जालीहरू (सेल्यूलोज फाइबर वेब्स) को डब्बा (कार्टोन), बाकस (बक्स), कन्तुर (केश), थैलो (ब्याग) र अन्य परिवेष्टन (प्याकिङ्ग) का आधानपात्रहरू (कन्टेनर्स), कार्यालयहरू, पसलहरू वा यस्तै ठाउँमा प्रयोग हुने खालका, कागत वा कागतगाताका डिब्बा संचिका (बक्सफाइल), पत्रथाली (लेटर ट्रे), र यस्तै किसिमका वस्तुहरू ।</p> <p>४८१९.१०.०० -अण्डा राख्ने क्रेट</p>

५६.०८		डोरी (ट्वाइन), लखाकी (कडैज) वा रस्सा (रोप) का गाँठो पारी बनाइएका (नौटेड) जाली: कपडा पदार्थको माछाको तयारी जाल र अन्य तयारी जालहरू । -मानव निर्मित कपडा बुनिने (टेक्सटाइल) पदार्थका सामानहरूको:
	५६०८.११.००	--माछाको तयारी जालहरू
८२.०१		तलका हाते औजारहरू: कोदालो, साभेल, गैती, पिक, हो (खन्ने सामान), फोर्क र रेक्स (बढार्ने), बन्चरो, खुर्पा जस्तो औजार (बील हुक) र यस्तै चिर्ने (ह्यूडङ्ग) औजारहरू; जुनसुकै किसिमका कलमी काट्ने कैची (सेक्याटर्स एण्ड पुनर्स), स्काइथ्स (दरौंती), सिकल (हंसियाँ), खुर्पी (हेनाइफ), झाडी छाँट्ने कैची (हेज शियर्स), किलो वा पच्चड (टिम्बरवेज) र कृषि, वागवानी वा वनजङ्गलको काममा प्रयोग हुने अन्य औजारहरू । -कोदालो र साभेल
	८२०१.१०.१०	--कोदालो
	८२०१.१०.९०	--अन्य
	८२०१.३०.००	-गैती, पिक, हो (खन्ने सामान) र रेक (बढार्ने)
	८२०१.४०.००	-बन्चराहरू, खुर्पाहरू र यस्तै चिर्ने औजारहरू
	८२०१.५०.००	-एक हातले चलाउने कैची (सेक्याटर्स) र यस्तै एक हातले चलाउने कैचीहरू (पुनर्स एण्ड शियर्स) (पोल्ट्री शियर्स समेत)
	८२०१.६०.००	-झाडी छाँट्ने कैची (हेज शियर्स), दुइ हातले छाँट्ने कैची (पुनिङ्ग शियर्स) र यस्तै दुई हातले चलाउने कैची -कृषि, वागवानी र वन जंगलमा प्रयोग हुने अन्य हाते औजारहरू:
	८२०१.९०.१०	--कृषि, वागवानी र वन जंगलमा प्रयोग हुने अन्य हाते औजारहरू
	८२०१.९०.९०	--अन्य
८७.०१		ट्रयाक्टरहरू (शीर्षक ८७.०९ को ट्रयाक्टर बाहेक) । -एकल (सिङ्गल) एक्सल भएका ट्रयाक्टरहरू :

८७०१.१०.१०		--पावर टिलर, मिनी टिलर
८७०१.१०.९०		--अन्य
८७०१.२०.००		-१८ किलोवाटसम्मको सेमी ट्रेलरको लागि सडकमा गुड्ने ट्रयाक्टर (रोड ट्रयाक्टर फर सेमी ट्रेलर्स)
८७०१.३०.००		-ट्रयाक-लेइड ट्रयाक्टर
		-अन्य, निम्न इञ्जिन क्षमताका :
८७०१.९१.००		--१८ किलोवाट ननाघेको
८७०१.९२.००		--१८ किलोवाट नाघेको तर ३७ किलोवाट ननाघेको
८७०१.९३.००		-- ३७ किलोवाट नाघेको तर ७५ किलोवाट ननाघेको
८७०१.९४.००		--७५ किलोवाट नाघेको तर १३० किलोवाट ननाघेको
८७०१.९५.००		--१३० किलोवाट नाघेको
<p>-माछा पाल्ने तयारी केजहरू, मत्स्य इन्कुवेटर र माछाको दाना खुवाउने अटोमेटिक फिडर ।</p> <p>-मौरी पालन उद्योगले पैठारी गर्ने मौरी पालनको लागि आवश्यक पर्ने मेटल व्यालर, रानी छेक्ने पाता, मौरी ब्रुस, आधार चाका रोलर, गियर पम्प र डील प्लेट ।</p> <p>-कृषि, वागबानी, तथा पुष्प फर्महरूले पैठारी गर्ने ग्रीन हाउस ।</p> <p>-बीउ उमार्न तथा रोपन प्रयोग हुने ट्रे ।</p> <p>-भन्सार दरबन्दीको भाग २३, २८ र २९ मा पर्ने फिडसप्लिमेण्टको कच्चा पदार्थ, भन्सार दरबन्दीको भाग २३ अन्तर्गतका पशुपंक्षीको दाना र फिडसप्लिमेण्ट, भाग २५ को चुनढुङ्गाको धुलो ।</p> <p>-सामान्य भाँडावर्तन बाहेकका कुखुराको दाना खुवाउने विशेष प्रकारको भाँडा र कुखुराको पानी पिउने विशेष किसिमका भाँडा ।</p>		
समूह : ५ औषधि उपचार तथा यस्तै स्वास्थ्य सेवाहरू		
२८.०४	२८०४.४०.००	अक्सिजन ग्याँस
३०.०१		अंगसंरोपी चिकित्सामा (और्ग्यानि-थेराप्युटिकमा) प्रयोग हुने सुक्खा, धूलो पारेको वा नपारेको ग्रन्थीहरू (ग्लान्ड्स) र अन्य अंगहरू, ग्रन्थी वा अन्य अंग वा तिनका स्रावहरूका अंगसंरोपी चिकित्सामा प्रयोग हुने सारहरू (एक्स्ट्राक्ट्स), यकृतिन (हेपारिन) र यसका लवणहरू; अन्यत्र नपरेका वा निर्दिष्ट नगरिएका, रोगको उपचार वा रोकथामका लागि तयार गरिएका मानव वा जीवजन्तु सम्बन्धी अन्य तत्वहरू (सब्सटान्स) ।

३०.०२	३००१.२०.००	-ग्रन्थी वा अन्य अंग वा तिनका स्रावहरूको सार (एक्स्ट्राक्ट)
	३००१.९०.००	-अन्य
		मानव रक्त; रोगको उपचार, रोकथामका लागि तयार गरिएको वा रोगलाई निदान गर्ने प्रयोजनका लागि बनाएको जीवजन्तुको रगत, एन्टीसेरा र अन्य रगतका हिस्साहरू र रोध क्षमता सम्बन्धी उत्पादनहरू, परिवर्तन गरिएको वा नगरिएको वा जीव प्रचौगिकीय प्रक्रियाहरू (बायो टेक्नोलोजिकल प्रोसेसेज) को माध्यमबाट उपलब्ध भएको वा नभएको; भ्याक्सिनहरू, विषहरू (टौक्सिन्स), सूक्ष्म जीवाणुका कल्चरहरू (मर्चा वा इस्ट बाहेक) र यस्तै किसिमका उत्पादनहरू ।
		-एन्टीसेरा, जीव प्रचौगिकीय प्रक्रियाहरूको माध्यमबाट उपलब्ध भए वा नभएका वा परिवर्तन गरिएका वा नगरिएका अन्य रक्त खण्डहरू र रोधक्षमता सम्बन्धी उत्पादनहरू:
	३००२.११.००	--मलेरिया नैदानिक (डाइग्नोस्टिक) परीक्षण किटहरू
	३००२.१२.००	--एन्टीसेरा र अन्य रक्त खण्डहरू
	३००२.१३.००	--रोधक्षमता सम्बन्धी (इम्युनोलोजिकल) उत्पादनहरू, अमिश्रित, खुद्रा बिक्रीको लागि संवेष्टन (प्याकिङ्ग) को रूपमा वा परिमित (मेजर्ड) मात्राहरू (डोजेज) को रूपमा नराखिएका
	३००२.१४.००	--रोधक्षमता सम्बन्धी (इम्युनोलोजिकल) उत्पादनहरू, मिश्रित, खुद्रा बिक्रीको लागि संवेष्टन (प्याकिङ्ग) को रूपमा वा परिमित (मेजर्ड) मात्राहरू (डोजेज) को रूपमा नराखिएका
	३००२.१५.००	--रोधक्षमता सम्बन्धी (इम्युनोलोजिकल) उत्पादनहरू, खुद्रा बिक्रीको लागि संवेष्टन (प्याकिङ्ग) को रूपमा वा परिमित (मेजर्ड) मात्राहरू (डोजेज) को रूपमा नराखिएका
	३००२.१९.००	--अन्य
३००२.२०.००	-मानव औषधिका भ्याक्सिनहरू	
३००२.३०.००	-पशु औषधि निमित्तका भ्याक्सिनहरू	

३०.०३	३००२.९०.९०	-अन्य: --परीक्षण किट्स(ड्याग्नोस्टिक किट्स)
	३००२.९०.९०	-- अन्य
		खुद्रा बिक्रीको लागि पोका (प्याकिङ्ग) नपारेको वा कुनै आकार नदिइएको वा मात्रा नतोकेको, उपचारात्मक वा प्रतिकारात्मक प्रयोजनको लागि दुई वा दुई भन्दा बढी वस्तु (घटकहरू) मिश्रित गरी बनेका औषधिहरू (शीर्षक ३०.०२, ३०.०५ वा ३०.०६ का वस्तुहरूबाहेक) ।
	३००३.९०.००	-पेन्सिलिन अम्ल बनावट (पेन्सिल्यानिक एसिड स्ट्रक्चर), वा स्ट्रेप्टोमाइसिनहरू वा तिनका ब्युत्पत्तिहरू सहितका पेन्सिलिन वा तिनका ब्युत्पत्तिहरू भएका
	३००३.२०.००	-अन्य प्रतिजीवी (एण्टिबायोटिक्स) भएका -अन्य, हार्मोनहरू वा शीर्षक २९.३७ का अन्य उत्पादनहरू भएका :
	३००३.३९.००	--इन्सुलिन भएका
	३००३.३९.००	--अन्य -अन्य, अल्कालाइड्स वा तिनका ब्युत्पत्तिहरू भएका:
	३००३.४९.००	--इफेड्राइन वा यसका लवणहरू भएका
	३००३.४२.००	--सेउडोफेड्राइन (आइएनएन) वा यसका लवणहरू भएका
	३००३.४३.००	--नोरफेड्राइन वा यसका लवणहरू भएका
	३००३.४९.००	--अन्य
	३००३.६०.००	-अन्य, यस भागको उपशीर्षक द्रष्टव्य २ मा उल्लेख गरिएका मलेरियारोधी सक्रिय मुख्य घटकहरू भएका -अन्य:
	३००३.९०.९०	--होमियोप्याथिक, विशुद्ध आयुर्वेदिक, यूनानी औषधिहरू
	३००३.९०.९०	--अन्य

३०.०४		<p>खुद्रा बिक्रीको लागि संवेष्टन (प्याकिङ्ग) को रूपमा वा परिमित (मेजर्ड) मात्राहरू (डोजेज) को रूपमा राखिएका (छालापार (ट्रान्सडर्मल) भेषजावधारण (एड्मिनिष्ट्रेशन) पद्धतिको रूपमा भएका समेत) उपचारात्मक (थेराप्यूटिक) वा प्रतिकारात्मक (प्रोफिल्याक्टिक) प्रयोगका मिश्रित वा अमिश्रित उत्पादनहरू भएका औषधहरू (मेडिकामेण्ट्स) (शीर्षक ३०.०२, ३०.०५ वा ३०.०६ का वस्तुहरू बाहेक) ।</p>
	३००४.१०.००	<p>-पेन्सिलिन अम्लको बनावट (पेन्सिल्यानिक एसिड सहितका) पेन्सिलिन वा तिनका व्युत्पत्तिहरू भएका, वा स्ट्रेप्टोमाइसिन वा तिनका व्युत्पत्तिहरू सहितका</p>
	३००४.२०.००	<p>-अन्य प्रतिजीवी (एण्टिबायोटिक) भएका -अन्य, हार्मोनहरू वा शीर्षक २९.३७ का अन्य उत्पादनहरू भएका:</p>
	३००४.३१.००	<p>--इन्सूलिन भएका</p>
	३००४.३२.००	<p>--कोर्टिकोस्टेरायड हार्मोनहरू, तिनका व्युत्पत्तिहरू वा संरचनात्मक अनुषंगीहरू (स्ट्रक्चरल एनालग्स) भएका</p>
	३००४.३९.००	<p>--अन्य</p>
		<p>-अन्य, अल्कलाइड वा तिनका व्युत्पत्तिहरू भएका :</p>
	३००४.४१.००	<p>--इफेड्राइन वा यसका लवणहरू भएका</p>
	३००४.४२.००	<p>--सेउडोइफेड्राइन (आइएनएन) वा यसका लवणहरू भएका</p>
	३००४.४३.००	<p>--नोरफेड्राइन वा यसका लवणहरू भएका</p>
	३००४.४९.००	<p>--अन्य</p>
	३००४.५०.००	<p>-अन्य, भिटामिनहरू वा शीर्षक २९.३६ का अन्य उत्पादनहरू भएका औषधिहरू</p>
	३००४.६०.००	<p>अन्य, यस भागको उपशीर्षक दृष्टव्य २ मा उल्लेख गरिएका मलेरियारोधी सक्रिय मुख्य घटकहरू भएका</p>
		<p>-अन्य :</p>
	३००४.९०.१०	<p>--होमियोप्याथिक, आयुर्वेदिक (शुद्ध), यूनानी औषधिहरू</p>

३०.०५	३००४.९०.४०	--बत्तीसा, द्राक्षासव, त्रिफला, कब्जहर र केशरी जीवन
	३००४.९०.९०	--अन्य
३०.०६	३००५.९०.००	नरम कपासको अस्तर (वाडिङ), जाली (गज), पट्टी (बैण्डेज) र त्यस्तै सामानहरू (उदाहरणको लागि पट्टी (ड्रेसिङ), टाँसिने प्लाष्टरहरू, लेपहरू (पुल्टिस), औषधि तत्वले संसिक्त (इम्प्रिगनेट) गरिएको वा बाहिरपट्टि लेप लगाएको (कोटेड) वा औषधि, चिरफार, दन्त्यचिकित्सा वा पशुचिकित्साको उद्देश्यको लागि खुदा बिक्रीको पुलिन्दा वा आकारमा राखिएको ।
	३००५.९०.००	-टाँसिने पट्टी (ड्रेसिंग) र टाँसिने तह (लेयर) भएका अन्य वस्तुहरू
	३००५.९०.००	-अन्य
३७.०९	३००६.६०.००	यस भागको द्रष्टव्य मा उल्लेख भएका औषधि निर्माण (फार्मास्यूटिकल) का वस्तुहरू ।
	३००६.६०.००	-हारमोनहरू, शीर्षक २९.३७ का अन्य उत्पादनहरू वा शुक्रकीट घातक (स्पर्मिसाइड्स) हरूमा आधारित रासायनिक गर्भ निरोधक (कण्ट्रासेप्टिभ) विरचनहरू (प्रिपरेसन्स)
३८.२४	३७०९.९०.००	कागज, पेपरबोर्ड वा कपडा (बुनिएको) पदार्थहरू बाहेक जुनसुकै पदार्थ (म्याटेरियल) को समतल (चेप्टो वा फ्लयाट), प्रकाशग्राही (सेन्सिटाइज्ड) र नखोलिएको (अनुद्भासित वा अनएक्सपोज्ड) छायाचित्रण (फोटोग्राफिक) को प्लेट (पट्टिका वा चित्रपृष्ठ) र फिल्महरू; चेप्टो, प्रकाशग्राही, नखोलेको, प्याकमा भएको वा नभएको अविलम्ब छापिने फिल्म (इन्स्ट्यान्ट प्रिन्ट फिल्म) ।
	३७०९.९०.००	-एक्स-रे को लागि ढलाइघर (फाउण्ड्री) को लागि ढलाइको साँचोहरू (माउल्ड्स) वा आन्तरिक साँचोहरू(कोर्स) निमित्तका विरचित (प्रिपेयर्ड) योजक द्रव्य (बाइण्डर्स) अन्यत्र उल्लेख वा समावेश नभएका, रासायनिक वा समवर्गी उद्योगहरूका रासायनिक उत्पादनहरू तथा विरचनहरू (प्रिपरेसन्स) (प्राकृतिक उत्पादनका मिश्रण समावेश भएका त्यस्ता वस्तुहरू समेत) ।

	३८२४.९९.००	-अन्य: --डाइलाइसीसमा प्रयोग हुने वाथ कन्सेन्ट्रेट (ठोस वा तरल)
४०.१४		कडा रबर बाहेक, भल्कनाइज्ड रबरको, कडा रबरको फिटिङ भएको वा नभएको स्वास्थ्य (हाइजेनिक) वा फार्मोस्यूटिकल (औषधि) सम्बन्धी सामानहरू (टिट्स (दूधदानीको मुन्टो) समेत) ।
	४०१४.१०.००	-सिथ् कन्ट्रासेप्टिभ्स (आच्छद गर्भनिरोधक)
६६.०२		हिंडुने वा टेक्ने लठ्ठी, बस्ने लठ्ठी, चाबुक वा कोरा (क्लिप्स), घोढचढीको कोरा (राइडिङ्ग कोर) र यस्तै सामानहरू ।
	६६०२.००.१०	-दृष्टिविहिनहरूले प्रयोग गर्ने सेतो छडी
८७.११		मोटरसाइकलहरू (मोपेड सहित) र साइड-कार भएका वा नभएका सहायक मोटर जडान गरेका साइकलहरू, साइड-कारहरू ।
	८७११.२०.९०	-सिलिण्डर क्षमता ५० सीसी नाघेको तर २५० सीसी ननाघेको रेसिप्रोकेटिङ्ग इन्टरनल कम्बसन पिप्टोन इन्जिन:
८७.१३		--अपाङ्गता भएका व्यक्तिले प्रयोग गर्ने गरी बनाइएको स्कुटर
	८७१३.१०.००	प्रेरक यन्त्रयुक्त (मोटराइज्ड) वा अन्य किसिमले यन्त्रद्वारा (मेकानिकली) प्रणोदित (प्रोपेल्ड) भए वा नभएको, अशक्त व्यक्तिहरू का निमित्तका परिवहनहरू ।
८७.१४		-यान्त्रिक धक्का दिने ब्यवस्था नभएको शीर्षक ८७.११ देखि ८७.१३ सम्मको गाडीहरूको पार्टपूजाहरू र सहायक सामग्रीहरू ।
	८७१४.२०.००	-अशक्त व्यक्तिहरू (डिसएबल्ड पर्सन) निमित्तका गाडीहरू (क्यारिजेज)

९०.२१		हाडजोनी (विकृतांग) उपचार सम्बन्धी उपकरणहरू, वैशाखी समेत, शल्यचिकित्सा सम्बन्धी पेटी र गद्दादार पेटीहरू (ट्रेस), काप्पो र अन्य हाड भाँचिएकोमा प्रयोग हुने उपकरणहरू; शरीरका कृत्रिम भागहरू, शरीरका असक्षमता वा दोषको क्षतिपूर्तिका लागि प्रयोग हुने, कान सुन्ने र यस्तै अन्य लगाउने, बोक्ने वा शरीरभित्र रोप्ने उपकरणहरू
	९०२१.५०.००	-मुटुको मांसपिण्डलाई जगाउनको लागि राखिने एक प्रकारको यन्त्र (पेसमेकर), पार्टपूर्जाहरू र सहायक सामग्रीहरू बाहेक
	९०२१.९०.००	-अन्य
९४.०३		अन्य फर्निचर र तिनका पार्टपूर्जाहरू ।
	९४०३.२०.००	-अपाङ्गता भएका व्यक्तिले प्रयोग गर्ने धातुका वाकर र कमोड चियर
	९४०३.७०.००	-अपाङ्गता भएका व्यक्तिले प्रयोग गर्ने प्लाष्टिकका वाकर र कमोड चियर

● स्वास्थ्य सेवा ।

- मानव रगत र मानव रक्तजन्य पदार्थहरू, रक्त सञ्चार सेवाको लागि आवश्यक पर्ने नेपाल रेडक्रस सोसाइटीले पैठारी गर्ने रगत राख्ने प्लाष्टिकका थैला, ट्रान्सफ्युजन सेट, टेस्टिङ किट्स, रिएजेन्ट तथा रक्त परीक्षण रिएजेन्ट निर्माणको लागि आवश्यक पर्ने विभिन्न औजार उपकरणहरू एवं रसायनहरू ।
- मृगौला रोगको उपचारका लागि आवश्यक उपकरणहरू, दृष्टिविहिनहरूले प्रयोग गर्ने स्लेटस्टाइलस, ब्रेल नोटटेकर, ब्रेलो (ब्रेल प्रिन्टर), रङ्गसूचक, पानीसूचक र प्रकाशसूचक यन्त्रहरू, आवाज दिने थर्मामिटर, ब्रेल टाइपराइटर, ब्रेल घडी, एवाक्स, मेग्नीफाइङ्ग ग्लास, ब्रेल कम्पास, ब्रेल पुस्तक, ब्रेल इन्वोसर, ब्रेल स्टेनसिल मेशिन ।
- औषधि उद्योगको कच्चा पदार्थ: हार्मोनाइज्ड कोडको भाग २८ भित्र पर्ने औषधि उद्योग तथा आइ.ओ.एल. उत्पादनमा प्रयोग गर्ने धातुका लवणहरू, अक्साइडहरू र हाइड्रोअक्साइडहरूका अतिरिक्त भाग २९ अन्तर्गत पर्ने औषधिका कच्चा पदार्थ (औषधिको सक्रिय तत्व) तथा औषधि उद्योगले औषधि उत्पादनको लागि प्रयोग गर्ने तथा आइ.ओ.एल. उत्पादनमा प्रयोग हुने कच्चा पदार्थ र प्याकिंग मेटेरियल, औषधि व्यवस्था विभागको सिफारिसमा औषधि उद्योग तथा अस्पतालको अनुसन्धान तथा विकासमा प्रयोग हुने शीर्षक ९०.१८ र ९०.२७ मा पर्ने उपकरणहरू र आँखा उपचारकालागि आवश्यक इन्ट्रा ओकुलर लेन्स उत्पादन गर्न आवश्यक पर्ने यन्त्र उपकरण, कच्चा पदार्थ र सहायक सामग्री ।

- औषधी व्यवस्था विभागको सिफारिशमा औषधीको रूपमा प्रयोग हुने स्लाइन उत्पादन गर्ने उद्योगले आयात गर्ने स्लाइनको प्याकिङ सामग्री उत्पादन गर्न प्रयोग हुने प्लाष्टिक दाना ।
- सरकारी, सरकारी अनुदान प्राप्त र सामुदायिक अस्पतालले पैठारी गर्ने औषधिय एवं शल्यचिकित्सा सम्बन्धी यन्त्र उपकरण तथा औजारहरू र स्वास्थ्य सामग्री ।
- नेपाल सरकारबाट स्वीकृति प्राप्त स्वास्थ्य संस्थाले पैठारी गर्ने मृगौला उपचारमा प्रयोग हुने उपशर्षक १०१८.१०.०० मा पर्ने हेमोडायलाइसिस मेशिन, डायलाइसिस रिप्रोसेसर, डायलाइजर र यसको ट्यूवीङ्ग; उपशर्षक १४०२.१०.०० मा पर्ने डायलाइसिस बेड तथा कुर्सी; मुटुको रोग निदान तथा उपचारमा प्रयोग हुने उपशर्षक १०१८.१२.०० मा पर्ने इकोकार्डियोग्राफ; उपशर्षक १०१८.१०.०० मा पर्ने भिडीयोस्कोप, क्याथल्याव, हर्टलङ्ग मेशिन र डिफ्रिब्रिलेटर; क्यान्सर रोगको निदान तथा उपचारमा प्रयोग हुने उपशर्षक १०२२.१२.०० मा पर्ने पोजिट्रोन इमिसन टोमोग्राफि (पेट) स्क्यान मेशिन, कम्प्यूटेड टोमोग्राफी (सी.टी.) स्क्यान मेशिन, मेमोग्राफी; उपशर्षक १०२२.२१.०० मा पर्ने ब्रेसिथेरापी र लिनियर एक्सलरेटर; रोग निदानमा प्रयोग हुने उपशर्षक १०१८.१९.०० मा पर्ने फ्लोसाईटोमिटर, नेक्स्ट जेनेरेशन सिक्वेन्सर, प्रोटीन माइक्रोयरी प्लेटफर्म र मल्टीप्लेक्स रियल टाइम पि.सि.आर, हेमाटोलोजी एनालाइजर, ब्लड केमेष्ट्री एनालाइजर, क्लिनिकल केमेष्ट्री एनालाइजर र इम्युनोकेमेष्ट्री एनालाइजर; उपशर्षक १०१८.१३.०० मा पर्ने म्याग्नेटीक रिजोनेन्स इमेजिङ्ग (एम.आर.आई) मेशिन ।

समूह : ६ शिक्षा

- (क) विद्यालय तथा विश्वविद्यालयमा हुने अनुसन्धान सम्बन्धी कार्यहरू ।
- (ख) नेपाल सरकारको पूर्ण स्वामित्व भएका संस्थाहरूबाट प्रदान गर्ने व्यावसायिक वा पेसागत तालिम वा पुनर्ताजगी तालिमहरू ।
- (ग) विद्यालय तथा विश्वविद्यालयहरूले प्रदान गर्ने शिक्षण सेवा ।
- (घ) शिक्षण संस्थाले सोही संस्थाको प्रयोजनको लागि स्वयंले सञ्चालन गरेका चमेना गृह (क्यान्टिन) र छात्रावास (होस्टेल) को कारोबार ।

समूह : ७ किताव अखवार र मुद्रित सामग्रीहरू

४८.०१	४८०१.००.००	रोलमा वा पातामा भएको अखवारी कागत (न्यूज प्रिन्ट) ।
४९.०१		एकोहोरो पाता भएको वा नभएको मुद्रित कितावहरू, विवरण पत्रिकाहरू (बोस्यूस, पर्चा वा पत्रिका (लिफ्लेट्स) र त्यस्तै मुद्रित वस्तुहरू ।

४९.०२	४९०१.१०.००	-पट्याएको वा नपट्याएको, एकोहोरो पाता भएको -अन्य :
	४९०१.९१.००	--शब्दकोषहरू र विश्वकोषहरू र तिनका क्रमबद्ध भाग वा खण्डहरू (इन्स्टलमेन्टहरू)
	४९०१.९९.००	--अन्य चित्र भएको वा नभएको वा विज्ञापनका सामग्री भएको वा नभएको समाचारपत्र, पत्र पत्रिका र आवधिक पत्र पत्रिकाहरू ।
४९.०४	४९०२.१०.००	-कम्तीमा एक हप्तामा चारपटक प्रकाशित
	४९०२.९०.००	-अन्य
४९.१०	४९०४.००.००	गाता हालेको वा नहालेको, निदर्श चित्र भएको वा नभएको, हस्तलिखित वा छापेको संगीत किताब ।
		जुनसुकै प्रकारको मुद्रित पात्रो (क्यालेण्डर) ।
	४९१०.००.१०	-परम्परागत पात्रो
	४९१०.००.९०	-अन्य

● अखवार र पत्रपत्रिकाको मुद्रण तथा प्रकाशन ।
समूह ८ : कलात्मक र कालीगढी सेवा
(क) चित्रकला, मूर्तिकला, वास्तुकला तथा यस्तै प्रकारका अन्य हस्तकलाहरू र तत्सम्बन्धी सेवा ।
(ख) पुस्तकालय, संग्रहालय, कला संग्रहालय र चिडियाघर प्रवेश शुल्क ।
समूह ९ : यात्रुवाहक यातायात तथा ढुवानी सेवाहरू
हवाई यात्रा, यान्त्रिक पुलबाट हुने सेवा, सार्वजनिक यात्रुवाहक यातायात (केबुलकार बाहेक), ढुवानी सेवा (आपूर्तिसँग सम्बन्धित ढुवानी बाहेक) तथा निर्यातको प्रयोजनका लागि भएको कार्गो सेवा ।
समूह १० : व्यवसायिक वा पेशागत सेवा
कलाकार, खेलाडी, लेखक, नमूनाकार, अनुवादक, दोभाषेले संस्थागत वा व्यक्तिगत रूपमा प्रदान गर्ने पेशागत सेवा, विदेशमा जनशक्ति आपूर्ति गर्ने सेवा ।
समूह : ११ अन्य वस्तु तथा सेवा
अ) मालवस्तुहरू:

		कच्चा (क्रुड) बाहेक पेट्रोलियम तेल र विटुमिन खनिजबाट प्राप्त तेल; तौलमा ७० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी पेट्रोलियम तेल वा विटुमिन खनिजबाट प्राप्त तेल भएका, यिनै तेल नै मुख्य घटक (बेसिक कन्स्ट्रुएण्ट्स) भएका, अन्यत्र समावेश वा निर्दिष्ट नगरिएका तयारी वस्तुहरू (प्रिपरसन्स); रद्दी तेलहरू (वेष्ट आयल्स)
२७.१० ४४.१५	२७१०.१९.७०	-पेट्रोलियम तेलहरू र विटुमिन खनिजहरूबाट प्राप्त तेलहरू (कच्चा तेल बाहेक) तथा अन्यत्र निर्दिष्ट वा समावेश नभएका, तौलको हिसावले ७० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी पेट्रोलियम तेलहरू वा विटुमिन खनिजबाट प्राप्त तेलहरू भएको, यिनै तेलहरू मुख्य घटक (बेसिक कन्स्ट्रुएण्ट्स) भएका तयारी वस्तुहरू (प्रिपरसन्स), जैविक डिजेल भएका बाहेक र रद्दी तेल (वेष्ट आयल) हरू बाहेक: --अन्य : ---जुट ब्याचिड आयल तथा टेक्सटाइल आयल
४९.०७	४४१५.१०.००	काठका, परिवेष्ठन (प्याकिङ्ग) का खोलहरू, बाक्सहरू, क्रेटहरू, ड्रमहरू र यस्तै परिवेष्ठन सामग्रीहरू, काठका केवुल-ड्रमहरू, काठका प्यालेटहरू, वक्स-प्यालेटहरू र अन्य लोड बोर्डहरू (सामान चढाउने तख्ताहरू), काठका प्यालेट कलरहरू । -मौरीको घर र टि-चेष्ट
५१.०१	४९०७.००.१० ४९०७.००.९० ५१०१.११.००	अङ्कित मूल्य (फेस भ्यालु) को मान्यता भएको (रिकोगनाइज्ड) वा हुने मुलुकभित्र प्रचलनमा रहेका वा नयाँ प्रकाशन (इस्यु) का अप्रयुक्त (अनयूज्ड) हुलाक टिकट (पोस्टेज स्टैम्प) वा राजस्व टिकट (रिभेन्यू स्टैम्प) वा यस्तै किसिमका टिकटहरू (स्टैम्प्स), टिकटको छाप भएका कागज (लिफा), बैंक नोटहरू, र राहदानी । -बैंक नोटहरू -अन्य नफड्केको वा नकोरेको ऊन । -चिप्लो, कत्रेको-धोएको (फ्लीस-वास्ड) ऊन, समेत: --सोर्न (खुर्केको, कत्रेको) ऊन

५२.०५	५१०१.१९.००	--अन्य -चिप्लो हटाएको कार्वोनीकृत नगरेको:
	५१०१.२१.००	--सोर्न (खुर्केको, कत्रेको) ऊन
	५१०१.२९.००	--अन्य
	५१०१.३०.००	-कार्वोनाइज्ड (कार्वोनीकृत) खुद्रा बित्रीको लागि नराखिएको ८५ प्रतिशत वा सो भन्दा बढी कपासको तौल भएको कपासको धागो (सिउने धागो बाहेक) । -नकोरेको रेशाको एक्लो धागो:
	५२०५.११.००	--७१.२९ डेसिटेक्स वा बढी नापको (१४ मेट्रिक संख्या भन्दा ननाघेको) ।
	५२०५.१२.००	--७१.२९ डेसिटेक्स भन्दा कम नापको तर २३२.५६ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको नापको (१४ मेट्रिक संख्या भन्दा माथिको तर ४३ मेट्रिक संख्या ननाघेको)
	५२०५.१३.००	--२३२.५६ डेसिटेक्स भन्दा कम नापको तर १९२.३१ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको नापको (४३ मेट्रिक संख्या नाघेको तर ५२ मेट्रिक संख्या ननाघेको)
	५२०५.१४.००	--१९२.३१ डेसिटेक्स भन्दा कम नापको तर १२५ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको (५२ मेट्रिक संख्या नाघेको तर ८० मेट्रिक संख्या ननाघेको)
	५२०५.१५.००	--१२५ डेसिटेक्स भन्दा कम नापको (८० मेट्रिक संख्या नाघेको) -कोरेको रेशाहरूको एक्लो धागो:
	५२०५.२१.००	--७१.२९ डेसिटेक्स वा बढी नापको (१४ मेट्रिक संख्या ननाघेको)
५२०५.२२.००	--७१.२९ डेसिटेक्स भन्दा कम नापको तर २३२.५६ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको (१४ मेट्रिक संख्या नाघेको तर ४३ मेट्रिक संख्या ननाघेको)	
५२०५.२३.००	--२३२.५६ डेसिटेक्स भन्दा कम नापको तर १९२.३१ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको (४३ मेट्रिक संख्या नाघेको तर ५२ मेट्रिक संख्या ननाघेको)	

५२०५.२४.००	--१९२.३१ डेसिटेक्स भन्दा कम नापको तर १२५ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको (५२ मेट्रिक संख्या नाघेको तर ८० मेट्रिक संख्या ननाघेको)
५२०५.२६.००	--१२५ डेसिटेक्स भन्दा कम तर १०६.३ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको (८० मेट्रिक संख्या भन्दा बढी तर ९४ मेट्रिक संख्या ननाघेको) नापको
५२०५.२७.००	--१०६.३ डेसिटेक्स भन्दा कम तर ३.३३ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको (९४ मेट्रिक संख्या भन्दा बढी तर १२० मेट्रिक संख्या ननाघेको) नापको
५२०५.२८.००	--३.३३ डेसिटेक्स भन्दा कम (१२० मेट्रिक संख्या भन्दा बढी) नापको -नकोरेको रेशा बहुल (मल्टिपल) दोब्राएका (फोल्डेड) वा केबल्ड धागो :
५२०५.३१.००	--प्रतिएकल धागो ७१.२९ डेसिटेक्स वा बढी नापको (प्रतिएकल धागोमा १ मेट्रिक संख्या ननाघेको)
५२०५.३२.००	--प्रतिएकल धागो ७१.२९ डेसिटेक्स भन्दा कमको तर २३२.५६ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको नापको (प्रतिएकल धागोमा १४ मेट्रिक संख्या नाघेको तर ४३ मेट्रिक संख्या ननाघेको)
५२०५.३३.००	--प्रतिएकल धागो २३२.५६. डेसिटेक्स भन्दा कमको तर १९२.३१ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको नापको (प्रतिएकल धागोमा ४३ मेट्रिक संख्या नाघेको तर ५२ मेट्रिक संख्या ननाघेको)।
५२०५.३४.००	--प्रतिएकल धागो १९२.३१ डेसिटेक्स भन्दा कमको तर १२५ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको नापको (प्रतिएकल धागोमा ५२ मेट्रिक संख्या नाघेको तर ८० मेट्रिक संख्या ननाघेको)
५२०५.३५.००	--प्रतिएकल धागो १२५ डेसिटेक्स भन्दा कम नापको (प्रतिएकल धागोमा ८० मेट्रिक संख्या नाघेको) -कोरेको रेशाको बहुल (मल्टिपल) (दोब्राएको) वा केबल्ड धागो :
५२०५.४१.००	--प्रतिएकल धागोमा ७१.२९ डेसिटेक्स वा बढी नापको (प्रतिएकल धागोमा १४ मेट्रिक संख्या ननाघेको)

	५२०५.४२.००	--प्रति एकल धागोमा ७१.२९ डेसिटेक्स भन्दा कमको तर २३२.५६ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको नापको (प्रति एकल धागोमा १४ मेट्रिक संख्या नाघेको तर ४३ मेट्रिक संख्या ननाघेको)
	५२०५.४३.००	--प्रति एकल धागोमा २३२.५६ डेसिटेक्स भन्दा कमको तर १९२.३१ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको नापका (प्रति एकल धागोमा ४३ मेट्रिक संख्या नाघेको तर ५२ मेट्रिक संख्या ननाघेको)
	५२०५.४४.००	--प्रति एकल धागोमा १९२.३१ डेसिटेक्स भन्दा कमको तर १२५ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको नापको (प्रति एकल धागोमा ५२ मेट्रिक संख्या नाघेको तर ८० मेट्रिक संख्या ननाघेको)
	५२०५.४६.००	--प्रति एकल धागो नापमा १२५ डेसिटेक्स भन्दा कम तर १०६.३ डेसिटेक्स भन्दा घटी नभएको (८० मेट्रिक संख्या भन्दा बढी तर ९४ मेट्रिक संख्या ननाघेको प्रति एकल धागो)
	५२०५.४७.००	--प्रति एकल धागो नापमा १०६.३ डेसिटेक्स भन्दा कम तर ३.३३ डेसिटेक्स भन्दा घटी नभएको (९४ मेट्रिक संख्या भन्दा बढी तर १२० मेट्रिक संख्या ननाघेको प्रति एकल धागो)
	५२०५.४८.००	--प्रति एकल धागो नापमा ३.३३ डेसिटेक्स भन्दा कम (१२० मेट्रिक संख्या भन्दा बढी प्रति एकल धागो)
५२.०७		खुद्रा बिक्रीको लागि राखिएको कपासको धागो (सिउने धागो बाहेक) ।
	५२०७.१०.००	-तौलमा ५ प्रतिशत वा बढी कपास भएको
	५२०७.१०.००	-अन्य
५३.०६		फ्ल्याक्स धागो (सनको धागो) ।
	५३०६.१०.००	-एकल (सिङ्गल)
	५३०६.२०.००	-बहुल (दोब्ल्याएको) वा केबुलड
५३.०७		सनपाटको धागो वा संकेत ५३.०३ का अन्य लचिलो रेशादार बोक्रा (बाष्ट) का कपडा बनाउने (वयनीय) धागो ।
	५३०७.१०.००	-एकल (सिङ्गल)

५३.१०	५३०७.२०.००	-बहुल (दोब्राएको) वा केबुल्ड सनपाट (जूट) का बुनिएका कपडाहरू वा शीर्षक. ५३.०३ का अन्य लचिलो रेशा भएका बोक्रा (बाष्ट) का रेशाहरूबाट बनेका कपडाहरू ।
	५३१०.१०.००	-अविरजित (अनब्लिचड)
	५३१०.९०.००	-अन्य
६२.११		ट्रयाक सुटहरू, स्कीसुटहरू र पौडिंदा लगाउने लुगाहरू, अन्य पोशाकहरू (लुगाफाटाहरू) । -लोग्ने मान्छेको वा केटाहरूको अन्य लुगाफाटाहरू (गार्मेण्टस):
	६२११.३२.००	--सूतिको लुङ्गी र धोती -स्वास्नीमान्छेको वा केटीहरूको अन्य लुगाफाटाहरू (गार्मेण्टस):
	६२११.४२.००	--सूतिको साडी, लुङ्गी र धोती
७१.०१		कारीगरी गरिएको वा नगरिएको, छुट्याएको वा नछुट्याएको तर नउनेको, अडेसा नलगाएको (माउण्टेड) वा नजडेको (सेट) रूपमा नभएको प्राकृतिक वा सम्बर्द्धित मोती; प्राकृतिक वा सम्बर्द्धित परिवहनको सुविधाका लागि अस्थायी रूपमा उनेको मोती ।
	७१०१.१०.००	-प्राकृतिक मोतीहरू -सम्बर्द्धित मोतीहरू :
	७१०१.२१.००	--कारीगरी नगरिएको (अनवर्कड)
	७१०१.२२.००	--कारीगरी गरिएको (वर्कड)
७१.०२		कारीगरी गरिएको वा नगरिएको, तर अडेसा लाग्ने गरी नबनाएको वा नजडेको रूपमा रहेको हीरा (डायमण्ड) ।
	७१०२.१०.००	-नछानिएको -ओद्यौगिक :
	७१०२.२१.००	--कारीगरी नगरिएको वा सामान्य चिरेको, फुटाएको वा आकार दिएको (ब्रुटेड)

७१.०३	७१०२.२९.००	--अन्य -उद्योग बाहेक :
	७१०२.३१.००	--कारीगरी नगरिएको वा सामान्य चिरेको, फुटाएको वा आकार दिएको (बुटेड)
	७१०२.३९.००	--अन्य कारीगरी गरिएको वा नगरिएको वा छुट्याएको वा नछुट्याएको तर नउनेको, अडेसा नलगाएको वा नजडेको (सेट) रूपमा रहेको बहुमूल्य पत्थरहरू (हीराहरू बाहेक), परिवहनको सुविधाका लागि अस्थायी रूपमा उनेको, नछुट्याएको बहुमूल्य पत्थरहरू (हीराहरू बाहेक) र अर्ध बहुमूल्य पत्थरहरू ।
	७१०३.१०.००	-कारीगरी नगरिएको वा सामान्य चिरेको वा खस्रो आकारको -अरु केही बनाएको :
७१.०५	७१०३.११.००	--लालमणि (रुविज), नीलमणि (स्याकिर्य) र पन्ना (एमरल्ड)
	७१०३.१९.००	--अन्य प्राकृतिक वा संश्लेषित बहुमूल्य वा अर्ध बहुमूल्य पत्थरको धूलो ।
	७१०५.१०.००	-हिराको
	७१०५.१०.००	-अन्य (२) बहुमूल्य धातुहरू र बहुमूल्य धातुले ढाकिएको धातु (मेटल्स क्ल्याड)
७१.०६	७१०६.१०.००	अप्रभावित वा अर्ध निर्मित रूपमा वा धूलोको रूपमा चाँदी (सुन वा प्लाटिनममा चाँदीको जलप लगाईएको) । -धूलो -अन्य :
	७१०६.११.००	--अप्रभावित
	७१०६.१२.००	--अर्ध निर्मित
	७१.०८	अप्रभावित वा अर्ध निर्मित रूपका वा धूलो रूपका सुन (प्लाटिनममा सुनको जलप लगाएको समेत) ।

		-मुद्रा बाहेकको :
	७१०८.११.००	--धूलो
	७१०८.१२.००	--अन्य प्रभावित रूपका
	७१०८.१३.००	--अन्य अर्धनिर्मित रूपका
	७१०८.२०.००	-मुद्रासम्बन्धी
७१.०९	७१०९.००.००	अर्धनिर्मित भन्दा बढी काम नगरेको सुनले ढाकिएका आधारभूत धातुहरू वा चाँदी । (३) गरगहना, सुन वा चाँदीका सामान बनाउने बाँडाले तयार गरेका सामानहरू र अन्य सामानहरू
७१.१३		बहुमूल्य धातुको वा बहुमूल्य धातुले ढाकिएको आधारभूत धातुको गरगहनाका सामानहरू र तिनका पार्टपूजाहरू । -बहुमूल्य धातुको, बहुमूल्य धातुमा जलप लगाएको वा नलाएको वा ढाकिएको वा नढाकिएको :
	७११३.११.००	--चाँदीको, अन्य बहुमूल्य धातुको जलप लगाएको वा नलगाएको, बहुमूल्य धातुले ढाकेको वा नढाकेको
	७११३.१९.००	--अन्य बहुमूल्य धातुको, अन्य बहुमूल्य धातुको जलप लगाएको वा नलगाएको वा बहुमूल्य धातुले ढाकेको वा नढाकेको
७१.१८	७११३.२०.००	-बहुमूल्य धातुले ढाकिएको अन्य आधारभूत धातुको मुद्रा ।
	७११८.९०.००	-अन्य
८४.०१		न्यूक्लियर रियाक्टर; इन्धन तत्व (कार्ट्रिजेज), न्यूक्लियर रियाक्टरको लागि अविकिरणित (नन-इराडिएटेड), अणु छुट्याउने (आइसोटोपिक सेपरेसन) मेसिन र उपकरणहरू ।
	८४०१.१०.००	-न्यूक्लियर रियाक्टर (नाभिकीय अभिक्रियक)
	८४०१.२०.००	-अणु छुट्याउने (आइसोटोपिक सेपरेसन) का मेसिन र औजारहरू, र तिनका पार्टपूजाहरू
	८४०१.३०.००	-इन्धन तत्व (कार्ट्रिजेज), ननइराडिएटेड (अविकिरणित)

८४.०२		<p>भाप (स्टिम) र अन्य वाफ उत्पादन गर्ने (भेपर जेनेरेटिङ्ग) व्वाइलरहरू (निम्न चापको भाप उत्पादन गर्न पनि सक्षम केन्द्रीय तापन (सेण्टल हिटिङ्ग) तातो पानीको वाष्पिय (व्वायलर) वाहेक), अति तापित पानीका वाष्पित्र (व्वायलर) हरू ।</p> <p>-भाप (स्टिम) र अन्य वाफ (भेपर) उत्पादन गर्ने व्वायलर:</p> <p>८४०२.११.०० --प्रतिघण्टामा ५ टन भन्दा बढी उत्पादन गर्ने जलनलिका वाष्पित्र (वाटर ट्यूब व्वायलर)</p> <p>८४०२.१२.०० --प्रतिघण्टामा ५ टन सम्म उत्पादन गर्ने जलनलिका वाष्पित्र (वाटर ट्यूब व्वायलर)</p> <p>८४०२.१९.०० --अन्य वाफ उत्पादन गर्ने व्वायलर, हाइब्रिड व्वायलर समेत</p> <p>८४०२.२०.०० -अति तापित जल वाष्पित्र (वाटर व्वायलर)</p>
८४.०३		<p>शीर्षक ८४.०२ बाहेकको सेन्ट्रल हिटिङ्ग व्वायलर (केन्द्रीय तापन वाष्पित्र) ।</p> <p>८४०३.१०.०० -व्वायलर (वाष्पित्र)</p>
८४.०४		<p>शीर्षक ८४.०२ वा ८४.०३ को व्वायलरसँग प्रयोग गरिने सहायक संयन्त्र (जस्तै, किफायती (इकोनोमाइजर), अतितापक, (सुपरहिटर्स) ध्वाँसोनाशक (सूट रिमुभर्स) ग्याँस हटाउने, (ग्याँस रिमुभर्स), भाप (स्टिम) वा अन्य वाफ शक्ति इकाइहरू (भेपर पावर यूनिट्स) का निमित्तका द्रवणित्र (कण्डेन्सर्स) ।</p> <p>८४०४.१०.०० -शीर्षक ८४.०२ वा ८४.०३ को व्वायलरका साथ प्रयोग हुने सहायक संयन्त्र (प्लाण्ट)</p> <p>८४०४.२०.०० -भाप (स्टिम) वा अन्य वाफ (भेपर) का इकाई (पावर यूनिट) का लागि कन्डेन्सरहरू (द्रवणित्र)</p>
८४.०५		<p>शोधित्र (प्युरिफायर) सहित वा रहित उत्पादित गैस (प्रोड्यूसर गैस) वा भाप-अंगार गैस (वाटर गैस) का उत्पादकहरू (जेनेरेटर्स), शोधित्रसहित वा रहित एसिटाइलिन गैस उत्पादक र त्यस्तै जलीय प्रक्रियाका (वाटर प्रोसेस) गैस उत्पादकहरू (गैस जेनेरेटर्स) ।</p>

	८४०५.१०.००	-शोधित्र (प्युरिफायर) सहित वा रहित उत्पादित गैस (प्रोड्यूसर गैस) वा भाप-अंगार गैस (वाटर गैस) का उत्पादकहरू (जेनेरेटर्स), शोधित्रसहित वा रहित एसिटाइलिन गैस उत्पादक र त्यस्तै जलीय प्रक्रियाका (वाटर प्रोसेस) गैस उत्पादकहरू (गैस जेनेरेटर्स)
८४.०६		भाप टर्बाइन्स र अन्य वाफ टर्बाइन ।
	८४०६.१०.००	-जलपोत प्रणोदन (मेरीन प्रोपल्सन) का लागि जलचक्रहरू (टर्बाइन्स)
		-अन्य : जलचक्रहरू (टर्बाइन्स):
	८४०६.८१.००	--४० मेगावाट भन्दा बढी उत्पादन (आउटपुट) को
	८४०६.८२.००	--४० मेगावाट मा नबढ्ने उत्पादन (आउटपुट) को
८४.०७		स्पार्क-इग्निसन रेसिप्रोकेटिङ वा रोटरी इन्टरनल कम्बशन पिष्टोन इन्जिन ।
	८४०७.१०.००	-हवाइजहाजका इन्जिन
८४.०९		शीर्षक ८४.०७ वा ८४.०८ का इन्जिनहरूमा पूर्णतया वा मुख्यतया प्रयोगको लागि उपयुक्त पार्टपूजाहरू ।
	८४०९.१०.००	-हवाइजहाजको इन्जिनको लागि
८४.१०		हाइड्रोलिक (जलवाही) टर्बाइन, पानी पांग्रा (वाटर ह्वील) र तिनका रेगुलेटरहरू (नियामकहरू) ।
		-जलवाही (वाटर) टर्बाइन र पानी पांग्राहरू (वाटर ह्वील):
	८४१०.११.००	--१,००० कि. वा. सम्म शक्तिका
	८४१०.१२.००	--१,००० कि. वा. भन्दा बढी तर, १०,००० कि. वा. सम्म शक्तिको
	८४१०.१३.००	--१०,००० कि.वा. भन्दा बढी शक्तिको
८४.१३		मापक यन्त्र जडेको वा नजडेको तरल पदार्थको पम्प, तरल पदार्थ माथि तान्ने साधन (एलिभेटर्स) ।
		-अन्य सेन्ट्रिफ्युगल (अपकेन्ट्री) पम्प :
		--खनिज इन्धन (ग्यासोलिन) बाट सञ्चालन हुने
	८४१३.७०.११	---२ देखि ८ हर्षपावर क्षमताका

८४.१६	८४१३.७०.९०	--ब्याट्रीबाट चल्ने पानी तान्ने पम्प (डि.सी. पम्प) तरल इन्धनको लागि, संपिष्ट (पल्भराइज्ड) ठोस इन्धनका लागि वा ग्याँसको लागि भट्टीको दाहक (फर्नेस बर्नर), आगोमा इन्धन झोक्ने यन्त्र (मेकानिकल स्टोकर), तिनका यान्त्रिक जाली (मेकानिकल ग्रेट्स) समेत, यान्त्रिक क्षार विसर्जक (मेकानिकल यास डिसचार्जर) र यस्तै उपकरणहरू ।
	८४१६.१०.००	-तरल इन्धनको लागि भट्टीका दाहक (फर्नेस बर्नर)
	८४१६.२०.००	-अन्य भट्टीका दाहकहरू (फर्नेस बर्नर्स), संयोजन दाहक (कम्बिनेशन बर्नर) समेत
	८४१६.३०.००	-आगोमा इन्धन झोक्ने यन्त्र, तिनका यान्त्रिक जालि (मेकानिकल ग्रेट) समेत, यान्त्रिक क्षार विसर्जक (मेकानिकल यास डिसचार्जर) र यस्तै उपकरणहरू
८४.१७		औद्योगिक वा प्रयोगशालामा आगो बाल्ने भट्टी र चुल्हो, इन्सिनेरेटर (खरानी पार्ने: भष्मक) समेत, अविद्युतीय ।
	८४१७.१०.००	-धातु वा पाइराइट वा धाउ (ओर्स) पोल्ने, पगाल्ने वा अरु ताप उपचारको लागि प्रयोग हुने भट्टी वा चुल्हो
	८४१७.२०.००	-बेकरी ओभेन्स (चुल्हो), बिस्कुट बनाउने चुल्हो समेत
	८४१७.८०.००	-अन्य
८४.१९		तताउने (हिटिङ्ग), पकाउने (कुकिङ्ग), पोल्ने (रोस्टिङ्ग), आसवन गर्ने (डिस्टिलिङ्ग), परिशोधन गर्ने (रेक्टिफाइङ्ग), रोगाणुरहित गर्ने (स्टेरिलाइजिङ्ग), पाश्चरीकरण गर्ने (पाश्चराइजिङ्ग), बफाउने (स्टिमिङ्ग), सुकाउने (ड्राइङ्ग), भापमा परिणत गर्ने इभ्यापोरेटिङ्ग, बाफबनाउने (भेपोराइजिङ्ग), द्रवित गर्ने (कण्डेन्सिङ्ग) वा चिस्याउने (कूलिङ्ग) जस्ता तापमान परिवर्तन (चेञ्ज अफ टेम्परेचर) संग संवद्ध प्रक्रियाद्वारा पदार्थहरूको उपचार निमित्तका, विद्युत्तापित भए वा नभएका भट्टीहरू (फर्नेसस्), चुल्हाहरू (ओभेन्स) तथा शीर्षक ५१ का अन्य उपकरणहरू बाहेक, यन्त्रावली (मेशिनरी), संयन्त्र (प्लान्ट) वा प्रयोगशालाका उपकरणहरू, घरायसी प्रयोजनमा प्रयोग हुने खालका यन्त्रावली वा संयन्त्र बाहेक, तात्क्षणिक वा सञ्चयन जल तापित्रहरू (इन्स्टान्टेनियस वा स्टोरेज वाटर हिटर्स), अवैद्युतिक (नन-इलेक्ट्रिक) ।

	८४१९.२०.००	-औषधीय (मेडिकल), शल्यचिकित्सा सम्बन्धी (सर्जिकल) वा प्रयोगशाला सम्बन्धी (लेबोरेटरी) विसंक्रामकहरू (स्टेरिलाइजर्स) -शोषकहरू (सुकाउने: ड्रायर्स) :
	८४१९.३१.००	--कृषि उत्पादनको लागि
	८४१९.३२.००	--काठ, पेपर पल्प, कागत वा कागतगाता (पेपरबोर्ड) को लागि
	८४१९.३९.००	--अन्य
	८४१९.४०.००	-आसवन वा परिशोधन संयन्त्रहरू (डिस्टिलिङ्ग वा रेक्टिफाइङ्ग प्लाण्ट)
	८४१९.४०.००	-ताप विनिमय इकाइहरू (हिट एक्सचेन्ज यूनिट्स)
	८४१९.६०.००	-वायु वा ग्याँस तरल पार्ने यन्त्रावली (मशिनरी फोर लिक्विफाइङ्ग एयर वा ग्याँस) -अन्य यन्त्रावली, संयन्त्र र उपकरण:
	८४१९.८१.००	--उष्णपेय (हट ड्रिङ्क) बनाउन वा भोजन पकाउन वा तताउनको लागि
	८४१९.८९.००	--अन्य
८४.२०		धातुहरू वा काँचको लागि बाहेकका कालेण्डरण (क्यालेण्डरिङ्ग) वा बेल (रोलिङ्ग) यन्त्रहरू, र तिनको निमित्तका बेलनहरू (सिलिण्डर्स) ।
	८४२०.१०.००	-क्यालेण्डरण (क्यालेण्डरिङ्ग) वा अन्य बेलन यन्त्रहरू (रोलिङ्ग मशिन्स)
८४.२१		अपकेन्द्रित (सेन्ट्रिफ्यूजेज), अपकेन्द्रणशोषक (सेण्ट्रिफ्यूगल ड्रायर्स) समेत; तरल र ग्याँस निमित्तका निस्पन्दन (फिल्टरिङ्ग) वा परिशोधन (प्यूरिफाइङ्ग) यन्त्रावली (मशिनरी) र उपकरणहरू (एपरेट्स) । -अपकेन्द्रित (सेन्ट्रिफ्यूजेज), अपकेन्द्रण शोषक (सेण्ट्रिफ्यूगल ड्रायर्स) समेत:
	८४२१.११.००	--क्रिम सेपारेटर्स (तर पृथक्कर: तर छुट्याउने)
	८४२१.१२.००	--लुगा सुकाउने (क्लोद्स-ड्रायर्स)
	८४२१.१९.००	--अन्य

८४.२२		-तरल पदार्थको लागि निस्पन्दन (फिल्टरिङ्ग) वा परिशोधन (प्युरिफाइङ्ग) का यन्त्रावली र उपकरणहरू (मशिनरी एण्ड एपरेटस):
	८४२१.२१.००	--पानी छान्न वा परिशोधन गर्नको लागि
	८४२१.२२.००	--पानी बाहेकका अन्य पेय (बिभरेज) छान्न वा परिशोधन गर्नको लागि
		-ग्याँसको लागि निस्पन्दन वा परिशोधन यन्त्रावली (मशिनरी) वा उपकरणहरू (एपरेटस):
	८४२१.३९.००	--अन्य
		थाल, थाली, तश्तरी सफा गर्ने यन्त्रहरू (डिस वाशिङ्ग मशिनस), बोटल वा अन्य आधानपात्र (कण्टेनरहरू) सफा गर्ने (क्लिनिङ्ग) वा सुकाउने (ड्राइङ्ग) यन्त्रावली (मशिनरी); बोटलहरू, बट्टाहरू (क्यान्स) डिब्बाहरू (बौक्सेस), झोलाहरू (ब्यागस) वा अन्य आधानपात्रहरू (कण्टेनर्स) भर्न (फिलिङ्ग), बन्द गर्न (क्लोजिङ्ग), मुखवन्द गर्न वा सिलवन्दी गर्न (सिलिङ्ग) वा नामपत्र (लेवल) लगाउन (लेबेलिङ्ग) निमित्तका यन्त्रावली, बोटलहरू, जारहरू, नलिका (ट्यूब) हरू र यस्तै आधानपात्र (कण्टेनर) हरू संपुटन (क्याप्सुलिङ्ग) गर्न निमित्त का यन्त्रावली, अन्य परिवेष्ठन (प्याकिङ्ग) वा आवृत (र्यापिङ्ग) गर्ने यन्त्रावली (ताप-आकुंचन आवृन्तन यन्त्र (हिट सिङ्ग र्यापिङ्ग मशिनरी समेत), पेय पदार्थ (बिभरेज) लाई बायुमिश्रण (एयरेटिङ्ग) गर्न निमित्तका यन्त्रावली ।
	-थाल, थाली तश्तरी सफा गर्ने यन्त्रहरू (डिश वाशिङ्ग मशिनस):	
८४२२.१९.००	--अन्य	
८४२२.२०.००	-बोटलहरू वा अन्य आधानपात्रहरू (कण्टेनर) सफा गर्ने र सुकाउने निमित्तको यन्त्रावली (मशिनरी)	

	८४२२.३०.००	-बोटलहरू, बट्टाहरू (क्यान्स), डिब्बाहरू (बौक्सेज), भेलाहरू (ब्याग्स) वा अन्य आधानपात्रहरू (कण्टेनर्स) भर्न (फिलिङ्ग), बन्द गर्न (क्लोजिङ्ग), मुखबन्द वा सिलबन्द गर्न (सिलिङ्ग) वा नामपत्रण (लेबेलिङ्ग) गर्न निमित्तका यन्त्रावली; बोटलहरू, जारहरू, नलिकाहरू (ट्यूब्स) र त्यस्तै आधानपात्र (कण्टेनर) हरूलाई संपुटन (क्याप्सुलिङ्ग) गर्न निमित्तका यन्त्रावली; पेय पदार्थ (विभरेजेज) लाई बायु मिश्रण (एयरेटिङ्ग) गर्न निमित्तका यन्त्रावली
८४.२३	८४२२.४०.००	-अन्य परिवेष्ठन (प्याकिङ्ग) वा आवृत्तन (र्यापिङ्ग) यन्त्रावली-ताप-आकुंचन आवृत्तन यन्त्रावली (हिट-सिङ्ग र्यापिङ्ग मशिनरी) समेत तौलने यन्त्रावली (वेइङ्ग मशिनरी) (५ सेण्टिग्राम (सीजी) वा त्यो भन्दा राम्रो सुग्राहिता (सेन्सिटिभिटी) भएका तराजुहरू (ब्यालेन्सेज) बाहेक), भार वा ढक (वेट) द्वारा सञ्चालित गणना (काउण्टिङ्ग) वा सत्यापन (चेकिङ्ग) गर्ने यन्त्रहरू; भारमापक यन्त्र (वेइङ्ग मशिन) का सबै किसिमका ढकहरू (वेट्स) । -अन्य तौलने यन्त्रावली (वेइङ्ग मशिनरी) :
८४.२६	८४२३.८९.००	--अन्य पानी जहाजका उत्थंबहरू (सामान उठाउने यन्त्र: डेरिक्स); क्रेनहरू, केबुल क्रेन समेत; क्रेन जडान भएका गतिशील (मोबाइल) उचालने ढाँचाहरू (लिफ्टिङ्ग फ्रेम्स), स्ट्रयाडल क्यारियर्स र वर्क्स ट्रक्स (कामको लागि प्रयोग हुने ट्रकहरू) । -ओभरहेड ट्राभेलिङ्ग क्रेनहरू, ट्रान्सपोर्टर (परिवाहक) क्रेनहरू, गैन्ट्री क्रेनहरू, ब्रिजक्रेनहरू, गतिशील (मोबाइल) उचालने ढाँचाहरू (लिफ्टिङ्ग फ्रेम्स) र स्ट्रैडल क्यारियर्स :
	८४२६.११.००	--स्थायी अवलम्ब (फिक्स्ड सपोर्ट) मा भएको ऊर्ध्वस्थ (ओभरहेड) भ्रमणशील (ट्राभेलिङ्ग) क्रेनहरू
	८४२६.१२.००	--टायर माथि भएको गतिशील (मोबाइल) लिफ्टिङ्ग फ्रेमहरू र स्ट्रैडल क्यारियरहरू
	८४२६.१९.००	--अन्य
	८४२६.२०.००	-टावर क्रेनहरू

८४.२८	८४२६.३०.००	-पोर्टल वा पेडेस्टल जीव क्रेनहरू -स्वयं प्रणोदित (सेल्फ प्रोपेल्ड), अन्य यन्त्रावली:
	८४२६.४१.००	--टायरमाथि भएको
	८४२६.४९.००	--अन्य -अन्य यन्त्रावली :
	८४२६.९१.००	--रोड भेहिकलमा जडान (माउण्ट) गर्न अभिकल्पित (डिजाइन) गरिएको
	८४२६.९९.००	--अन्य अन्य उचाल्ने (लिफ्टिङ्ग), व्यवस्था गर्ने (ह्याण्डलिङ्ग), भारी चढाउने (लोडिङ्ग) वा भारी ओह्याल्ने (अनलोडिङ्ग) यन्त्रावली (उदाहरणतः लिफ्टहरू, एस्केलेटरहरू, कन्भेयरहरू, टेलिफेरिकहरू) ।
		-मालसामानहरू (गुड्स) वा पदार्थहरू (म्याटेरियल्स) का लागि अविरत कार्य गर्ने (कन्टिन्युअस (एक्सन) एलिभेटरहरू र कन्भेयरहरू:
	८४२८.३१.००	--भूमिगत प्रयोग (अण्डरग्राउण्ड यूज) को लागि विशेष रूपले अभिकल्पना गरिएको (डिजाइण्ड)
	८४२८.३२.००	--अन्य, बाल्टन किसिमका (बकेट टाइप)
	८४२८.३३.००	--अन्य, पट्टा किसिमका (बेल्ट टाइप)
	८४२८.३९.००	--अन्य
८४.२९	८४२८.४०.००	-चल सोपान (एक्सेलेटर्स) हरू र गतिशील (मुभिङ्ग) संचरण मार्ग (वाकवेज) हरू
	८४२८.६०.००	-टेलिफेरिक्स, चेरलिफ्टस, स्कि-ड्रयागलाइन्स रज्जु रेगमार्ग (फुनिकुलर्स) को लागि कर्षण यन्त्र रचना (ट्र्याक्सन मेकानिज्म)
	८४२८.९०.००	-अन्य यन्त्रावली स्वयं प्रणोदित (सेल्फ-प्रोपेल्ड) बुल्डोजरहरू, एङ्गलडोजरहरू, ग्रेडरहरू, लेभलरहरू, स्क्वेपरहरू, यान्त्रिक शावेलहरू, एक्सक्या-भेटरहरू, शावेल लोडर्सहरू, ट्र्याम्पिङ्ग मशिन र सडक पेलने (रोड रोलर्स) हरू ।
		-बुल्डोजरहरू र एङ्गलडोजरहरू:

८४.३०	८४२९.११.००	--बाटो बनाउने (ट्रयाकलेइङ्ग)
	८४२९.१९.००	--अन्य
	८४२९.२०.००	-ग्रेडरहरू र लेभलरहरू (सम्याउने)
	८४२९.३०.००	-स्केपरहरू
	८४२९.४०.००	-ट्रयाम्पिङ्ग यन्त्रहरू र सडक पेलने रोलरहरू -यान्त्रिक शावेलहरू, एक्सक्याभेटर र शावेल लोडरहरू :
	८४२९.५१.००	--फ्रौण्ट-ईण्ड शावेल लोडरहरू
	८४२९.५२.००	--३६०° धूर्णमान अधिरचना (रिभोल्भिङ्ग सुपरस्ट्रक्चर) सहितका यन्त्रावली (मशिनरी)
	८४२९.५९.००	--अन्य
		जमिन (अर्थ), धातुहरू (मिनरल्स) वा धाउहरू (ओर्स) को लागि स्थानान्तरण गर्ने वा हटाउने (मुभिङ्ग), वर्गीकरण गर्ने वा तल संतुलित गर्ने (ग्रेडिङ्ग), सभ्याउने (लेभेलिङ्ग), ताछ्ने (स्केपिङ्ग), उत्खनन गर्ने (एक्सकेभेिटिङ्ग), भर्ने (ट्रयाम्पिङ्ग) सुसंहत गर्ने (कम्प्याक्टिङ्ग), निष्कर्षण गर्ने (एक्सट्र्याक्टिङ्ग) वा प्वाल पार्ने (बोरिङ्ग) यन्त्रावली (मशिनरी) ।
	८४३०.१०.००	-खाँबो गाड्ने (पाइल ड्राइभर) र खाँबो उखेल्ने (पाइल एक्सट्र्याक्टर)
	८४३०.२०.००	-हिउँ जोत्ने (स्नो-प्लोज) र हिउँ-भाती (स्नो-ब्लोअर्स) -कोइला (कोल) वा चट्टान (रौक) काट्ने (कटर्स) र सुरुङ्ग खन्ने (टनेलिङ्ग) मशिनरी:
	८४३०.३१.००	--स्वयं प्रणोदित (सेल्फ प्रोपेल्ड)
	८४३०.३९.००	--अन्य
		-अन्य छिट्टण गर्ने (बोरिङ्ग) वा खन्ने (सिङ्किङ्ग) यन्त्रावली (मशिनरी):
	८४३०.४१.००	--स्वयं प्रणोदित (सेल्फ प्रोपेल्ड)
८४३०.४९.००	--अन्य	
८४३०.५०.००	-अन्य यन्त्रावली, स्वयं प्रणोदित (सेल्फ प्रोपेल्ड)	

८४.३२		-अन्य यन्त्रावली, स्वयं प्रणोदित (सेल्फ प्रोपेल्ड) नभएको :
	८४३०.६९.००	--पुर्ने वा बन्द गर्ने (ट्याम्पङ्ग) वा सुसंहत गर्ने (कम्प्याक्टिङ्ग) यन्त्रावली
	८४३०.६९.००	--अन्य
		भूमि तयार गर्ने (स्वायल प्रिपरेशन) वा खेति गर्ने (कल्टिभेशन) निमित्तका कृषि (एग्रिकल्चर), उद्यान कृषि (हर्टिकल्चर) वा वानिकी (वनजङ्गल) (फोरेष्ट्री) सम्बन्धी यन्त्रावली (मशिनरी), शाङ्खल भूमि (दूबो सहितको भूमि: लौन) वा खेलकूद (मैदान (स्पोर्ट्स ग्राउण्ड) पेल्ले बेलनहरू (रोलर्स) ।
	८४३२.९०.००	-हलोहरू (प्लोज)
		-हयारोहरू, स्कारिफायर्स, कल्टिभेटरहरू, विड्स (झार निकाल्ने) र हो हरू :
	८४३२.२९.००	--डिस्क हयारो
	८४३२.२९.००	--अन्य
		-वीउ छर्ने (सिडर्स), बिरुवा रोप्ने (प्लाण्टर्स) र प्रत्यारोपक (ट्रान्सप्लाण्टर्स) यन्त्रहरू:
	८४३२.३९.००	--जमिन खनजोत नगरी (नो-टील) सोभै बीउ छर्ने, बिरुवा रोप्ने र बिरुवा प्रत्यारोपण गर्ने यन्त्रहरू
	८४३२.३९.००	--अन्य
		-विष्टाजन्य-मल छर्ने (म्यान्योर स्प्रेडर्स) र मलखाद वितरकहरू (फर्टिलाइजर डिस्ट्रीब्युटर):
८४३२.४९.००	-- विष्टाजन्य-मल छर्ने (म्यान्योर स्प्रेडर्स)	
८४३२.४२.००	--मलखाद वितरकहरू (फर्टिलाइजर डिस्ट्रीब्युटर)	
८४३२.८०.००	-अन्य यन्त्रावली (मशिनरी)	

८४.३३		<p>बाली काटने (हार्भेस्टिङ्ग) वा दाना छुट्याउने (दाई गर्ने) : थ्रेसिङ्ग यन्त्रावलीहरू (मशिनरी), पराल (स्ट्र) वा घाँस पराल (फोडर) बिटा पार्ने यन्त्र (बेलर्स), घाँस (ग्रास) वा सुकेको घाँस (हे) काटने (मोअर्स); शीर्षक ८४.३७ का यन्त्रावली (मशिनरी) बाहेकका फुलहरू (एस), फलहरू (फ्रुट्स) वा अन्य कृषि उत्पादनलाई सफा गर्ने (क्लिनिङ्ग), छुट्याउने (सौर्टिङ्ग) वा वर्गीकरण गर्ने (ग्रेडिङ्ग) कामका यन्त्रहरू (मशिनस) ।</p> <p>-शाद्वल भूमि (लौन), नगरोद्यान (पार्क) वा खेलकूदको मैदान (स्पोर्ट्स ग्राउण्ड) निमित्तका लावक यन्त्र (घाँस काटने: मोअर्स) :</p>
	८४३३.११.००	--क्षैतिज समतल घुमेर काटने साधन भएको, शक्ति चालित (कटिङ्ग डिभाइस रोटेटिङ्ग इन होराइजेण्टल प्लेन, पावर्ड)
	८४३३.१९.००	--अन्य
	८४३३.२०.००	-अन्य घाँस काटने (मोअर्स), ट्रयाक्टरमा जडान गर्ने कटर बार्स समेत
	८४३३.३०.००	-अन्य घाँस तयार गर्ने (हेमेकिङ्ग) यन्त्रावली (मशिनरी)
	८४३३.४०.००	-पराल वा चारा (स्ट्र वा फोडर) बिटा बनाउने यन्त्र (बेलर्स), (पिकअप बेलर्स)
	८४३३.५१.००	-अन्य बाली काटने (हार्भेस्टिङ्ग) यन्त्रावली; दाई गर्ने वा गेडा झार्ने (थ्रेसिङ्ग) यन्त्रावली (मशिनरी):
	८४३३.५२.००	--हार्भेस्टर-थ्रेसरको संयोजन (कम्बाइन)
	८४३३.५३.००	--अन्य थ्रेसिङ्ग मशिनरी
	८४३३.५३.००	--जरा वा गानो (स्ट वा ट्यूबर) को बाली संग्रह गर्ने (हार्भेस्टिङ्ग) यन्त्रहरू
	८४३३.५९.००	--अन्य
	८४३३.६०.००	-फुल वा अण्डाहरू (एस), फल (फ्रुट) वा अन्य कृषिजन्य उत्पादन सफा गर्ने (क्लिनिङ्ग), छुट्याउने (सौर्टिङ्ग) वा वर्गीकरण गन (ग्रेडिङ्ग) यन्त्रहरू
८४.३४		<p>दूध दुहुने यन्त्रहरू (मिल्किङ्ग मशिनस) र दुग्धशाला सम्बन्धी यन्त्रावली (डेरी मशिनरी) ।</p>
	८४३४.१०.००	-दूध दुहुने यन्त्रहरू (मिल्किङ्ग मशिनस)

८४.३५	८४३४.२०.००	<p>-दुग्धशाला सम्बन्धी यन्त्रावली (डेरी मशिनरी)</p> <p>दाखको आसव (वाइन), स्याउको आसव (साइडर), फलको रस (फ्रुट जूस) हरू वा यस्तै पेय पदार्थहरू (विभरेजेज) को उत्पादन (म्यानुफ्याक्चर) मा प्रयोग हुने संपीडक दाब यन्त्रहरू (प्रेसस), दलित्र वा पेल्लेयन्त्र (क्रसर्स) र यस्तै यन्त्रावली ।</p>
८४.३६	८४३५.१०.००	<p>-यन्त्रावली</p> <p>अन्य कृषि सम्बन्धी (एग्रिकल्चरल), उद्यान कृषि (हर्टिकल्चर) सम्बन्धी, वानिकी वा वनजङ्गल सम्बन्धी (फोरेष्ट्री),पंक्षीपालन (पोल्ट्री-किपिङ्ग) वा मौरी पालन (बी-किपिङ्ग) सम्बन्धी यन्त्रावली, यान्त्रिक (मेकानिकल) वा ताप (थर्मल) उपकरण (इक्विपमेण्ट) जडान भएको अंकुरण संयन्त्र (जर्मिनेशन प्लाण्ट) समेत; पंक्षीहरूको चल्ला काढ्ने र बच्चा हुर्काउने यन्त्रहरू (पोल्ट्री इन्क्यूबेटर्स र ब्रुडर्स) ।</p>
	८४३६.१०.००	<p>-जनावरहरूको घाँस चारा (एनिमल फिडिङ्ग स्टप्स) तयार गर्ने यन्त्रावली</p> <p>-पंक्षीपालन यन्त्रावली; पंक्षीहरूको चल्ला काढ्ने बच्चा हुर्काउने यन्त्रहरू (पोल्ट्री इन्क्यूबेटर्स र ब्रुडर्स):</p>
	८४३६.२१.००	--पोल्ट्री इन्क्यूबेटर्स र ब्रुडर्स
	८४३६.२९.००	--अन्य
	८४३६.८०.००	-अन्य यन्त्रावली
	८४३६.९१.००	<p>-अङ्गहरू (पार्ट्स):</p> <p>--पंक्षीपालन (पोल्ट्री किपिङ्ग) यन्त्रावली वा पंक्षीहरूको चल्ला काढ्ने र बच्चा हुर्काउने (पोल्ट्री इन्क्यूबेटर्स र ब्रुडर्स) को</p>
८४.३७		<p>बीज (सिड), दाना (ग्रेन) वा सुकेको दाल सम्बन्धी (लेगुमिनस) वनस्पतिहरू सफा गर्न,छुट्याउन वा छाँट्न (सौर्टिङ्ग) वा वर्गीकरण गर्न (ग्रेडिङ्ग) निमित्तका यन्त्रहरू; कृषि (क्षेत्र किसिमका (फार्म-टाइप मशिनरी) यन्त्रावली बाहेक, पेषण उद्योग (मिलिङ्ग इण्डस्ट्री) मा प्रयोग हुने वा अन्न (सेरियल्स) वा सुकेको दलहन वनस्पति (ड्राइड लेगुमिनस; भेजिटेबल) को काम निमित्तको यन्त्रावली ।</p>

८४.३८	८४३७.१०.००	-बीज (सिड) दाना (ग्रेन) वा सुकेको दलहन वनस्पति (ड्राइड लेगुमिनस भेजिटेबल्स) सफा गर्ने, छुट्याउने वा वर्गीकरण (ग्रेडिङ्ग) गर्ने यन्त्रहरू
	८४३७.८०.००	-अन्य यन्त्रावली (मशिनरी)
		प्राणीजन्य (एनिमल) वा अवाष्पशील वनस्पति बोसो वा तेल (फिक्स्ड भेजिटेबल फ्याट वा आयल) को निष्कर्षण (एक्सट्र्याक्सन) वा तयार (प्रिपरेशन) गर्न निमित्तको यन्त्रावली बाहेक, खाद्य वा पेय (फुड वा ड्रिङ्क) को औद्योगिक निर्मित (प्रिपरेशन) वा उत्पादन (म्यानुफ्याक्चर) को लागि चाहिने, यस भागमा अन्यत्र उल्लेख नभएका वा समावेश नभएका, यन्त्रावली (मशिनरी) ।
	८४३८.१०.००	-वेकरी मशिनरी (पाउरोटी जस्ता खाद्य परिकार सम्बन्धी यन्त्र) र म्याकरोनी, स्पागेटी वा यस्तै उत्पादनहरू निर्माण गर्न (म्यानुफ्याक्चर) का लागि चाहिने यन्त्रावली
	८४३८.२०.००	-मिठाइ (कन्फेक्सनरी), कोको वा चकलेट उत्पादन (म्यानुफ्याक्चर) निमित्तका यन्त्रावली
	८४३८.३०.००	-चिनी निर्माण (म्यानुफ्याक्चर) निमित्तका यन्त्रावली
	८४३८.४०.००	-मदिरा उत्पादनका यन्त्रावली (बुअरी मशिनरी)
	८४३८.५०.००	-मासु (मिट) वा मासुको लागि पालिएका घरेलु पंक्षीको मासु (पौल्ट्री) तयार गर्न निमित्तका यन्त्रावली
	८४३८.६०.००	-फलहरू (फ्रुट्स), काष्ठफलहरू (नट्स) वा वनस्पतिहरू (भेजिटेबल्स) तयारी पार्न निमित्तका यन्त्रावली
		-अन्य यन्त्रावली (मशिनरी) :
८४.३९	८४३८.८०.१०	--टि-सर्टिङ्ग मेशिन, सि.टि.सि. मेशिन, चिया फरमेन्टिङ्ग मेशिन, टि-ड्रायर मेशिन, एल.टि.पी. मेशिन
	८४३८.८०.९०	--अन्य यन्त्रावली
		रेशादार कोशमय पदार्थहरू (फाइब्रस सेल्यूलोजिक म्याटेरियल)को लेदो (पल्प) बनाउन निमित्तको वा कागत वा कागतगाता (पेपरबोर्ड) बनाउन वा परिष्करण (फिनिशिङ्ग) निमित्तका यन्त्रावली ।

	८४३९.१०.००	-रेशादार कोषमय पदार्थहरू (फाइबस सेल्युलोजिक म्याटेरियल) को पल्प बनाउन निमित्तका यन्त्रावली
	८४३९.२०.००	-कागज वा कागजगाता (पेपरबोर्ड) बनाउन निमित्तका यन्त्रावली
	८४३९.३०.००	-कागज वा कागजगाता परिष्कार (फिनिशिंग) गर्न निमित्तका यन्त्रावली
८४.४०		पुस्तकको गाता बाँध्ने (बुक-बाइण्डिङ्ग) यन्त्रावली (मशिनरी), पुस्तक सिउने यन्त्रहरू (बुक-सिउइङ्ग मशिनस) समेत ।
	८४४०.१०.००	-यन्त्रावली (मशिनरी)
८४.४१		कागजको पल्प (पेपर पल्प), कागत वा कागतगाता तयार गर्न (मेकिङ्ग अप) निमित्तका अन्य यन्त्रावली, सबै किसिमका काट्ने यन्त्रहरू (कटिङ्ग मशिनस) समेत ।
	८४४१.१०.००	-काट्ने यन्त्रहरू (कटिङ्ग मशिनस)
	८४४१.२०.००	-थैला (ब्याग्स), बोरा (स्याक्स) वा खाम (एनभेलोप) बनाउने यन्त्रहरू
	८४४१.३०.००	-ढालेर बनाउने (मोल्डिङ्ग) बाहेकका, डिब्बा, बट्टा, बक्सा, कन्तुर, नली, पीपा (कार्टोन, बक्स, केस, ट्यूब, ड्रम) वा यस्तै आधानपात्रहरू (कण्टेनर्स) बनाउन निमित्तका यन्त्रहरू (मशिनस)
	८४४१.४०.००	-कागतको पल्प (पेपर पल्प), कागत वा कागतगाता (पेपर वा पेपरबोर्ड) मा ढलान गरी सामान बनाउन (मोल्डिङ्ग आर्टिकल्स) निमित्तका यन्त्रहरू
	८४४१.८०.००	-अन्य यन्त्रावली
८४.४२		पाताहरू (प्लेट्स), बेलनहरू (सिलिन्डर्स) वा अन्य मुद्रण अवयवहरू तयार गर्न वा बनाउनका लागि चाहिने यन्त्रावली, औजार र उपकरणहरू (शीर्षक ८४.५६ देखि ८४.६५ सम्मका यन्त्र र औजारहरू बाहेक); पाताहरू (प्लेट्स), बेलनहरू (सिलिन्डर्स) र अन्य मुद्रण अवयवहरू; मुद्रण प्रयोजनका लागि तयार पारिएका पाताहरू (प्लेट्स), बेलनहरू (सिलिन्डर्स) र लिथोग्राफिक स्टोनहरू (उदाहरणको लागि समतल पारिएको (प्लेण्ड), कणिकाङ्कित (ग्रेण्ड) वा चम्काइएको (पोलिशड) ।

८४.४३	८४४२.३०.००	-यन्त्रावली, औजार (एपरेटस) र उपकरण (इक्विपमेण्ट) प्लेटहरू, सिलिण्डरहरू र शीर्षक ८४.४२ का छपाइका अन्य उपादानहरूद्वारा मुद्रण कार्यको लागि प्रयोग हुने छाप्ने (मुद्रण) यन्त्रावली; अन्य मुद्रण यन्त्रहरू, प्रतिलिपि उतार्ने यन्त्रहरू, र फ्याक्स गर्ने यन्त्रहरू, संयोजित भएका वा नभएका; तिनका अङ्गहरू र सहायक वस्तुहरू (पाटर्स एण्ड एसेसरिज) । -प्लेटहरू, सिलिण्डरहरू र शीर्षक ८४.४२ का छपाइका अन्य उपादानहरूद्वारा मुद्रण कार्यको लागि प्रयोग हुने छाप्ने (मुद्रण) यन्त्रावली:
	८४४३.११.००	--अफसेट मुद्रण यन्त्रावली, रिल फेड
	८४४३.१२.००	--अफसेट मुद्रण यन्त्रावली, शीट फेड (कागतको ताउमा छाप्ने), कार्यालय प्रकारको (अफिस टाइप) (नदोबारिएको अवस्थामा एकापट्टि २२ से.मि.भन्दा बढी नभएको र अर्कोपट्टि ३६ से.मि. भन्दा बढी नभएको ताउ (सीट) हरू प्रयोग हुने)
	८४४३.१३.००	--अन्य अफसेट मुद्रण यन्त्रावली
	८४४३.१४.००	--लेटर प्रेस प्रिन्टिङ्ग मशिनरी, रिल फेड, फ्लेक्सोग्राफिक प्रिन्टिङ्ग बाहेक
	८४४३.१५.००	--लेटर प्रेस प्रिन्टिङ्ग मशिनरी, रिल फेड बाहेक, फ्लेक्सोग्राफिक प्रिन्टिङ्गबाहेक
	८४४३.१६.००	--फ्लेक्सोग्राफिक प्रिन्टिङ्ग मशिनरी
	८४४३.१७.००	--उत्कीर्णन मुद्रण यन्त्रावली (ग्यावुअर प्रिन्टिङ्ग मशिनरी)
	८४४३.१९.००	--अन्य
	८४.४४	८४४४.००.००

८४.४५		<p>वयनीय रेशाहरू (टेक्सटाइल फाइबर्स) तयार पार्ने (प्रिपेरिङ्ग) यन्त्रहरू; काल्ने (स्पिनिङ्ग), दोहोरो पार्ने (डबलिङ्ग) वा बटार्ने (ट्वीस्टिङ्ग) यन्त्रहरू र वयनीय धागो (टेक्सटाइल यार्न) उत्पादन गर्न निमित्तका अन्य यन्त्रावली; टेक्सटाइल रिलिङ्ग वा वाइण्डिङ्ग (वेफ्ट वाइण्डिङ्ग समेत) यन्त्रहरू र शीर्षक ८४.४६ वा ८४.४७ का यन्त्रहरूमा प्रयोग गर्न वयनीय धागो (टेक्सटाइल यार्न) तयार पार्ने काम निमित्तका यन्त्रहरू ।</p> <p>-वयनीय रेशा (टेक्सटाइल फाइबर्स) तयार गर्ने यन्त्रहरू :</p> <p>८४४५.११.०० --काडिङ्ग मशिन्स</p> <p>८४४५.१२.०० --कौम्बिङ्ग मशिन्स (कोर्ने यन्त्र)</p> <p>८४४५.१३.०० --ड्रिङ्ग वा रोभिङ्ग मशिन्स</p> <p>८४४५.१९.०० --अन्य</p> <p>८४४५.२०.०० -वयनीय वस्तु काल्ने (टेक्सटाइल स्पिनिङ्ग) यन्त्रहरू</p> <p>८४४५.३०.०० -वयनीय वस्तु दोहोरो पार्ने (डबलिङ्ग) वा बटार्ने (ट्वीस्टिङ्ग) यन्त्रहरू</p> <p>८४४५.४०.०० -टेक्सटाइल वाइण्डिङ्ग (वेफ्ट-वाइण्डिङ्ग समेत) वा रिलिङ्ग मशिन्सहरू</p> <p>८४४५.९०.०० -अन्य</p>
८४.४६		<p>बुन्ने यन्त्रहरू (विभिन्न मशिन्स) (करघा: लूमस) ।</p> <p>८४४६.१०.०० -३० से. मी. भन्दा कम चौडाइ भएको कपडा (फ्याब्रिक्स) बुन्नको लागि</p> <p>-३० से.मी. भन्दा बढी चौडाइ भएको कपडा बुन्नको लागि, थुरी-किसिमको (शटल टाइप):</p> <p>८४४६.२१.०० --शक्तिचालित करघा (पावर लूम)</p> <p>८४४६.२९.०० --अन्य</p> <p>८४४६.३०.०० -३० से.मी. भन्दा बढी चौडाइ भएको कपडा बुन्नको लागि, थुरीहीन किसिमको (शटल लेस टाइप)</p>

८४.४७		<p>निटिड मशिन्स, स्टिच बौण्डिङ्ग मशिन्स र धातु वा रेशमको तार मिश्रित धागो (गिम्पड यार्न), टूल (सूक्ष्म रेशमी जाली), फिता (लेस), कारचोपी (इम्ब्राइडरी), शोभोपकरण (ट्रिमिङ्गस), रेशमी पट्ट (ब्रेड) वा जाली (नेट) बनाउन निमित्तका यन्त्रहरू र गुच्छादार बनाउन (टपिटङ्ग) निमित्तका यन्त्रहरू ।</p> <p>-सर्कुलर निटिड मशिन्स :</p> <p>८४४७.११.०० --बेलन (सिलिण्डर) को ब्यास (डायमिटर) १६५ मीमी भन्दा बढी नभएको</p> <p>८४४७.१२.०० --बेलन (सिलिण्डर) को ब्यास (डायमिटर) १६५ मीमी भन्दा बढी भएको</p> <p>८४४७.२०.०० -फ्ल्याट निटिङ्ग मशिन्सस स्टिच बौण्डिङ्ग मशिन्स</p> <p>८४४७.९०.०० -अन्य</p>
८४.४९	८४४९.००.००	<p>टुक्रा (थान) (इन द पिस) वा आकृतिमा (इन शेप्स) भएका जमोठ (फेल्ड) वा ननउभेन्सको निर्माण (म्यानुफ्याक्चर) वा परिष्करण (फिनिशिङ्ग) निमित्तका यन्त्रावली (मशिनरी), फेल्ड ह्याट्स बनाउनको लागि चाहिने यन्त्रावली समेत; ह्याटहरू बनाउनको लागि ब्लौकहरू ।</p>
८४.५१		<p>वयनीय (टेक्सटाइल) धागोहरू (यार्न्स), कपडाहरू (फ्याब्रिक्स) वा कपडा पदार्थका तयारी सामानहरू (मेड अप टेक्सटाइल आर्टिकल्स) धुन (वाशिङ्ग), सफा गर्न (क्लिनिङ्ग), निचोर्न (रिङ्गिङ्ग), सुकाउन (ड्राइङ्ग), इस्तरी गर्न (आइरनिङ्ग), प्रेसिङ्ग (फ्युजिङ्ग प्रेसहरू समेत) गर्न अविर्जित गर्न (ब्लिचिङ्ग), रंजित गर्न (डाइङ्ग), परिष्करण गर्न (डेसिङ्ग) फिनिशिङ्ग, लेपन गर्न (कोटिङ्ग) वा संसिक्त गर्न (इम्प्रिगनेटिङ्ग) निमित्तका यन्त्रावली मशिनरी) (शीर्षक ८४.५० का यन्त्रहरू बाहेक) र लिनोलियम जस्ता कृटिम आच्छादन (फ्लोर कभरिङ्गस) हरूको निर्माण (म्यानुफ्याक्चर) मा प्रयुक्त तलवस्त्र (बेस फ्याब्रिक) वा अन्य आधार (सपोर्ट) मा लेदो (पेस्ट) को लेप गर्न निमित्तका यन्त्रहरू; तान्तव (टेक्सटाइल) कपडाहरू (फ्याब्रिक) रिलमा बेर्ने (रिलिङ्ग) रिलबाट फुकाउने (अनरिलिङ्ग), पट्याउने (फोल्डिङ्ग), काट्ने (कटिङ्ग) वा छिद्रदार बुट्टा पार्ने (पिडकिङ्ग) निमित्तका यन्त्रहरू ।</p>

		-सुकाउने (शोषक) यन्त्रहरू :
	८४५१.२९.००	--अन्य
	८४५१.३०.००	-इस्तरी गर्ने यन्त्र र प्रेसहरू (फ्यूजिङ्ग प्रेसहरू समेत)
	८४५१.४०.००	-धुने (वाशिङ्ग), विरंजित गर्ने (ब्लिचिङ्ग) वा रंजित गर्ने (ड्राइङ्ग) यन्त्रहरू
	८४५१.५०.००	-कपडालाई रिलमा बेर्ने (रिलिङ्ग), रिलबाट फुकाउने (अनरिलिङ्ग), पट्टयाउने (फोल्डिङ्ग), काट्ने (कटिङ्ग) वा छिद्रदार बुट्टा पार्ने (पिडकिङ्ग) निमित्तका यन्त्रहरू
	८४५१.६०.००	-अन्य यन्त्रावली
८४.५२		सिउने कल (सीउइङ्ग मशीन), शीर्षक ८४.४० को पुस्तक सिउने (बुकसीउइङ्ग) कल (मशीन) बाहेक सिउने कलको लागि विशेष रूपले अभिकल्पित (डिजाइण्ड) फर्निचर, आधारहरू (बेसेस) र ढकनी (कभर्स) हरू; सिउने कलको सियो (सीउइङ्ग मशिन निडल्स) हरू ।
		-अन्य सिउने कलहरू:
	८४५२.२१.००	--स्वचालित इकाईहरू (अटोमेटिक यूनिट्स)
	८४५२.२९.००	--अन्य
८४.५३		काँचो छाला (हाइड्रस, स्किनस) वा पाको छाला (लेदर) तयार गर्ने (प्रिपेयरीङ्ग), प्रशोधन गर्ने (ट्र्यानिङ्ग) वा सोको काम गर्ने (वर्किङ्ग) वा काँचो छाला (हाइड्रस, स्किनस) वा पाको छाला (लेदर) का पाउपोश वा अन्य वस्तुहरू बनाउने वा मर्मत गर्ने यन्त्रावली (मशिनरी), सिउने कल बाहेक ।
	८४५३.१०.००	-काँचो छाला (हाइड्रस, स्किनस) वा पाको वा परिष्कृत छाला (लेदर) तयार गर्न (प्रिपेयरीङ्ग), प्रशोधन गर्न (ट्र्यानिङ्ग) वा सोको काम गर्न निमित्तका यन्त्रावली (मशिनरी)
	८४५३.२०.००	-पाउपोश बनाउन वा मर्मत गर्न निमित्तका यन्त्रावली
	८४५३.६०.००	-अन्य यन्त्रावली

८४.५४		धातुकर्म (मेटालर्जी) मा वा धातुको ढलाई कारखाना (फाउण्ड्री) हरूमा प्रयोग हुने खालका, संपरिवर्तकहरू (कन्भर्टर्स), डाइहरू (ल्याडल्स), धातुका सिल्ली वा ईटहरू (इनगौट) बनाउने सांचाहरू (मौल्ड्स) र ढलाई गर्ने (कास्टिङ) यन्त्रहरू (मशिनस) ।
	८४५४.१०.००	-संपरिवर्तकहरू (कन्भर्टर्स)
	८४५४.२०.००	-धातुका सिल्ली वा ईट बनाउने सांचाहरू (इनगौट मौल्ड्स)
	८४५४.३०.००	-धातुका ढलाई गर्ने यन्त्रहरू (कास्टिङ मशिनस)
८४.५५		धातु बेलन गर्ने (मेटलरोलिङ) कारखानाहरू (मिल्स) र तिनका लागि चाहिने बेलनहरू (रोल्स) ।
	८४५५.१०.००	-नल कारखाना (ट्युब मिल्स) हरू
		-अन्य बेलन गर्ने कारखानाहरू (रोलिङ मिल्स):
	८४५५.२१.००	--ताप (हौट) वा ताप र शीतको संयोजन (कम्बिनेशन हौट एण्ड कोल्ड)
	८४५५.२२.००	--शित (कोल्ड)
	८४५५.३०.००	-बेलन कारखाना (रोलिङ मिल) को बेलनहरू (रोल्स)
८४.५६		पदार्थको अपसारण (रिमुभल) द्वारा, लेजर वा अन्य प्रकाश वा फोटोन किरण (बिम) द्वारा, अल्ट्रासोनिक, एलेक्ट्रोडिस्चार्ज, विद्युत्-रसायन (एलेक्ट्रो-केमिकल), एलेक्ट्रोन किरण (बिम), आयोनिक-बिम वा प्लाज्मा आर्क प्रकृयाहरूद्वारा कुनै पनि पदार्थको काम गर्ने यन्त्रऔजारहरू (मशीन टुल्स); वाटर-जेट कटिङ मेशिन ।
		-लेजर वा अन्य प्रकाश वा फोटोन किरण प्रकृयाहरूद्वारा सञ्चालित
	८४५६.११.००	--लेजरद्वारा सञ्चालित
	८४५६.१२.००	--अन्य प्रकाश वा फोटोन किरण प्रकृयाहरूद्वारा सञ्चालित
	८४५६.२०.००	-अल्ट्रासोनिक प्रकृयाद्वारा सञ्चालित
	८४५६.३०.००	-इलेक्ट्रो-डिस्चार्ज प्रकृयाद्वारा सञ्चालित
	८४५६.४०.००	-प्लाज्मा आर्क प्रकृयाहरूद्वारा सञ्चालित

८४.५७	८४५६.५०.००	-वाटर-जेट कटिङ्ग मेशिनहरू
	८४५६.९०.००	-अन्य
८४.५८		धातुमा काम गर्ने मशिनिङ्ग सेण्टरहरू, यूनिट कन्स्ट्रक्सन मेशिनहरू (सिङ्गल स्टेशन) र मल्टिस्टेशन ट्रान्सफर मेशिनहरू ।
	८४५७.१०.००	-मशिनिङ्ग सेण्टरहरू
	८४५७.२०.००	-यूनिट कन्स्ट्रक्सन यन्त्रहरू (सिंगल स्टेशन)
	८४५७.३०.००	-मल्टीस्टेशन ट्रान्सफर यन्त्रहरू
८४.५९		धातु (मेटल) मा भएका फोहर मैला र दागहरू हटाउन (रिमुभिङ्ग मेटल) निमित्तका लेथहरू (टर्निङ्ग सेण्टर्स समेत) ।
		-समतल(होराइजेण्टल) लेथहरू:
	८४५८.११.००	--सांख्यिक रूपले नियन्त्रित (न्यूमेरिकली कण्ट्रोल्ड)
	८४५८.१९.००	--अन्य
		-अन्य लेथहरू:
	८४५८.९१.००	--सांख्यिक रूपले नियन्त्रित (न्यूमेरिकली कण्ट्रोल्ड)
	८४५८.९९.००	--अन्य
		शीर्षक ८४.५८ को लेथहरू (खराद) (टर्निङ्ग सेण्टर लगायत) बाहेक, धातुको दागहरू सफा गरी उजिल्याएर छेड्ने (ड्रिलिङ्ग), प्वाल पार्ने बोरिङ्ग), चम्काउने (मिलिङ्ग) पेंच वा घाट बनाउने (थ्रेडिङ्ग वा ट्यापिङ्ग) कार्य निमित्तका यान्त्रिक औजारहरू (मेशिन-टुल्स) (वे-टाइप यूनिट हेड मेशिन समेत) ।
	८४५९.१०.००	-वे-टाइप यूनिट हेडयन्त्र (मशीन)
		-अन्य छेदक यन्त्रहरू (ड्रिलिङ्ग मेशिन्स):
	८४५९.२१.००	--सांख्यिक रूपले नियन्त्रित (न्यूमेरिकली कण्ट्रोल्ड)
	८४५९.२९.००	--अन्य
		-अन्य छेड्ने चम्काउने (बोरिङ्ग-मिलिङ्ग) यन्त्रहरू :
	८४५९.३१.००	--सांख्यिक रूपले नियन्त्रित (न्यूमेरिकली कण्ट्रोल्ड)
	८४५९.३९.००	--अन्य

		-अन्य प्वाल पार्ने (बोरिङ्ग) यन्त्रहरू (मशिन) :
	८४५९.४९.००	--सांख्यिक रूपले नियन्त्रित (न्यूमेरिकली कण्ट्रोल्ड)
	८४५९.४९.००	--अन्य
		-नि-टाइप, मिलिङ्ग मशिनहरू :
	८४५९.५९.००	--सांख्यिक रूपले नियन्त्रित (न्यूमेरिकली कण्ट्रोल्ड)
	८४५९.५९.००	--अन्य
		-अन्य मिलिङ्ग मशिनहरू:
	८४५९.६९.००	--सांख्यिक रूपले नियन्त्रित (न्यूमेरिकली कण्ट्रोल्ड)
	८४५९.६९.००	--अन्य
	८४५९.७०.००	-भाले पोथी पेंच काट्ने वा घाट बनाउने अन्य यन्त्रहरू (श्रेडिङ्ग वा ट्यापिङ्ग मशिन्स)
८४.६५		काठ (उड), कर्क, हाड (बोन), कडा रबर, कडा प्लास्टिक वा यस्तै कडा पदार्थको काम गर्न निमित्तका यान्त्रिक औजारहरू (मशिन-टुल्स) (किला ठोक्ने (नेलिङ्ग), मसिनो तारको सिलाइ (स्टेपलिङ्ग), सरसले टांस्ने (रूलिङ्ग) वा अन्य किसिमबाट संयोजन गर्ने (अदरवाइज एसेम्बलिङ्ग) कामका यन्त्रहरू समेत) ।
		-अन्य :
	८४६५.९२.००	--रण्डा गर्ने वा समतल गर्ने (प्लेनिङ्ग), मिलिङ्ग वा मोलिङ्ग (कटिङ्ग गरेर) मशीनहरू
८४.७०	८४७०.९०.००	-क्यास मेशिन
८४.७४		ठोस (चूर्ण (पाउडर) वा लेदो (पेष्ट) समेत) रुपमा (भएका) माटो (अर्थ), पत्थर (स्टोन, धाउहरु ओर्स) वा अन्य धात्विक तत्वहरू (मिनरल सक्स्टान्सेज) लाई छुट्याउने (सौर्टिङ्ग), छान्ने (स्किनिङ्ग), अलग गर्ने (सेपरेटिङ्ग), धुने (वाशिङ्ग), पेल्ले (क्लिनिङ्ग), पिंछ्ने (ग्राइण्डिङ्ग), मिसाउने (मिक्सिङ्ग) वा मुछ्ने (निडिङ्ग) निमित्तका यन्त्रावली; चूर्ण वा लेदो (पाउडर वा पेस्ट) रुपमा (भएको) ठोस खनिज इन्धनहरू (सोलिड मिनरल फ्यूलस), चिनियाँ माटाको लेदो (सेरामिक पेष्ट), कडा नभैसकेको सिमेण्ट (अनहार्डेण्ड सिमेण्ट), प्लाष्टर पदार्थहरू (प्लाष्टरिङ्ग म्याटेरियल्स), वा अन्य खनिज उत्पादनहरूलाई एकत्रित गर्न (एग्लोमरेटिङ्ग), आकार दिन (शेपिङ्ग) वा ढलान गर्न (मौलिङ्ग) निमित्तका यन्त्रावलीहरू; बालुवा (स्याण्ड) को ढलान गर्ने सांचोहरू (फाउण्ड्री मोल्ड्स) बनाउने यन्त्रहरू ।

८४.७५	८४७४.१०.००	-सोर्टिङ्ग, स्क्रिनिङ्ग, सेपरेटिङ्ग वा वाशिङ्ग मशिनहरू
	८४७४.२०.००	-कृषिङ्ग वा ग्राइण्डिङ्ग मशिनहरू
	८४७४.३१.००	-मिक्सिङ्ग वा निडिङ्ग मशिनहरू:
	८४७४.३२.००	--कंक्रीट वा मोटार मिक्सरहरू
	८४७४.३९.००	--विटुमिनसाथ खनिज तत्वहरू मिश्रण गर्ने यन्त्रहरू
	८४७४.५०.००	--अन्य -अन्य यन्त्रावली (मशिनरी)
८४.७७		वैद्युतिक (इलेक्ट्रिक) वा इलेक्ट्रोनिक दीपिका (ल्याम्प), नलिका (ट्यूब) वा भाल्भ वा दीप्तिकंद (फ्ल्यास बल्ब: चिम) हरूलाई काँचको खोल (ग्लास इनभेलप) भित्र जडान (एसेम्ब्लिङ्ग) निमित्तका यन्त्रहरू; काँच वा काँचका सामान निर्माण (म्यानुफ्याक्चर) वा तापकार्य (हौट वर्किङ्ग) निमित्तका यन्त्रहरू ।
	८४७५.१०.००	-इलेक्ट्रिक वा इलेक्ट्रोनिक ल्याम्पहरू, ट्यूबहरू वा भाल्भहरू वा फ्ल्याशबल्बहरूलाई काँचको खोल (ग्लास इनभेलप्स) हरू भित्र जडान (एसेम्ब्लिङ्ग) निमित्तका यन्त्रहरू -काँच वा काँचका सामान (ग्लास वा ग्लासवेयर) निर्माण (म्यानुफ्याक्चर) वा ताप कार्य (हौट वर्किङ्ग) निमित्तका यन्त्रहरू:
	८४७५.२१.००	--चक्षुस-तन्तु वा काँचका तन्तु (ओप्टिकल फाइवर्स) र त्यसको पूर्वरूप (प्रिफोर्म) बनाउन निमित्तका यन्त्रहरू
	८४७५.२९.००	--अन्य
	८४७५.९०.००	-अन्य
		यस भागका अन्यत्र उल्लेख नभएका वा समावेश नभएका, रबर वा प्लाष्टिकको काम गर्न (वर्किङ्ग) निमित्तका वा यी पदार्थहरूका उत्पादनहरू (प्रोडक्ट्स) को निर्माण (म्यानुफ्याक्चर) निमित्तका यन्त्रावली (मशिनरी) ।
८४७७.१०.००	-इन्जेक्सन-मौलिङ्ग मशिनहरू	
८४७७.२०.००	-एक्सटुडर्स	
८४७७.३०.००	-ब्लो -मौलिङ्ग मशिनहरू	

	८४७७.४०.००	-भ्याकुअम मोलिडङ्ग मशिनहरू र अन्य थर्मोफोर्मिङ्ग मशिनहरू
		-ढलान गर्न (मौलिडङ्ग) निमित्तका वा अन्य ढंगबाट बनाउने(अदरवाइज फोर्मिङ्ग) अन्य यन्त्रावली:
	८४७७.५९.००	--हावादारी (न्यूम्याटिक) टायरहरू ढलान गर्न (मौलिडङ्ग) वा पुनः तला (पैतला) हाल्न (रिट्रिडिङ्ग) वा भित्री ट्यूबहरू ढलान गर्न वा अन्य ढंगबाट बनाउने (अदरवाइज फोर्मिङ्ग) को लागि
	८४७७.५९.००	--अन्य
	८४७७.८०.००	-अन्य यन्त्रावली (मशिनरी)
८४.७८		सूर्ती वा तमाखु तयार गर्न वा बनाउने (प्रिपयरिङ्ग वा मेकिङ्गअप) निमित्तको यन्त्रावली (मशिनरी), यस भागमा अन्यत्र उल्लेख नभएका वा समावेश नभएका ।
	८४७८.९०.००	-यन्त्रावली (मशिनरी)
८४.७९		यस भागको अन्यत्र उल्लेख नभएका वा समावेश नभएका, व्यक्तिगत कार्य (इनडिभिजुअल फङ्क्सन्स) भएका यन्त्रहरू र यान्त्रिक साधनहरू (मेकानिकल अप्लायन्सेस) ।
	८४७९.९०.००	-सार्वजनिक निर्माण (पब्लिक वर्क्स), भवन निर्माण (बिल्डिङ्ग) वा यस्तै कार्य निमित्तका यन्त्रावली
	८४७९.२०.००	-प्राणीको वा अवाष्पशील (फिक्स्ड) वानस्पतिक बोसो वा तेल तयार गर्ने (प्रिपेरेशन) वा निष्कर्षण (एक्सट्राक्सन) निमित्तका यन्त्रावली
	८४७९.३०.००	-काठ (उड) वा अन्य काष्ठीय (लिगिनयस) पदार्थहरूका पार्टिकल बोर्ड वा फाइबर बिल्डिङ्ग बोर्ड निर्माण (म्यानुफ्याक्चर) निमित्तका प्रेस (दावक यन्त्र) हरू र काठ वा कर्कको उपचार निमित्तका यन्त्रावली
	८४७९.४०.००	-डोरी रस्सा बनाउने (रोप वा केवल-मेकिङ्ग) यन्त्रहरू तार बनाउने यन्त्र
		-अन्य यन्त्रहरू र यान्त्रिक उपकरणहरू :
	८४७९.८९.००	--धातुको उपचार (ट्रिटिङ्ग) को लागि, तारको कुण्डली बेने वैद्युतिक यन्त्र (इलेक्ट्रिक वायर क्वाइल(वाइण्डर्स) समेत

८४.८०	८४७९.८२.००	--मिक्सिङ्ग, निडिङ्ग, कृशिङ्ग, ग्राइण्डिङ्ग, स्कीनिङ्ग, सिफ्टिङ्ग, होमोजेनाइजिङ्ग, इमल्सिफाइङ्ग वा स्ट्रिङ्ग मशिनहरू
		--अन्य :
	८४७९.८९.१०	---सावुन उद्योगको मेशिनरी
	८४७९.८९.९०	---सिमेन्स सिलिड फिलिड मेशिन
		धातु ढलाइशाला (फाउण्ड्री) को लागि ढलाइका बक्सहरू (मोल्डिङ्ग बौक्सस); मोल्ड बेसहरू; ढलाइ नमूनाहरू (मोल्डिङ्ग प्याटर्न); धातु, मेटल कारबाइड, काँच, खनिज पदार्थहरू, रबर वा प्लाष्टिक ढाल्ने साँचोहरू (मोल्ड्स) (धातुको सिलिका (इनगौट) ढाल्ने साँचो बाहेक) ।
	८४८०.१०.००	-मेटल फाउण्ड्रीको लागि मोल्डिङ्ग बक्सहरू
	८४८०.२०.००	-मोल्डबेसहरू
	८४८०.३०.००	-मोल्डिङ्ग प्याटर्न
		-धातु वा धातुको कार्बाइडका निमित्तका साँचो (मोल्ड) हरू:
	८४८०.४१.००	--अन्तःक्षेप (इन्जेक्सन) वा संपीडन (कम्प्रेसन) किसिम (टाइप) को
८४८०.४९.००	--अन्य	
८४८०.५०.००	-काँच निमित्तको ढाल्ने साँचो (मोल्ड्स)	
८४८०.६०.००	-खनिज पदार्थहरू निमित्तको ढलाइको साँचो (मोल्ड्स)	
	-रबर वा प्लाष्टिक निमित्तको ढलाइको साँचो (मोल्ड्स):	
८४८०.७१.००	--इन्जेक्सन वा कम्प्रेसन टाइप्स	
८४८०.७९.००	--अन्य	
८७.०२		ड्राइभर समेत १० वा सो भन्दा बढी यात्रुहरू बोक्ने मोटर गाडीहरू ।
		-कम्प्रेसन-इग्निशन इन्टरनल कम्बसन पिष्टोन इन्जिन (डिजेल वा अर्ध डिजेल) मात्र भएको :
८७०२.१०.४०		--एम्बुलेन्स र शव वाहन

८७.०३	८४०२.२०.४०	-कम्प्रेसन-इगिनसन इन्टरनल कम्बसन पिष्टोन इन्जिन (डिजेल वा अर्ध डिजेल) र धक्का दिने विद्युतीय मोटर दुबै भएको : --एम्बुलेन्स र शव वाहन
	८७०२.३०.४०	-स्पार्क-इगिनसन इन्टरनल कम्बसन रेसिप्रोकेटिङ्ग पिष्टोन इन्जिन र धक्का दिने विद्युतीय मोटर दुबै भएको : --एम्बुलेन्स र शव वाहन
	८७०२.४०.४०	-धक्का दिने विद्युतीय मोटर मात्र भएको : --एम्बुलेन्स र शव वाहन
	८७०२.९०.४०	-अन्य : --एम्बुलेन्स र शव वाहन
	८७०३.२१.९०	मूलतः मानिसको यातायातको लागि बनेका मोटर कारहरू र अन्य मोटर गाडीहरू (शीर्षक ८७.०२ बाहेकका), स्टेसन वागेन र रेसीड कार समेत । -अन्य गाडीहरू, स्पार्क-इगिनसन इन्टरनल कम्बसन रेसिप्रोकेटिङ पिष्टोन इन्जिन मात्र भएको : --सिलिण्डर क्षमता १,००० सी.सी. ननाघेको: ---एम्बुलेन्स र शव वाहन
	८७०३.२२.००	--सिलिण्डर क्षमता १,००० सी.सी. नाघेको तर १,५०० सी.सी. ननाघेको एम्बुलेन्स र शव वाहन
	८७०३.२३.००	--सिलिण्डर क्षमता १,५०० सी.सी. नाघेको तर ३,००० सी.सी. ननाघेको एम्बुलेन्स र शव वाहन
	८७०३.२४.००	--सिलिण्डर क्षमता ३,००० सी.सी. नाघेको एम्बुलेन्स र शव वाहन
	८७०३.३१.००	-कम्प्रेसन-इगिनसन इन्टरनल कम्बसन पिष्टोन इन्जिन (डिजेल वा अर्ध डिजेल) भएका अन्य गाडीहरू : --सिलिण्डर क्षमता १,५०० सी.सी. ननाघेको एम्बुलेन्स र शव वाहन
	८७०३.३२.००	--सिलिण्डर क्षमता १,५०० सी.सी. नाघेको तर २,५०० सी.सी. ननाघेको एम्बुलेन्स र शव वाहन

	८७०३.३३.००	--सिलिण्डर क्षमता २,५०० सी.सी. नाघेको एम्बुलेन्स र शव वाहन
	८७०३.८०.१०	-अन्य गाडीहरू, धक्का दिने विद्युतीय मोटर मात्र भएको: --टेम्पो ।
८७.०५		मूलतः व्यक्ति वा वस्तुहरूको यातायातका लागि बनाइएका बाहेकका खास उद्देश्यका मोटर गाडीहरू (जस्तै अवरोध गर्ने लहरी (ब्रेक डाउन लरी), क्रेन लहरीहरू, दमकलहरू (फायर फाइटिङ्ग भेइकल), कंक्रीट मिश्रण लहरी, सडक बढार्ने कामका लहरीहरू, स्प्रेइड लहरीहरू, घुम्ती, वर्क सप, घुम्ती रेडियोलोजिकल इकाईहरू ।
	८७०५.३०.००	-दमकलहरू (फायर फाइटिङ्ग भेइकल)
८७.०६		शीर्षक ८७.०१ देखि ८७.०५ सम्मको मोटर गाडीका लागि इन्जिनसँग जोडिएका चेसिस ।
	८७०६.००.५०	-विद्युतीय मोटरबाट चल्ने टेम्पोको चेसिस
८८.०२		अन्य वायुयान (एयरक्राफ्ट) (उदाहरणको लागि, हेलिकोप्टरहरू, हवाइजहाज (एरोप्लेन) हरू); अन्तरिक्षयान (स्पेसक्राफ्ट) (उपग्रह)(स्याटेलबाइट) समेत र ग्रहानुपथ (सर्वोर्विटल) र अन्तरिक्षयान (स्पेसक्र्याफ्ट) प्रक्षेपण वाहनहरू (लाउञ्च भेइकल्स) ।
		-हेलिकोप्टरहरू :
	८८०२.११.००	--सामान नहाल्दाको (हेलिकोप्टरको मात्र) तौल २,००० के.जी. ननाघेको
	८८०२.१२.००	--सामान नहाल्दाको (हेलिकोप्टरको मात्र) तौल २,००० के.जी. नाघेको
	८८०२.२०.००	-सामान नहाल्दाको हवाइजहाज वा अन्य हवाइजहाजको तौल २,००० के.जी. ननाघेका
	८८०२.३०.००	-सामान नहाल्दाको हवाइजहाज वा अन्य हवाइजहाजको तौल मात्र २,००० के.जी. नाघेको तर १५,००० के.जी. ननाघेको
	८८०२.४०.००	-सामान नहाल्दाको हवाइजहाज वा अन्य हवाइजहाजको मात्र तौल १५,००० के.जी. नाघेको

८८.०५		हवाइजहाज उडाउने गियर; डेक-एरेष्टर वा यस्तै गियर; उडान अभ्यास सम्बन्धी सामान (ग्राउण्ड फ्लाइङ्ग ट्रेनर); माथि उल्लिखित सामानहरूका पार्टपूजाहरू ।
	८८०५.१०.००	-हवाइजहाज उडाउने गियर र तिनका पार्टपूजाहरू डेक एरेष्टर वा त्यस्तै गियर र तिनका पार्टपूजाहरू

(आ) अन्य वस्तु तथा सेवाहरू

१. शीत भण्डारले उपलब्ध गराउने कृषि पैदावार भण्डारण सेवा
२. हुलाक सेवा (नेपाल सरकारबाट सञ्चालित मात्र)
  - (क) चिठीपत्र, पैसा तथा पुलिन्दा परिवहन वा हस्तान्तरण सम्बन्धी सेवा ।
- (ख) चिठीपत्र, पैसा तथा पुलिन्दा परिवहन हस्तान्तरण सम्बन्धी सेवाको लागि आवश्यक पर्ने अन्य सेवाहरू ।
३. नेपाल सरकार, प्रदेश वा स्थानीय तहद्वारा प्रदान गर्ने सेवाहरू ।
४. वित्तीय सेवा, जीवन बीमा सेवा, पुनर्बीमा सेवा, कृषि बाली बीमा, फलफुल बीमा, मौरी बीमा, पशु बीमा, पंक्षी बीमा, मत्स्य बीमा, समाशोधन गृह (क्विलयरिङ्ग हाउस) सेवा, मुद्रा हस्तान्तरण (मनि ट्रान्सफर), पूँजी बजार व्यवसाय, धितोपत्र व्यवसाय, मर्चेन्ट बैकिङ्ग व्यवसाय, कर्माडिटी फ्यूचर मार्केट र धितोपत्र तथा कर्माडिटी दलाल व्यवसाय ।
५. नेपालमा विद्युतीय रिक्सा उत्पादन गर्ने उद्देश्यले दर्ता भएका उद्योगले आफ्नो उत्पादन प्रयोजनका लागि पैठारी गर्ने विद्युतीय रिक्सामा प्रयोग हुने शीर्षक ८७.१४ अन्तर्गतका पार्टपूजा र सहायक सामग्री ।
६. वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रको सिफारिसमा बायो ग्याँस, सौर्य शक्ति र वायु शक्तिबाट उर्जा उत्पादन गर्ने संयन्त्र तथा उपकरणहरू ।
७. वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रको सिफारिसमा सौर्य टुकीमा प्रयोग हुने १२ भोल्ट र १० एम्पियर भन्दा कम क्षमताका लिथियम आयन ब्याट्री
८. उद्योग विभागको सिफारिसमा जुट उद्योगले आफ्नो उद्योगको संचालनको लागि पैठारी गर्ने स्पेयर पार्ट्स ।
९. ऊनी गलैँचा तथा गलैँचाको ऊनी धागो कताई, रङ्गाई, धुलाई र बुनाई ।
१०. स्वेदशमै हातले बुनिने स्वीटरमा प्रयोग हुने ऊनी धागो (कृत्रिम र एक्रेलिक बाहेक) ।
११. नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालयबाट स्वीकृति प्राप्त भएको कुनै दैवी प्रकोप वा परोपकारको लागि अनुदानमा प्राप्त हुने वस्तुहरू ।
१२. भिटी, गुण्टा, भारी आदेशको सुविधा अन्तर्गत पैठारी गरिएको भन्सार महसुल नलाग्ने व्यक्तिगत प्रयोजनका वस्तुहरू ।

१३. जलविद्युत आयोजनाको लागि आवश्यक पर्ने निर्माण उपकरणहरू, मेशिनरी औजारहरू र सोसंग सम्बन्धित पार्टपूजाहरू तथा त्यस्ता उपकरणहरू निर्माण गर्न आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ (स्टील सिट) पैठारी गर्दा वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रको स्वीकृतिमा सञ्चालन हुनेको हकमा सो केन्द्रको र अन्य आयोजनाको हकमा विद्युत विकास विभागको सिफारिसमा मूल्य अभिवृद्धि कर छुट दिइनेछ ।
१४. विदेशी नियोग तथा दातृ संस्थाले कूटनैतिक सुविधा वा महसुल सुविधामा पैठारी गरेका सुरु उत्पादन वर्षले दश वर्ष ननाघेका सवारी साधन कुनै आयोजनाको स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुरूप आयोजनालाई नै हस्तान्तरण गरी सरकारी नम्बर प्लेटमा परिवर्तन गर्दा वा कुनै आयोजनाको नाममा पूर्ण वा आंशिक महसुल सुविधामा (लगत वा बैङ्क ग्यारेण्टीमा पैठारी भएको बाहेक) पैठारी भएका सुरु उत्पादन वर्षले दश वर्ष ननाघेका सवारी साधन आयोजना समाप्तिपछि अर्थ मन्त्रालयको स्वीकृति लिई सरकारी नम्बर प्लेटमा परिवर्तन गरी सरकारी निकायमा हस्तान्तरण गर्दा मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने छैन ।
१५. कूटनैतिक नियोग, परियोजना र अन्य निकायहरूले (सरकारी एवं गैरसरकारी संघ संस्था) महसुल सुविधामा पैठारी गरेका सुरु उत्पादन वर्षले १५ वर्ष नाघेका पुराना सवारी साधन अर्थ मन्त्रालयको स्वीकृति लिई पुनः प्रयोग हुन नसक्ने गरी स्क्र्याप गरी रजिष्ट्रेशन रद्द गर्न चाहेमा त्यस्तो सवारी साधनमा मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने छैन ।
१६. निजी प्रयोगको लागि नेपाली नागरिकले मूल्य अभिवृद्धि कर छुटमा पैठारी गरिएका सवारीसाधनका धनीको मृत्यु भई सवारी साधनलाई निजको पति वा पत्नीको नाममा नामसारी गर्दा विभागको स्वीकृतिको आधारमा त्यस्ता सवारी साधनहरूमा लाग्ने मूल्य अभिवृद्धि कर छुट हुनेछ ।
१७. शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको सिफारिसमा सामुदायिक शिक्षण संस्थाले विद्यार्थीहरू ओसारपसार गर्ने प्रयोजनको लागि ३० सिट वा सोभन्दा बढी क्षमताको एक थान बस आयात गर्दा लाग्ने मूल्य अभिवृद्धि कर छुट हुनेछ । यसरी सुविधामा आयात गरिएको सवारी साधन दश वर्षसम्म बिक्री बितरण, हस्तान्तरण र नामसारी गर्न पाइने छैन ।
१८. बण्डेड वेयर हाउस वा नगद धरौटी (पासबुक) को सुविधा नलिएका उद्योगहरूले आफूले निकासी गर्ने मालवस्तु उत्पादनको लागि आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ, सहायक कच्चा पदार्थ एवं नेपालमा उत्पादन नहुने प्याकिङ मेटेरियल पैठारी गरी सो बाट उत्पादित तयारी मालवस्तु तोकिएको अवधिभित्र तोकिएको प्रक्रियाअनुसार निकासी गरेमा त्यस्ता कच्चा पदार्थ, सहायक कच्चा पदार्थ एवं प्याकिङ मेटेरियल पैठारी गर्दा भन्सार बिन्दुमा लागेको कर नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी सोही सूचनामा तोकिए बमोजिमका मालवस्तुमा तोकिए बमोजिमको मितिदेखि तोकिए बमोजिमको समदरमा भन्सार बिन्दुबाटै मूल्य अभिवृद्धि कर फिर्ता दिइनेछ ।

१९. नेपाली सेना, सशस्त्र प्रहरी बल र नेपाल प्रहरीको प्रधान कार्यालयको नाममा पैठारी हुने निम्न लिखित सामानहरूमा सम्बन्धित मन्त्रालयको सिफारिसमा छुट प्रदान गरिनेछ :-

- (क) सैनिक, सशस्त्र प्रहरी र नेपाल प्रहरीको प्रयोगका खरखजाना, हातहतियार, गोलिगठ्ठा, बारुद र तिनका स्पेयरपार्टस, विशेष प्रकारको तेल र टल्लीहरू, एक्सेसरिज, बिस्फोटक पदार्थ, सैनिक सामग्री उत्पादन गर्न आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ तथा सुरक्षाको निमित्त प्रयोग गर्ने मेशिनरी औजार र पार्टपुर्जाहरू तथा संयुक्त राष्ट्र संघको अनुरोधमा शान्ति स्थापनार्थ खटिने सैनिक, सशस्त्र प्रहरी र नेपाल प्रहरीको डफ्फाको प्रयोगका लागि लगतमा राखी लगेका आर्मीड पर्सनल क्यारियर, सवारी साधन, हातहतियार लगायत सबै प्रकारका मालवस्तु ।
- (ख) शान्तिसुरक्षा कायम गर्न आवश्यक पर्ने मेशिनरी औजारहरू, भीड नियन्त्रणका सामानहरू, अपराध अनुसन्धानको लागि आवश्यक उपकरण तथा अन्य सामानहरू तथा सञ्चार मन्त्रालयको सिफारिसमा सैनिक जवान, सशस्त्र प्रहरी र नेपाल प्रहरीले प्रयोग गर्ने सञ्चार सम्बन्धी सामानहरू ।
- (ग) सैनिक जवान, सशस्त्र प्रहरी, नेपाल प्रहरी तथा घोडा खच्चरहरूको स्वास्थ्य उपचारको लागि आवश्यक पर्ने औजार, उपकरण, औषधी र तत्सम्बन्धी सामानहरू ।
- (घ) सैनिक जवान, सशस्त्र प्रहरी, नेपाल प्रहरीको अभ्यास तथा तालिममा प्रयोग हुने सामानहरू ।
- (ङ) नेपाली सेनाले प्रयोग गर्ने इञ्जिनियरिङ्ग सर्भे र निर्माण कार्यमा प्रयोग हुने हेभि अर्थमुभिङ प्लान्ट, औजार र सो सम्बन्धी पार्टस, अप्टिकल इक्वीपमेन्ट तथा रक्षा मन्त्रालयद्वारा तोकिए बमोजिमको डिफेन्स स्टोरका सामानहरू ।
- (च) नेपाली सेनाले प्रयोग गर्ने क्याम्पिङ्ग इक्वीपमेन्ट तथा स्पेशल फोर्स र प्याराटुपरलाई आवश्यक पर्ने विभिन्न सामानहरू ।
- (छ) नेपाली सेनाको नाममा पैठारी हुने हवाईजहाज, हेलिकप्टर र तीनका पार्टपुर्जा, प्यारासुट (ब्याग समेत) टुल्स, लुब्रिकेन्ट्स तथा ग्राउण्ड इक्वीपमेन्टहरू ।
- (ज) अस्पताल सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने उपकरण तथा औजारहरू ।
- (झ) बैज्ञानिक प्रयोगशालालाई आवश्यकपर्ने सामानहरू ।
- (ञ) देवी प्रकोप उद्धार कार्यमा प्रयोग हुने सामानहरू ।

<p>२०. ब्याट्रीको पुनः प्रशोधन गर्ने उद्योगले सो प्रयोजनको लागि खरिद गर्ने मेशिन ।</p> <p>२१. प्लाष्टिकको भोला उत्पादन गर्ने उद्योगले प्लाष्टिकको भोला प्रतिस्थापन गरी कपडा, जुट वा कागजका वातावरण मैत्री भोला उत्पादन गरेमा त्यस्तो उत्पादनको लागि चाहिने मेशिन ।</p>
<p>समूह १२ : भवन र जग्गा</p>
<ul style="list-style-type: none"> घर र जग्गाको खरिद बिक्री तथा बहाल (होटल, गेष्टहाउस र एपार्टमेण्टले उपलब्ध गराउने होटल, गेष्ट हाउस सरहको व्यवसायिक रूपमा सञ्चालित निकायले उपलब्ध गराउने सेवा बाहेक)
<p>समूह १३ : बाजी, क्यासिनो र चिट्ठा</p>
<ul style="list-style-type: none"> बाजी वा जुवा खेलाउनका निमित्त प्रदान गरिने सुविधा सम्बन्धी क्रियाकलाप, चिट्ठा ।
<p><u>द्रष्टव्यः</u></p> <p>(१) माथि समूह १ देखि ११ सम्मका मालवस्तुको हकमा चार अंकको शीर्षक अन्तर्गत आठ अंकको उपशीर्षकमा नाम वा विवरण उल्लेख भएका मालवस्तुका हकमा उपशीर्षक तथा मालवस्तुको नाम वा विवरण दुवै मिलेको भए मात्र कर छुट हुने र “अन्य” उपशीर्षक अन्तर्गत पर्ने किटानी नाम वा विवरण उल्लेख नभएका मालवस्तुलाई छुट दिन वाधा पर्ने छैन । कर छुट गरिएका वस्तु तथा सेवाको व्याख्या तथा वस्तुको हार्मोनाइज्ड कोड आवश्यकता अनुसार भन्सार विभागसँग परामर्श लिई विभागले थपघट तथा परिमार्जन गर्न सक्नेछ ।</p> <p>(२) कर लाग्ने वस्तुमा कुनै छुट वा कर फिर्ता दिन मनासिव देखेमा नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी छुट दिन सक्नेछ ।</p>

● अनुसूची-२

(दफा ७ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

शून्य दरमा कर लाग्ने वस्तु तथा सेवा

१. नेपालबाहिर निर्यात हुने वस्तु : वस्तुको आपूर्ति देहाय बमोजिम भएको छ भन्ने कुरा प्रमाणित भएमा :-
  - (क) नेपालबाहिर निर्यात गरेको, वा
  - (ख) नेपालबाहिर गन्तव्य स्थान भएको अन्तर्राष्ट्रिय उडानमा स्टोरको रूपमा राखिएको, वा
  - (ग) नेपालबाहिर गन्तव्य स्थान भएको अन्तर्राष्ट्रिय उडानमा खुद्रा बिक्री वा आपूर्ति वा उपभोग गर्नका लागि राखिएको ।
२. नेपालबाहिरको व्यक्तिलाई आपूर्ति हुने सेवा :
  - (क) नेपालभित्र बसोबास भएको व्यक्तिले नेपालमा कुनै व्यवसायिक कारोबार, व्यवसायिक प्रतिनिधित्व वा कानूनी रूपमा मान्य प्रतिनिधि नभएको नेपालबाहिरका व्यक्तिलाई आपूर्ति गरेको सेवा,
  - (ख) नेपालभित्र बसोबास भई दर्ता भएको व्यक्तिले नेपालबाहिर बसोबास भएको व्यक्तिलाई गरेको वस्तु वा सेवाको आपूर्ति ।
३. नेपाल सरकार, परराष्ट्र मन्त्रालयको सिफारिसमा कूटनीतिक सुविधा प्राप्त व्यक्ति वा नियोगले तथा महसुल सुविधा प्राप्त कूटनीतिक नियोगमा कार्यरत व्यक्तिले पैठारी गर्ने वस्तु तथा सेवा ।
४. साविकको कुनै सन्धि वा सम्झौतामा पैठारी गर्दा बिक्रीकर छुट प्रदान गरिएको भए सम्बन्धित आयोजनाको सिफारिसमा ती सन्धि वा सम्झौता बहाल रहेसम्म दर्ता भएका करदातासँग स्थानीय खरिद गरेमा त्यस्तो आपूर्तिमा शून्य दरको सुविधा प्रदान गरिनेछ ।
५. प्रचलित कानून बमोजिम स्थापना भएको विशेष आर्थिक क्षेत्रमा सञ्चालन भएको उद्योगलाई बिक्री गरिने कच्चा पदार्थ तथा उत्पादित सामान ।
६. वन तथा वातावरण मन्त्रालयको सिफारिसमा स्वदेशी उद्योगबाट उत्पादन हुने विद्युतीय सवारीमा प्रयोग हुने डिप साइकल लिड एसिड ब्याट्रीहरू (उपशीर्षक ८५०७.२०.००) ।

● आर्थिक ऐन, २०७५ द्वारा संशोधित ।

७. वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्धन केन्द्रको सिफारिसमा सौर्य शक्तिबाट उर्जा उत्पादन गर्ने संयन्त्र तथा उपकरणमा प्रयोग हुने व्याट्री स्वदेशी उद्योगबाट उत्पादन हुने भई सोही उद्योगबाट आपूर्ति गर्ने भएमा विभागले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम सो उद्योगलाई सो कारोबारमा शून्य दरको सुविधा प्रदान गरिनेछ ।
८. जलविद्युत आयोजनाका लागि आवश्यक पर्ने मेशिनरी औजारहरू र तिनका पार्टपूजा, यन्त्र उपकरणहरू, पेनस्टक पाईप वा सो बनाउन प्रयोग हुने फलामे पाता स्थानीय उद्योगबाट उत्पादन हुने भई सोही उद्योगबाट आपूर्ति गर्ने भएमा वैकल्पिक उर्जा प्रवर्धन केन्द्रबाट स्वीकृत हुनेको हकमा सो केन्द्रको र अन्य साना जल विद्युत आयोजनाको हकमा विद्युत विकास विभागको सिफारिस र विभागले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम सो उद्योगलाई सो कारोबारमा शून्य दरको सुविधा प्रदान गरिनेछ ।
९. घरेलु तथा साना उद्यमीहरूले स्वदेशमा उत्पादन गरेका मूर्तिकला, चित्रकला, वास्तुकला र त्यस्तै प्रकारका अन्य हस्तकलाहरूका सामान नेपालका स्वीकृत निर्यात गृह (एक्सपोर्ट ट्रेडिङ हाउस) मार्फत विदेश निकासी गरेमा त्यस्ता सामान उत्पादन गर्दा प्रयोग भएका कच्चा पदार्थमा तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर आन्तरिक राजस्व विभागले तोकेको प्रक्रिया पूरा गरेपछि फिर्ता दिइनेछ ।
१०. अपाङ्गता भएका व्यक्तिले प्रयोग गर्ने स्कुटर पैठारी वा स्थानीय खरिद गर्दा तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर त्यस्तो स्कुटर यातायात व्यवस्था कार्यालयमा निजको नाममा दर्ता भएको अवस्थामा महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक मन्त्रालय वा सम्बन्धित जिल्लाको प्रमुख जिल्ला अधिकारीको सिफारिसमा पैठारी गर्दा तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर सम्बन्धित भन्सार कार्यालयबाट र स्थानीय खरिद गर्दा तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर आन्तरिक राजस्व विभागबाट फिर्ता गरिनेछ । त्यसरी फिर्ता गरिएको मूल्य अभिवृद्धि कर अपाङ्गता भएका व्यक्ति बाहेक अन्य व्यक्तिलाई बिक्री गरेमा असुल उपर गरिनेछ ।

दृष्टव्य :- केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन, २०६३ द्वारा रुपान्तर गरिएका शब्दहरू :-
 “श्री ५ को सरकार” को सट्टा “नेपाल सरकार” ।

मूल्य अभिवृद्धि कर नियमावली, २०५३

नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित मिति

संशोधन	२०५३।१।२।११
१. मूल्य अभिवृद्धि कर (पहिलो संशोधन) नियमावली, २०५५	२०५५।८।७*
२. मूल्य अभिवृद्धि कर (दोस्रो संशोधन) नियमावली, २०५९	२०५९।३।२४
३. मूल्य अभिवृद्धि कर (तेस्रो संशोधन) नियमावली, २०५९	२०५९।९।२२
४. मूल्य अभिवृद्धि कर (चौथो संशोधन) नियमावली, २०६०	२०६०।४।१
५. मूल्य अभिवृद्धि कर (पाचौं संशोधन) नियमावली, २०६१	२०६१।४।१
६. मूल्य अभिवृद्धि कर (छैठौं संशोधन) नियमावली, २०६१	२०६१।१।२३
७. मूल्य अभिवृद्धि कर (सातौं संशोधन) नियमावली, २०६२	२०६२।४।१
८. मूल्य अभिवृद्धि कर (आठौं संशोधन) नियमावली, २०६२	२०६२।६।१४
९. मूल्य अभिवृद्धि कर (नवौं संशोधन) नियमावली, २०६२	२०६२।१०।१
१०. मूल्य अभिवृद्धि कर (दशौं संशोधन) नियमावली, २०६४	२०६४।३।२८
११. मूल्य अभिवृद्धि कर (एघारौं संशोधन) नियमावली, २०६६	२०६६।३।२९
१२. मूल्य अभिवृद्धि कर (बाह्रौं संशोधन) नियमावली, २०६७	२०६७।८।४
१३. मूल्य अभिवृद्धि कर (तेह्रौं संशोधन) नियमावली, २०६८	२०६८।३।३१
१४. मूल्य अभिवृद्धि कर (चौधौं संशोधन) नियमावली, २०७०	२०७०।१।३०
१५. मूल्य अभिवृद्धि कर (पन्ध्रौं संशोधन) नियमावली, २०७०	२०७०।३।३०
१६. मूल्य अभिवृद्धि कर (सोह्रौं संशोधन) नियमावली, २०७१	२०७१।३।२९
१७. मूल्य अभिवृद्धि कर (सत्रौं संशोधन) नियमावली, २०७२	२०७२।३।२९
१८. मूल्य अभिवृद्धि कर (अठारौं संशोधन) नियमावली, २०७३	२०७३।३।२०*
१९. मूल्य अभिवृद्धि कर (उन्नाइसौं संशोधन) नियमावली, २०७४	२०७४।४।१०*
२०. मूल्य अभिवृद्धि कर (बीसौं संशोधन) नियमावली, २०७५	२०७५।२।२२

मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा ४१ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल सरकारले देहायका नियमहरू बनाएको छ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यी नियमहरूको नाम “मूल्य अभिवृद्धि कर नियमावली, २०५३” रहेको छ ।

* आर्थिक ऐन, २०५६ द्वारा खारेज ।

■ मिति २०७१।५।१६ को राजपत्रमा प्रकाशित सूचना अनुसार मिति २०७१।३।२९ कायम गरिएको ।

♣ यो नियमावली संवत् २०७३ साल साउन १ गते देखि प्रारम्भ भएको ।

※ यो नियमावली संवत् २०७४ साल साउन १ गते देखि प्रारम्भ भएको ।

☞(२) यो नियमावली नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा प्रकाशन गरी तोकिदिएको मिति देखि प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस नियमावलीमा,-

- (क) “ऐन” भन्नाले मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ सम्भन्तु पर्छ ।
- (ख) “कर अवधि” भन्नाले करदाताले ऐनको दफा १८ बमोजिम कर विवरण पेश गर्नु पर्ने अवधि सम्भन्तु पर्छ ।
- (ग) “कर विवरण” भन्नाले करदाताले कर अवधिमा कर लाग्ने कारोबार गरे बापत बुझाउनु पर्ने करको सम्बन्धमा पेश गरेको विवरण सम्भन्तु पर्छ ।

परिच्छेद-२

दर्ता सम्बन्धी व्यवस्था

३. दर्ताको लागि दरखास्त : (१) ऐन प्रारम्भ हुँदाका बखत कुनै कारोबारमा संलग्न रहेको व्यक्तिले ऐन प्रारम्भ भएको मितिले नब्बे दिनभित्र सम्बन्धित कर अधिकृत समक्ष अनुसूची-१ बमोजिमको ढाँचामा दर्ताको लागि दरखास्त दिनु पर्नेछ ।

(२) ऐन प्रारम्भ भएपछि कुनै कारोबारमा संलग्न हुन चाहने व्यक्तिले कारोबार शुरू गर्नुभन्दा अघि सम्बन्धित कर अधिकृत समक्ष अनुसूची-१ बमोजिमको ढाँचामा दर्ताको लागि दरखास्त दिनु पर्नेछ ।

(३) उपनियम (१) वा (२) बमोजिम दर्ताको लागि दरखास्त दिने व्यक्ति साभेदार भएमा अनुसूची-२ बमोजिमको ढाँचामा साभेदारीको पूर्ण विवरण समेत दरखास्त साथ संलग्न राखी पेश गर्नु पर्नेछ ।

४. दरखास्तको जाँचबुझ : (१) नियम ३ बमोजिम परेको दरखास्तसाथ संलग्न विवरण तथा कागजातहरू जाँचबुझ गर्दा आवश्यक देखिएका अन्य थप विवरण तथा कागजातहरू समेत पेश गर्न सम्बन्धित कर अधिकृतले दरखास्तवालालाई माग गर्न सक्नेछ । यसरी मागिएको थप विवरण तथा कागजातहरू माग गरिएको मितिले सात दिनभित्र सम्बन्धित कर अधिकृत समक्ष पेश गर्ने कर्तव्य दरखास्तवालालाको हुनेछ ।

(२) ऐनको दफा १० को उपदफा (३) मा उल्लेख भए बमोजिम दर्ता गर्नु नपर्ने कारोबार दर्ता गर्नको लागि कसैको दरखास्त पर्न आएको रहेछ भने सम्बन्धित कर अधिकृतले दर्ता गर्नु नपर्ने व्यहोरा उल्लेख गरी सोको जानकारी दरखास्त परेको मितिले सात दिन भित्र दरखास्तवालालाई दिनु पर्नेछ ।

☞ मिति २०५४।१।२ को राजपत्रमा प्रकाशित सूचना अनुसार मिति २०५४।८।१ देखि प्रारम्भ भएको ।

५. दर्ताको प्रमाणपत्र दिनु पर्ने : नियम ३ बमोजिम दर्ताको लागि परेको दरखास्त उपर सम्बन्धित कर अधिकृतले नियम ४ बमोजिम जाँचबुझ गरी दर्ता गर्न उपयुक्त हुने देखेमा दरखास्त परेको मितिले तीस दिनभित्र दरखास्तवालाले गरेको वा गर्न चाहेको कारोबारलाई दर्ता गरी अनुसूची-३ बमोजिमको ढाँचामा दरखास्तवालालाई दर्ता नम्बर सहितको दर्ताको प्रमाणपत्र दिनु पर्नेछ ।
६. सानो कारोबार गर्ने व्यवसायीले दर्ता गराउनु नपर्ने : ॥(१) नियम ३ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि ऐनको दफा ९ मा उल्लेख भए बमोजिम विगत बाह्र महिनामा वस्तुको हकमा **पचास लाख रुपैयाँसम्म** र वस्तु तथा सेवा मिश्रित कारोबार र सेवाको हकमा **बीस लाख रुपैयाँसम्म**को कारोबार गर्ने व्यक्तिले आफ्नो कारोबार दर्ता गराउनु पर्ने छैन । यसरी कारोबार दर्ता गराउनु नपर्ने व्यक्तिले आफ्नो कारोबार स्थलमा वस्तुको हकमा **पचास लाख रुपैयाँसम्म** र वस्तु तथा सेवा मिश्रित कारोबार र सेवाको हकमा **बीस लाख रुपैयाँसम्म**को कारोबार मात्र भएकोले दर्ता हुनु नपर्ने भन्ने सूचना सबैले देख्ने गरी राख्नु पर्नेछ ।

तर नेपाल भित्र कर छुटको कारोबार गर्ने व्यक्तिको आफ्नो उपयोगका लागि आफैँ पैठरी गर्ने देखि बाहेक अन्य कुनै पनि व्यक्तिले एकपटकमा दश हजार रुपैयाँ भन्दा बढीको कर योग्य वस्तु पैठरी गर्दा आफ्नो कारोबार दर्ता गराउनु पर्नेछ ।

□(१क) कुनै आपूर्तिको खरीद बिक्री मौज्जात र गोदाम छुटिन नसक्ने भएमा करको प्रयोजनका लागि कर अधिकृतले त्यस्तो आपूर्तिको खरीद, बिक्री र मौज्जातलाई एउटै कारोबार सीमा मानी कर निर्धारण गरी असुल उपर गर्न सक्नेछ ।

*(२) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सानो कारोबार गर्ने व्यवसायीले स्वेच्छाले आफ्नो कारोबार दर्ता गराउन चाहेमा नियम ३ बमोजिम दरखास्त दिन सक्नेछ । यसरी स्वेच्छाले कारोबार दर्ता गराउन दरखास्त परेमा कर अधिकृतले नियम ४ बमोजिमको जाँचबुझ प्रक्रिया पूरा गरी ऐनको दफा ९ को अधीनमा रही कारोबार दर्ता गरिदिनु पर्नेछ ।

≈६क. ठेक्का सम्बन्धी व्यवस्था : (१) सरकारी निकाय, सार्वजनिक संघ संस्था वा दर्ता भएको व्यक्तिले आफूले गरेको ठेक्का सम्झौता र कर भुक्तानीको जानकारी

-
- ॥ एघारौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।
  - ➔ सत्रौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।
  - ▲ अठारौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।
  - // पन्ध्रौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।
  - दोस्रो संशोधनद्वारा थप ।
  - ≈ उन्नाइसौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

सम्बन्धित आन्तरिक राजश्व कार्यालयमा दिई सम्बन्धित ठेकेदारलाई कर भुक्तानी गर्नु पर्नेछ ।

(२) सरकारी निकाय वा सार्वजनिक संघ संस्थाले वार्षिक पाँच लाख रुपैयाँभन्दा बढीको ठेक्का पट्टा दिँदा वा वार्षिक एक लाख रुपैयाँभन्दा बढीको परामर्श सेवा लिँदा दर्ता भएको व्यक्तिसँग मात्र दिनु लिनु पर्नेछ ।

६६. निर्माण सेवा सम्बन्धी विशेष व्यवस्था : कुनै व्यक्तिले व्यावसायिक प्रयोजनका लागि पचास लाख रुपैयाँ भन्दा बढी लागतको भवन, अपार्टमेण्ट, सपिङ्ग कम्प्लेक्स वा विभागले तोकेको अन्य यस्तै प्रकारका संरचना निर्माण गर्दा दर्ता भएको व्यक्तिबाट मात्र गराउनु पर्नेछ ।

७. कारोबार दर्ता गराउनु पर्ने विशेष अवस्था : १) कुनै व्यक्तिको वार्षिक कारोबार वस्तुको हकमा पचास लाख रुपैयाँसम्म र वस्तु तथा सेवा मिश्रित कारोबार र सेवा व्यवसायको हकमा बीस लाख रुपैयाँ नाघ्ने अनुमान गर्न सक्ने अवस्था भएमा त्यस्तो अवस्था खुलाई अनुसूची-१ बमोजिमको ढाँचामा कारोबार दर्ता गर्नको लागि सम्बन्धित कर अधिकृतसमक्ष दरखास्त दिनु पर्नेछ ।

२) उपनियम (१) बमोजिम अनुमान गर्न सकिने अवस्था नभै कसैले गरेको कारोबारको रकम वस्तुको हकमा पचास लाख रुपैयाँसम्म र वस्तु तथा सेवा मिश्रित कारोबार र सेवा व्यवसायको हकमा बीस लाख रुपैयाँ नाघ्न गएमा त्यसरी नाघेको मितिले तीस दिनभित्र त्यस्तो कारोबार गर्ने व्यक्तिले अनुसूची-१ बमोजिमको ढाँचामा कारोबार दर्ता गर्नको लागि सम्बन्धित कर अधिकृत समक्ष दरखास्त दिनु पर्नेछ ।

(३) ✕.....

४) ऐनको दफा १० को उपदफा (२) बमोजिम दर्ता गर्नुपर्ने वस्तु वा सेवाको कारोबार गरेका व्यक्तिले यो उपनियम प्रारम्भ भएको मितिले तीस दिनभित्र त्यस्तो कारोबार दर्ता गर्नु पर्नेछ ।

५) यस नियमावलीमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै व्यक्तिले गरेको कर लाग्ने वस्तु वा सेवाको कारोबारको सम्बन्धमा देहायको अवस्था भएमा त्यस्तो कारोबार कार्यालयमा दर्ता गर्नु पर्नेछ :-

क) कर अधिकृतले निरीक्षण गर्दाका बखत कारोबार गर्ने व्यक्तिसँग रहेको वस्तुको प्रकृतिको आधारमा विभागले

-
- ≡ एघारौँ संशोधनद्वारा थप ।
  - ▲ अठारौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।
  - ✕ दशौँ संशोधनद्वारा फिर्किएको ।
  - ◎ आठौँ संशोधनद्वारा थप ।
  - ✳ दशौँ संशोधनद्वारा थप ।
  - ◆ नवौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

तोकेको रकमभन्दा बढी मूल्यको वस्तु मौज्जात भएमा
✂..... ।

(ख) ॐ.....

ॐ(ग) .....

ॐ(घ) कुनै व्यक्तिले वार्षिक दश लाख रुपैयाँभन्दा बढी रकमको
कुनै बैङ्कबाट व्यवसायिक ऋण प्राप्त गरेमा ।

ॐ(ङ) दर्ता हुनुपर्ने व्यक्तिले दर्ता नगरी कारोबार गरेको पाइएमा कर
अधिकृतले आधार तथा कारण उल्लेख गरी तीस दिन भित्र दर्ता हुन सम्बन्धित
व्यक्तिलाई आदेश दिनु पर्नेछ र त्यस्तो आदेश प्राप्त भएमा सम्बन्धित व्यक्तिले
सो अवधि भित्र कारोबार दर्ता गराउनु पर्नेछ ।

ॐक. अस्थायी दर्ता सम्बन्धी विशेष व्यवस्था : (१) अस्थायी रुपमा आयोजना गर्ने
प्रदर्शनी, मेला तथा यस्तै प्रकृतिका कार्यक्रम गर्ने मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता
नभएकाले ऐनको दफा १०क. बमोजिम कारोबार दर्ता गर्न सम्बन्धित
आयोजकको सिफारिस सहित सम्बन्धित आन्तरिक राजश्व कार्यालय वा
करदाता सेवा कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम निवेदन दिँदा त्यस्तो कार्यक्रमबाट प्राप्त हुने
आयको पूर्वानुमान गरी सो आयको दुई प्रतिशतले हुने रकम सो कार्यालयमा
धरौटी राख्नु पर्नेछ ।

(३) उपनियम (१) बमोजिम कुनै निवेदन प्राप्त भएमा आन्तरिक राजश्व
कार्यालय वा करदाता सेवा कार्यालयका कर अधिकृतले त्यस्तो कारोबार मूल्य
अभिवृद्धि करमा दर्ता गरी निवेदकलाई दर्ता नम्बर सहितको प्रमाणपत्र दिनु पर्नेछ ।

(४) उपनियम (३) बमोजिम दर्ता भएकाले प्रदर्शनी, मेला तथा यस्तै
प्रकृतिका कार्यक्रम समाप्त भएको सात दिनभित्र कारोबार दर्ता गर्नेले सम्बन्धित
आन्तरिक राजश्व कार्यालय वा करदाता सेवा कार्यालयमा मूल्य अभिवृद्धि कर
विवरण र मूल्य अभिवृद्धि कर दाखिला गरी अस्थायी दर्ता खारेजीका लागि स्थायी
लेखा नम्बरको सक्कल प्रमाणपत्र, अस्थायी दर्ता भएको अवस्थाको कर चुक्ता
प्रमाणपत्र र आयोजकको सिफारिस सहित निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(५) उपनियम (४) बमोजिम अस्थायी दर्ता खारेजीको निवेदन प्राप्त
भएमा सम्बन्धित कर अधिकृतले करदाताले पेश गरेको मूल्य अभिवृद्धि कर

✂ दशौं संशोधनद्वारा भिक्तिएको ।

ॐ सत्रौं संशोधनद्वारा भिक्तिएको ।

ॐ पन्ध्रौं संशोधनद्वारा थप ।

ॐ सोह्रौं संशोधनद्वारा थप ।

विवरण तथा अन्य कागजात जाँचबुझ गरी पन्ध्र दिन भित्र अस्थायी दर्ता खारेज गरी सोको जानकारी निवेदकलाई दिनु पर्नेछ ।

(६) उपनियम (२) बमोजिम निवेदकले राखेको धरौटी उपनियम (४) बमोजिम बुझाउनु पर्ने मूल्य अभिवृद्धि करमा मिलान गर्न पाउनेछ ।

(७) उपनियम (५) बमोजिम जाँचबुझ गर्दा थप कर निर्धारण हुन गएमा निवेदकलाई कर दाखिला गर्न तीन दिनको सूचना दिइनेछ । सो अवधि भित्र निवेदकले कर दाखिला नगरेमा निजले धरौटी राखेको रकमबाट असुल गरिनेछ र सो रकमबाट पनि नपुगेमा बाँकी रकम आयोजकबाट असुल गरिनेछ ।

८. कारोबारको रकमको निर्धारण : कारोबार दर्ता गर्ने प्रयोजनको निमित्त कुनै कारोबारको रकमको निर्धारण सो कारोबारको विगत बाह्र महिनाको खरिद वा बिक्री मूल्यमध्ये जुन बढी हुन्छ सोको आधारमा गरिनेछ । दर्ता भएको व्यक्तिले कारोबार रकम पुष्ट्याई गर्ने अभिलेख कारोबार स्थलमा राख्नु पर्नेछ र कर अधिकृतले मागेको बखत देखाउनु पर्नेछ ।

९. स्थान परिवर्तनको सूचना दिनु पर्ने : (१) कुनै दर्ता भएको व्यक्तिले आफ्नो कारोबारको स्थान परिवर्तन गर्नु पर्ने भएमा त्यस्तो परिवर्तन गर्नुभन्दा पन्ध्र दिन अगावै सो कुराको जानकारी सम्बन्धित कर अधिकृतलाई दिनु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको सूचना प्राप्त भएपछि सम्बन्धित कर अधिकृतले परिवर्तन हुने कारोबार स्थान अर्को कर कार्यालयको कार्य क्षेत्रभित्र पर्ने देखेमा सम्बन्धित कार्यालयलाई सो कुराको जानकारी त्यस्तो सूचना पाएको मितिले सात दिनभित्र दिनु पर्नेछ ।

१०. कारोबारको प्रकृति वा उद्देश्य परिवर्तन गर्न सूचना दिनु पर्ने : (१) कुनै दर्ता भएको व्यक्तिले आफ्नो कारोबारको प्रकृति वा उद्देश्य परिवर्तन गर्नुभन्दा पन्ध्र दिन अगावै सम्बन्धित कर अधिकृतलाई सो कुराको सूचना दिनु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको सूचना प्राप्त गरेपछि सम्बन्धित कर अधिकृतले दर्ता भएको व्यक्तिको कारोबारको प्रकृति वा उद्देश्यलाई परिवर्तन गरी त्यसको जानकारी त्यस्तो दर्ता भएको व्यक्तिलाई दिनु पर्नेछ ।

११. कारोबारको हस्तान्तरण : (१) कुनै दर्ता भएको व्यक्तिले आफूले गर्दै आएको कारोबार अन्य कुनै व्यक्तिलाई पूर्ण वा आंशिक रूपमा हस्तान्तरण गरेमा त्यसरी कारोबार हस्तान्तरण गरेको मितिले सात दिनभित्र अनुसूची-४ बमोजिमको ढाँचामा सम्पूर्ण विवरणहरु खुलाई सो कुराको जानकारी सम्बन्धित कर अधिकृतलाई दिनु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम कारोबारको हस्तान्तरण भएमा हस्तान्तरणका शर्तहरुका अधीनमा रही हस्तान्तरणकर्ताको हक, अधिकार तथा दायित्वहरु समेत हस्तान्तरण हुनेछ ।

(३) सम्बन्धित कर अधिकृतले कारोबार हस्तान्तरणसँग सम्बन्धित दुवै पक्षलाई आफ्नो रोहवरमा राखी ऐन र यस नियमावली बमोजिम निजहरूले पूरा गर्नु पर्ने दायित्वका सम्बन्धमा आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ । यसरी दिइएको निर्देशनको पालना गर्नु निजहरूको कर्तव्य हुनेछ ।

०१२. **दर्ता खारेजी प्रकृया :** (१) ऐनको दफा ११ को उपदफा (१) मा उल्लिखित अवस्थाको कारणबाट कुनै दर्ता भएको व्यक्तिको दर्ता खारेज हुने भएमा त्यस्तो दर्ता भएको व्यक्ति वा निज नरहेको अवस्थामा निजको हकवालाले दर्ता खारेज हुने अवस्था सिर्जना भएको मितिले तीस दिनभित्र दर्ता खारेज गर्नको लागि दर्ता खारेज हुने अवस्था खुलाई अनुसूची-११ बमोजिमको कर विवरण तथा बुझाउनु पर्ने कर रकम समेत संलग्न राखी सम्बन्धित कर अधिकृत समक्ष दरखास्त दिएमा वा दफा ११ को उपदफा (१) मा उल्लिखित अवस्था विद्यमान रही दर्ता भएको व्यक्तिको दर्ता खारेज गर्नु पर्ने कुरामा सम्बन्धित कर अधिकृत विश्वस्त भएमा बाँकी कर रकम बुझाउन लगाई त्यस्तो व्यक्तिको दर्ता खारेज गरी सो कुराको जानकारी सम्बन्धित दर्ता भएको व्यक्ति वा निजको हकवाला र विभागलाई दिनु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम दर्ता खारेजीको लागि दरखास्त दिएपछि दर्ता खारेजीको जानकारी नभएसम्म वा ३ महिनासम्म कर विवरण पेश गर्नु पर्नेछ ।

(३) दर्ता खारेजीको दरखास्त परेको मितिले ३ महिनाभित्र दर्ता खारेज भएको वा नहुने भए सो विषयको जानकारी दिनु सम्बन्धित कर अधिकृतको कर्तव्य हुनेछ ।

⊕(४) मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएको तर यो उपनियम प्रारम्भ भएपछि मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने सीमाभन्दा घटी कारोबार भएको करदाताको खारेजी तथा त्यस्ता करदाताको कर मिलान गर्न बाँकी रकम (क्रेडिट) को व्यवस्थापन महानिर्देशकले तोकेको प्रक्रिया बमोजिम हुनेछ ।

१३. **दर्ता नम्बरको प्रयोग :** ऐनको दफा १० को उपदफा (६) मा उल्लिखित कारोबारहरूको अतिरिक्त दर्ता भएको व्यक्तिले आफ्नो दर्ता नम्बरको प्रयोग आफूले गर्ने कारोबारसँग सम्बन्धित देहायका कागजातहरूमा समेत गर्नु पर्नेछ :-

(क) आयकर सम्बन्धी कागजातमा,

(ख) बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाहरूमा व्यापारिक तथा औद्योगिक प्रयोजनको लागि एक लाख रुपैयाँभन्दा बढी ऋणको लागि दिइने निवेदन सम्बन्धी कागजातमा,

○ दशौं संशोधनद्वारा संशोधित ।

⊕ सत्रौं संशोधनद्वारा थप ।

(ग) आयात तथा निर्यात सम्बन्धी कागजातमा ।

१४. प्रतिलिपि दिने : (१) दर्ता भएको व्यक्तिले नियम ५ बमोजिम प्राप्त गरेको कारोबार दर्ताको प्रमाणपत्र च्यातिएमा, हराएमा वा अन्य कुनै किसिमबाट नासिएमा त्यस्तो प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि लिनको लागि प्रतिलिपि दस्तुर वापत लाग्ने रुपैयाँ समेत संलग्न राखी सम्बन्धित कर अधिकृत समक्ष दरखास्त दिनु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको दरखास्त प्राप्त भएपछि दरखास्त प्राप्त भएको मितिले पन्ध्र दिनभित्र सम्बन्धित कर अधिकृतले कारोबार दर्ताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि दिनु पर्नेछ ।

१४क. करपाटीको व्यवस्था : करदाताले यो नियम प्रारम्भ भएको मितिले तीस दिनभित्र कारोबार स्थलमा सबैले देख्न सक्ने गरी विभागले तोकेको ढाँचामा करपाटी राख्नु पर्नेछ ।

१४ख. कर सहितको मूल्य उल्लेख गर्नु पर्ने : दर्ता भएको व्यक्तिले आफ्नो औद्योगिक प्रदर्शनी कक्ष, बिक्री कक्ष, होटल, रेष्टुरेण्ट, बार, कारोबारस्थल वा आपूर्ति गर्ने स्थानमा राखिएको कर लाग्ने वस्तु वा सेवाको बिक्री मूल्य (ट्याग प्राइस, मेनु प्राइस र सेल्फ प्राइस) मा कर सहितको मूल्य उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद-३

आपूर्ति स्थान र समय

१५. वस्तुको आपूर्ति स्थानको निर्धारण : देहायको स्थानलाई वस्तुको आपूर्ति भएको स्थान मानिनेछ,-

- (क) बिक्री गरी हस्तान्तरण गरिएको चल वस्तुको आपूर्तिको स्थान जहाँ त्यस्तो वस्तु बिक्री गरिएको वा हस्तान्तरण गरिएको छ सोही ठाउँ,
- (ख) स्वामित्व परिवर्तन गरिए पनि स्थान परिवर्तन गर्न नसकिने अचल वस्तुको सम्बन्धमा त्यस्तो वस्तु रहेको ठाउँ,
- (ग) आयात गरिएको वस्तुको सम्बन्धमा त्यस्तो वस्तु नेपाल □..... भित्र आयात गरिने नेपाल □..... को भन्सार बिन्दु,
- (घ) कुनै उत्पादक वा बिक्रेताले कुनै वस्तु स्वयं आफूलाई आपूर्ति गरेमा त्यस्तो वस्तुको उत्पादक वा बिक्रेता रहेको स्थान ।

⊙ आठौँ संशोधनद्वारा थप ।

⊕ अठारौँ संशोधनद्वारा थप ।

□ चौधौँ संशोधनद्वारा फिर्किएको ।

१६. सेवाको आपूर्ति स्थानको निर्धारण : सेवाको आपूर्ति स्थान सेवाबाट लाभ प्राप्त गर्ने ठाउँ हुनेछ ।

परिच्छेद-४

बिजक तथा बजार मूल्य सम्बन्धी व्यवस्था

१७. कर बीजक : (१) दर्ता भएको व्यक्तिले कुनै वस्तु वा सेवा आपूर्ति गर्दा कर अधिकृतले अन्यथा स्वीकृत गरेदेखि बाहेक प्रापकलाई अनुसूची-५ र ५क. बमोजिमको ढाँचामा कर बीजक दिनु पर्नेछ ।

Ⓣ त्यसरी कर बीजक जारी गर्दा कुनै वस्तुको किसिम, साइज, मोडल र ब्राण्ड भएमा सो खुलाउनु पर्नेछ ।

Ⓢ(१क) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि ऐनको दफा १४ को उपदफा (७) बमोजिम वस्तु वा सेवाको बिक्री गर्दा अनुसूची-५ख. मा उल्लिखित विवरण बमोजिमको कर बीजक जारी गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम प्रापकलाई दिइने बीजकको मुख पृष्ठमा देखिने गरी प्रष्टसँग कर बीजक लेखिएको हुनु पर्नेछ । यस्तो कर बीजकको तीन प्रति तयार गरी त्यसको सक्कल प्रति प्रापकलाई दिने, दोस्रो प्रति कार्यालयले माग गरेका बखत पेश गर्ने गरी छुट्टै अभिलेख खडा गरी राख्ने र तेस्रो प्रति दर्ता भएको व्यक्तिले आफ्नो कारोबार प्रयोजनको निमित्त अभिलेख खडा गरी राख्ने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

(३) ☒ .....

(४) ☒ .....

(५) ☒ .....

१८. संक्षिप्त कर बीजक : (१) नियम १७ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै दर्ता भएको व्यक्तिले कुनै वस्तुको खुद्रा बिक्री गर्ने भएमा सोही कुरा खुलाई सम्बन्धित कर अधिकृत समक्ष निवेदन दिएमा त्यस्तो दर्ता भएको व्यक्तिले कुनै वस्तुको खुद्रा बिक्री गर्दा नियम १७ मा उल्लेख भए बमोजिमको कर बीजकको सट्टा अनुसूची-६ बमोजिमको ढाँचामा प्रापकलाई संक्षिप्त कर बीजक दिनु पर्ने गरी अनुमति दिन सक्नेछ ।

Ⓣ आठौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

Ⓣ आठौँ संशोधनद्वारा थप ।

Ⓢ नवौँ संशोधनद्वारा थप ।

☒ आठौँ संशोधनद्वारा फिर्किएको ।

(२) कम मोल पर्ने धेरै वस्तुहरु बिक्रि गरिएको रहेछ भने उपनियम (१) बमोजिम दिइने संक्षिप्त कर बीजकमा सबै वस्तुहरुको छुट्टा छुट्टै नाम उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपनियम (१) बमोजिम वस्तु खरीद गरी संक्षिप्त कर बीजक लिने प्रापकले ऐनको दफा १७ बमोजिम कर कट्टी गर्न पाउने छैन ।

(४) उपनियम (१) बमोजिम प्रपाकलाई संक्षिप्त कर बीजक दिने दर्ता भएको व्यक्तिले सो कुराको अभिलेख देहाय बमोजिम राख्नु पर्नेछ :-

- (क) सक्कल बीजकको नक्कल प्रति तयार गरी राख्नु पर्ने,
- (ख) टिलरोलको प्रतिलिपि राखी कारोबार गरिएकोमा प्रत्येक दिन सोको जोड गरी राख्नु पर्ने,
- (ग) प्रत्येक कारोबारको कर समेतको मूल्यको अभिलेख राख्ने ।

(५) उपनियम (४) बमोजिम दर्ता भएको व्यक्तिले राख्नु पर्ने अभिलेख राखेको नपाइएमा कर अधिकृतले उपनियम (१) बमोजिम संक्षिप्त कर बीजक जारी गर्न दिएको अनुमति खारेज गर्न सक्नेछ ।

(६) यस नियममा अन्यत्र जूनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि ^{१५}पाँच हजार रुपैयाँ भन्दा बढी मूल्यको कारोबार भएको रहेछ भने यस नियम बमोजिम संक्षिप्त कर बीजक जारी गर्न पाइने छैन र सोभन्दा कम रकमको कारोबार भएको भए तापनि नियम १७ बमोजिमको कर बीजकको माग गर्ने प्रापकलाई सोही बमोजिमको कर बीजक उपलब्ध गराउने कर्तव्य दर्ता भएको व्यक्तिको हुनेछ ।

⊠.....

(७) संक्षिप्त कर बीजकबाट करको कूल अङ्क बीजक मूल्यलाई कर भिन्नले गुणन गरी निकालिनेछ ।

स्पष्टीकरण : यस उपनियमको प्रयोजनको लागि “कर भिन्न” भन्नाले

करको दर

_____ को योगलाई जनाउँछ ।

करको दर × १००

^{१८}क. क्याश मेशिन वा कम्प्युटर सफ्टवेयरबाट बीजक जारी गर्नु पर्ने : विभागले कुनै करदाताले क्यास मेशिन प्रयोग गर्नु पर्ने गरी तोक्न सक्नेछ र त्यसरी

- ☞ सोझै संशोधनद्वारा संशोधित ।
- ✕ दोस्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।
- ⊠ नवौं संशोधनद्वारा भिकिएको ।
- ☞ नवौं संशोधनद्वारा थप ।

तोकिएकोमा त्यस्तो करदाताले कारोबार गर्दा क्याश मेशिनको प्रयोग गरी बीजक जारी गर्नु पर्नेछ ।

तर कम्प्युटर सफ्टवेयरबाट बीजक जारी गर्न स्वीकृति प्राप्त करदाताले सोही बमोजिम बीजक जारी गर्नु पर्नेछ ।

७१९. ....

२०. क्रेडिट वा डेविट नोट : (१) दर्ता भएको व्यक्तिले आपूर्ति गरेको वस्तु वा सेवाको मूल्यमा परिवर्तन भई क्रेडिट वा डेविट नोट जारी गर्नु परेमा त्यस्तो नोटमा स्पष्टसँग क्रेडिट वा डेविट नोट लेखी देहायका कुराहरु समेत खुलाउनु पर्नेछ :-

- (क) क्रमागत संख्या,
- (ख) जारी भएको मिति,
- (ग) आपूर्तिकर्ताको नाम, ठेगाना र दर्ता नम्बर,
- (घ) प्राप्तकर्ताको नाम, ठेगाना र निज दर्ता भएको व्यक्ति भएमा दर्ता नम्बर,
- (ङ) कारोबारसँग सम्बन्धित कर बीजकको संख्या र मिति,
- (च) वस्तु वा सेवाको विवरण र क्रेडिट वा डेविटको कारण,
- (छ) क्रेडिट वा डेविट भएको रकम,
- (ज) क्रेडिट वा डेविट भएको करको रकम ।

(२) दर्ता भएको करदाताले उपनियम (१) बमोजिमको क्रेडिट वा डेविट नोटको मासिक लेखा राख्नु पर्नेछ ।

२१. विदेशी मुद्रामा भुक्तानी भएमा : आपूर्तिकर्ताले कुनै वस्तु वा सेवाको आपूर्ति गर्दा त्यसको प्रतिफल वापत प्राप्तबाट परिवर्त्य विदेशी मुद्रा भुक्तानी लिई कर बीजक दिँदा कारोबार भएको दिनको नेपाल राष्ट्र बैंकले तोकेको विनिमय दर बमोजिम उक्त विदेशी मुद्रा बराबर हुने नेपाली रुपैयाँको रकम कर बीजकमा उल्लेख गरी बीजक दिनु पर्नेछ ।

२२. बजार मूल्य निर्धारण प्रक्रिया : (१) ऐनको दफा १३ बमोजिम बजार मूल्य निर्धारण गर्नु पर्दा कर अधिकृतले समान प्रकारको कारोबारको सम्बन्धमा दर्ता भएका अन्य समान बिक्रेताहरुको कारोबार तथा मूल्य अध्ययन गरी बजार मूल्यको निर्धारण गर्नेछ ।

---

७ उन्नाइसौं संशोधनद्वारा खारेज ।

(२) ऐनको दफा १३ को उपदफा (३) मा उल्लेख भए बमोजिम कुनै वस्तु वा सेवाको बजार मूल्य निर्धारण गर्न नसकिएको अवस्थामा महानिर्देशकले तत्सम्बन्धमा समान प्रकारका दर्ता भएका व्यक्तिहरूबाट आफूलाई प्राप्त भएको जानकारी समेतका आधारमा मूल्य निर्धारण गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद-५

कारोबारको अभिलेख

२३. अभिलेख राख्नु पर्ने : (१) दर्ता भएको व्यक्तिले ऐन र यस नियमावलीको प्रयोजनको निमित्त देहायका सूचना, कागजात तथा विवरणहरूको अभिलेख राख्नु पर्नेछ :-

- (क) अनुसूची-७ बमोजिमका सूचनाहरू,
- (ख) व्यापार, लेखा, नगद प्राप्त र भुक्तानी सम्बन्धी अभिलेख,
- (ग) आफूले जारी गरेका कर बीजक तथा संक्षिप्त कर बीजकहरू,
- (घ) आफूले प्राप्त गरेका कर बीजक तथा संक्षिप्त कर बीजकहरू,
- (ङ) आफूले गरेको आयात र निर्यातसँग सम्बन्धित सम्पूर्ण कागजातहरू,
- (च) आफूले खरीद र बिक्री गरेका वस्तु तथा सेवाको मूल्यमा घटबढ भएको प्रमाणित गर्ने सम्पूर्ण डेविट तथा क्रेडिट नोट र अन्य तत्सम्बन्धी कागजातहरू,
- (छ) अनुसूची-८ र अनुसूची-९ मा उल्लेख भए बमोजिमका खरीद तथा बिक्री खाताहरू ।

(२) उपनियम (१) मा जुनसूकै कुरा लेखिएको भए तापनि विशेष प्रकारको व्यापार वा व्यवसायका निमित्त उक्त उपनियममा उल्लेख भएका मध्ये कुनै अभिलेखहरू मात्र दर्ता भएको व्यक्तिले अभिलेखको रूपमा राख्नु पर्ने गरी विभागले तोक्न सक्नेछ ।

(३) दर्ता भएको व्यक्तिले यस नियम बमोजिम राख्नु पर्ने अभिलेखहरू विभागको अनुमति लिई कम्प्यूटर वा यस्तै अन्य यान्त्रिक प्रणाली वा विभागले तोकिएको बमोजिमको तरिका अपनाई राख्न सक्नेछ ।

(४) यस नियम बमोजिम दर्ता भएको व्यक्तिले राखेको अभिलेख कर अधिकृतले कारोबार समयमा जुनसूकै बखत हेर्न सक्नेछ ।

स्पष्टीकरण : यस नियमको प्रयोजनको लागि “कारोबार समय” भन्नाले सार्वजनिक विदा बाहेक कारोबार खुल्ने तथा बन्द हुने समयको बीचको अवधि सम्भन्धनु पर्छ ।

(५) उपनियम (४) बमोजिम कर अधिकृतले अभिलेख जाँच गर्ने सिलसिलामा मागेको अभिलेखसँग सम्बन्धित विवरण तथा कागजात दर्ता भएको व्यक्तिले आफ्नै खर्चमा मुद्रण गरी उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(६) उपनियम (४) बमोजिम कर अधिकृतले अभिलेख जाँच गर्दा निजलाई सहयोग पुऱ्याउनको निमित्त आवश्यक कर्मचारीहरू उपलब्ध गराउने कर्तव्य दर्ता भएको व्यक्तिको हुनेछ ।

(७) यस नियम बमोजिम राखिएका अभिलेखहरू दर्ता भएको व्यक्तिले ६ वर्षसम्म सुरक्षित राख्नु पर्नेछ ।

२४. नमूनाको लागि वितरण गरिएको वा बिना मूल्यमा प्राप्त वस्तुको विवरण : नियम २३ मा उल्लिखित अभिलेखहरूका अतिरिक्त दर्ता भएको व्यक्तिले कारोबारसँग सम्बन्धित देहायका विवरणहरू समेत राख्नु पर्नेछ :-

(क) व्यवसाय प्रवर्द्धनको लागि नमूनाको रूपमा प्राप्त भएका तथा वितरण गरिएको वस्तुको विवरण ।

(ख) विनामूल्य प्राप्त भएका तथा वितरण गरिएका वस्तुको विवरण ।

२५. खरीद तथा बिक्री खाता प्रमाणित सम्बन्धी व्यवस्था : ऐनको दफा १६ को उपदफा (३) बमोजिम कर अधिकृतले खरीद तथा बिक्री खाता प्रमाणित गर्दा देहाय बमोजिम प्रमाणित गर्नु पर्नेछ :-

(क) करदाताले खरीद तथा बिक्री खाता प्रमाणित गर्नको लागि कार्यालयमा निवेदन दिएमा,

(ख) कर परीक्षण वा जाँचको अवधिमा

(ग) निरिक्षणको समयमा ।

उत्तर कम्प्युटर बीजक जारी गर्न अनुमति लिएको करदाताको कम्प्युटर प्रणालीबाट नै स्वतः बिक्री खाता तयार हुने भएमा बिक्री खाता प्रमाणित गराउनु पर्ने छैन ।

परिच्छेद-६

कर विवरण तथा संकलन

२६. कर अवधिको कर विवरण पेश गर्नु पर्ने : (१) दर्ता भएको व्यक्तिले बिक्रम सम्बत् अनुसारको एक महीनाको कर अवधिको कर विवरण सो अवधि समाप्त

⊗ दसौं संशोधनद्वारा थप ।

⊕ सत्रौं संशोधनद्वारा थप ।

भएको मितिले पच्चीस दिनभित्र अनुसूची-१० बमोजिमको ढाँचामा सम्बन्धित कर अधिकृत समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

⇔ .....

(२) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै दर्ता भएको व्यक्तिले आफ्नो लेखा कम्प्युटर प्रणालीमा राखेको कारणले उपनियम (१) मा उल्लिखित कर अवधिको सट्टा छुट्टै कर अवधि कायम गरिपाउन कर अधिकृत समक्ष निवेदन दिएमा कर अधिकृतले जाँचबुझ गरी उपयुक्त देखेमा त्यस्तो दर्ता भएको व्यक्तिको हकमा आवश्यकता अनुरूप छुट्टै कर अवधि कायम गरिदिन सक्नेछ ।

☐(३) .....

☐(३क) होटल तथा पर्यटन व्यवसायीले चाहेमा विभागले विवरण पेश गर्ने कर अवधि दुई महिना कायम गर्न सक्नेछ ।

▴(३ख) ईटा उद्योग, छापा, छापा तथा विद्युतीय प्रकाशन एवम् प्रसारण गृहले चाहेमा विभागले विवरण पेश गर्ने अवधि चौमासिक कायम गर्न सक्नेछ ।

(४) यसरी एक महीनाभन्दा घटी वा बढी कर अवधि कायम गरिएको दर्ता भएको व्यक्तिले सो अवधिको कर विवरण सो अवधि समाप्त भएको मितिले पच्चीस दिनभित्र अनुसूची-१० बमोजिमको ढाँचामा कर अधिकृत समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(५) पहिलो पटक कर विवरण पेश गर्दा दर्ता भएको व्यक्तिले कर अवधिको बाँकी अवधिलाई कर अवधि मानी सोही अवधिको कर विवरण पेश गर्नु पर्नेछ ।

२७. हकवाला वा कानूनी प्रतिनिधिबाट कर विवरण पेश गर्न लगाउन सकिने : दर्ता भएको व्यक्तिको मृत्यु हुन गएमा वा निज कर विवरण पेश गर्न शारीरिक वा मानसिक रुपमा असक्षम भएमा निजको मृत्यु भएको वा निज शारीरिक वा मानसिक रुपमा असक्षम भएको अधिल्लो दिनसम्मको अवधिसम्म निजले वस्तु वा सेवाको अपूर्ति गरेको अविधि मानी कर अधिकृतले सो अवधिको विवरण निजको हकवाला वा कानूनी प्रतिनिधिलाई पेश गर्न लगाउन सक्नेछ ।

२८. एकलै वा संयुक्त रुपमा कर विवरण पेश गर्नु पर्ने : देहायको अवस्थामा देहायका व्यक्तिले एकलै वा संयुक्त रुपमा कर विवरण पेश गर्नु पर्नेछ :-

-
- ⇔ छुट्टै संशोधनद्वारा संशोधन भई अठारौँ संशोधनद्वारा भिक्तिएको ।
  - ☐ पाँचौँ संशोधनद्वारा संशोधन भई सत्रौँ संशोधनद्वारा भिक्तिएको ।
  - ☐ दोस्रो संशोधनद्वारा थप ।
  - ▴ अठारौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

- (क) कुनै करदाता कर विवरण पेश गर्न असक्षम भएमा वा निजको मृत्यु भएमा निजको हकवाला वा संरक्षकले,
- (ख) करदाता कानूनी व्यक्ति भएमा त्यस्तो करदाताको तर्फबाट कुनै सञ्चालक, कार्यकारी प्रमुख वा व्यवस्थापनले तोकेको कुनै कर्मचारीले,
- (ग) करदाता कानूनी व्यक्ति भएमा र त्यस्तो कानूनी व्यक्ति खारेज वा विघटन भएमा लिक्विडेटरले,
- (घ) माथि उल्लेख भएको अवस्था बाहेक अन्य अवस्थामा कर अधिकृतले तोकेको करदातासँग सरोकार राख्ने व्यक्तिले ।

परिच्छेद-७

करको निर्धारण र असूल उपर

२९. कर अधिकृतले कर निर्धारण गर्न सक्ने : (१) ऐनको दफा २० को उपदफा (१) मा उल्लिखित अवस्था परी सोही दफाको उपदफा (२) बमोजिमका आधारहरूका अतिरिक्त बजार मूल्य वा कर निर्धारण गरिनुपर्ने कारोबारसँग सम्बन्धित अन्य कुनै सूचना वा जानकारीका आधारमा समेत कर अधिकृतले कर निर्धारण गरी अनुसूची-१२ को ढाँचामा कर निर्धारण आदेश जारी गर्न सक्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम कर अधिकृतले जारी गरेको कर निर्धारण आदेश उपर आफ्नो सफाईमा प्रमाण पेश गर्न सम्बन्धित करदातालाई पन्ध्र दिनको म्याद दिनु पर्नेछ ।

(३) उपनियम (२) बमोजिमको म्यादभित्र सम्बन्धित करदाताबाट सफाईमा पेश हुन आएको प्रमाणहरू उपयुक्त देखेमा सोही आधारमा कर अधिकृतले उपनियम (१) बमोजिम कर निर्धारण गरी कर निर्धारण आदेश जारी गर्नु पर्नेछ । यसरी कर निर्धारण आदेश जारी गर्दा सो आदेशमा आदेश जारी भएको मितिसम्म ऐनको दफा १९ को उपदफा (२) ..... बमोजिम लाग्ने थप दस्तुर र दफा २६ बमोजिम लाग्ने व्याजको रकम समेत समावेश गर्नु पर्नेछ ।

स्पष्टीकरण : व्याजको गणना गर्दा प्रति महीना बाह्र खण्डको एक खण्डको आधारमा गरिनेछ ।

३०. कर, जरिवाना, थप दस्तुर र व्याजको रकम बुझाउनु पर्ने : नियम २९ बमोजिम जारी भएको कर निर्धारण आदेश बमोजिमको रकम सम्बन्धित करदाताले त्यस्तो आदेशमा उल्लिखित मितिभित्र सम्बन्धित कार्यालयमा दाखिला गर्नु पर्नेछ ।

- ☞ पाँचौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।
- ☞ सत्रौँ संशोधनद्वारा भिक्तिएको ।
- ☞ सोह्रौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

३१. कर निर्धारण आदेशको सूचना पठाउने कार्यविधि : (१) प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कर अधिकृतले करदातालाई नियम २९ बमोजिम कर निर्धारण आदेश जारी गर्दा त्यस्तो करदाताको ठेगानामा राखिएको टेलिफ्याक्स, टेलिक्स वा त्यस्तै अन्य विद्युतीय उपकरण मार्फत पठाएमा वा त्यस्तो आदेश निज वा निजको कार्यालयमा बुझाएमा वा निजको ठेगानामा रजिष्ट्री गरी हुलाक मार्फत पठाएमा रीतपूर्वक तामेल भएको मानिनेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम कर निर्धारण आदेशको सूचना तामेल हुन नसकेमा कर अधिकृतले सम्बन्धित करदातालाई रेडियो, टेलिभिजन वा राष्ट्रिय स्तरको कुनै पत्र-पत्रिकामा तत्सम्बन्धी आदेशको सूचना प्रसारण वा प्रकाशन गरी सो को जानकारी गराउन सक्नेछ । त्यस्तो अवस्थामा सम्बन्धित करदाताले त्यस्तो जानकारी पाएको मानिनेछ ।

३२. दर्ता नभएको व्यक्तिले उठाएको करको निर्धारण र असुली : (१) दर्ता नभएको कुनै व्यक्तिले कर उठाएमा निजले ऐनको दफा १५ को उपदफा (२) बमोजिम उठाएको करको निर्धारण नियम २९ मा उल्लेख भए बमोजिमको प्रक्रिया अपनाई करको निर्धारण गरिनेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम निर्धारण गरिएको कर त्यस्तो कर उठाउने दर्ता नभएको व्यक्तिले कर निर्धारण आदेश जारी भएको मितिले *पन्ध्र दिनभित्र बुझाउनु पर्नेछ ।

३३. प्रयोग भैसकेका वस्तुहरूको कर निर्धारण तरीका : (१) प्रयोग भैसकेका वस्तुहरूको कर निर्धारण त्यस्ता वस्तुहरूको बिक्री मूल्य र खरीद मूल्य बीचको बचतमा मात्र गरिनेछ । त्यस्ता वस्तुको बिक्रेताले देहाय बमोजिमका स्थायी अभिलेख त्यस्ता वस्तु खरीद वा बिक्री गर्दाकै अवस्थामा तयार गरी राख्नुपर्नेछ ।

(क) खरीद सम्बन्धी

(अ) खरीद मिति

(आ) वस्तुको पूर्ण जानकारी हुने किसिमको व्यहोराको उल्लेख,

(इ) कर बाहेकको खरीद मूल्य

(ई) करको दर,

(उ) करको रकम,

(ऊ) तिरेको कूल रकम ।

(ख) बिक्री सम्बन्धी

(अ) बिक्री भएको मिति,

---

* तेज्हाँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

- (आ) कर बाहेकको बिक्री मूल्य,
- (इ) खरीद मूल्य र बिक्री मूल्य बीचको फरक,
- (ई) करको दर,
- (उ) करको रकम,
- (ऊ) प्राप्त गरेको कूल रकम ।

(२) उपनियम (१) मा उल्लेख गरेको खरीद मूल्य भन्नाले कर सहितको मूल्यलाई जनाउनेछ ।

≈(३) प्रयोग भैसकेका प्रत्येक वस्तुहरू बिक्री गर्दा बीजक जारी गरी खरीद र बिक्रीको छुट्टा छुट्टै अभिलेख राख्नु पर्नेछ ।

(४) दर्ता भएको व्यक्तिले उपनियम (१), (२) र (३) मा उल्लेख भएको अभिलेख सन्तोषजनक ढंगले राखेको नपाइएमा त्यस्तो करदाताले बिक्री गरेको कूल बिक्री मूल्यमा कर लगाई अर्को कर विवरण सँगै त्यस्तो कर दाखिल गर्ने गरी कर अधिकृतले लिखित आदेश दिन सक्नेछ ।

३४. पुनरावेदन दिनुअघि कर विवरण पेश गर्नु पर्ने : नियम २९ बमोजिम गरिएको कर निर्धारण उपर करदाताले पुनरावेदन दिनु अघि आफ्नो सो अवधिको कर विवरण सम्बन्धित कर अधिकृत समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

३५. काबू बाहिरको परिस्थिति : (१) ऐनको दफा १९ को उपदफा (४) को प्रयोजनको लागि देहायको अवस्थालाई काबू बाहिरको परिस्थिति मानिनेछ,-

- (क) कर बुझाउनु पर्ने व्यक्ति बिरामी परी अशक्त भएमा निको भएको मितिले सात दिनसम्म,
- (ख) कर बुझाउनु पर्ने व्यक्तिले क्रिया बस्नु परेमा क्रिया समाप्त भएको मितिले सात दिनसम्म,
- (ग) कर बुझाउनु पर्ने स्वास्थ्यी मानिस सुत्केरी भएमा सुत्केरी भएको मितिले पैंतीस दिनसम्म,
- (घ) कर बुझाउनु पर्ने व्यक्तिको मृत्यु भएमा वा बहुलाएमा वा वेपत्ता भएमा त्यस्तो भएको मितिले पैंतीस दिन भित्र निजको हकवाला वा संरक्षकले निवेदन गरेमा त्यस्तो निवेदन प्राप्त भएको मितिले सात दिनसम्म,
- (ङ) बाढी, पहिरो, हिउँ वा अन्य त्यस्तै कारणबाट बाटो बन्द भै मूल्य अभिवृद्धि कर कार्यालयमा आउन नसकेको अवस्थामा बाटो खुलेको मितिले सात दिनसम्म,

(च) यातायातको साधन पूर्ण रूपमा बन्द भई आउन नसक्ने अवस्था भएमा त्यस्तो बन्द समाप्त भएको भोलिपल्टसम्म,

➤ (छ) आगलागी, भूकम्प जस्ता दैवी विपत्तिका कारण काबू बाहिरको परिस्थिति सृजना भएमा सो विपत्ति परेको मितिले तीस दिनसम्म ।

(२) उपनियम (१) को खण्ड (ख), (ग), (घ), (ङ) र (छ) मा उल्लेख भए बमोजिम काबू बाहिरको परिस्थिति परी थप म्याद मागनु परेमा सम्बन्धित **गाउँपालिका** वा नगरपालिकाको सिफारिश समेत पेश गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपनियम (१) को खण्ड (च) उल्लेख भए बमोजिमको अवस्था परी थप म्याद माग्न आउँदा जुन ठाउँमा यातायातको साधन बन्द भएको हो सो ठाउँसँग सम्बन्धित **गाउँपालिका** वा नगरपालिकाको सिफारिश समेत पेश गर्नु पर्नेछ ।

३६. थप दस्तुर मिनाहाको लागि निवेदन दिने म्याद : (१) ऐनको दफा १९ को उपदफा (४) बमोजिम थप दस्तुर मिनाहाको लागि कर तिर्नु पर्ने म्याद भुक्तान भएको मितिले तीस दिनभित्र महानिर्देशक समक्ष अनुसूची-१३ बमोजिमको ढाँचामा निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको म्यादभित्र निवेदन नदिएमा थप दस्तुर मिनाहा दिइने छैन ।

३७. कर निर्धारणको अवधि : ऐनको दफा २० को उपदफा (४) बमोजिमको अवधि गणना गर्दा गरेको सम्बन्धमा कुनै अदालतमा निवेदन परी स्थगन-आदेश जारी भएको अवस्थामा सोको निर्णय नभएसम्मको अवधि कटाई गणना गरिनेछ ।

३८. ✕ .....

परिच्छेद-८

कर कट्टी तथा कर फिर्ता सम्बन्धी व्यवस्था

३९. कर कट्टी गर्न पाइने : (१) दर्ता भएको व्यक्तिले कुनै वस्तु वा सेवा आपूर्ति गर्दा संकलन गरेको करबाट सो महिना वा सोभन्दा अगाडि आफ्नो कर लाग्ने वस्तु वा सेवा आयात वा प्राप्त गर्दा तिरेको कर देहायको अवस्थामा कट्टी गर्न पाउनेछ :-

-
- बान्हौं संशोधनद्वारा थप ।
  - ☒ बान्हौं संशोधनद्वारा संशोधित ।
  - बीसौं संशोधनद्वारा संशोधित ।
  - ✕ दशौं संशोधनद्वारा भ्रिकिएको ।

- (क) कर कट्टी दावी गरिएको वस्तु वा सेवा कर सेवा कर योग्य व्यवसायसँग प्रत्यक्ष रूपमा सम्बन्धित भएमा ।
- (ख) आन्तरिक खरी गरिएको भए नियम १७ बमोजिमको कर बीजक प्राप्त गरेको भएमा ।
- (ग) आयात गरिएको भए आयात गर्दा कर तिरेको प्रमाणित गर्ने आयात सम्बन्धी कागजातहरू भएमा ।

स्पष्टीकरण : यस खण्डको प्रयोजनको लागि “आयात सम्बन्धी कागजातहरू” भन्नाले प्रज्ञापनपत्र, नगदी रसीद, सामानको बीजक तथा भन्सारको बाटो भई आयात नहुने सेवाको आपूर्तिको हकमा सेवाको बीजक र विभागले समय समयमा तोकेको तत्सम्बन्धी अन्य कागजातहरू सम्भन्नु पर्छ ।

(२) यस नियम बमोजिम कर कट्टी गर्दा एकपटक मात्र गर्न पाइनेछ । यसरी कर कट्टी गर्दा दावी गरिएको मितिभन्दा एक वर्ष अगाडिको बीजक वा आयतसँग सम्बन्धित कागजातहरू हुनु पर्नेछ ।

(३) दर्ता भएको व्यक्तिले प्रत्येक कर अवधिको कर विवरण पेश गर्दा निजले वस्तु बिक्री गर्दा संकलन गरेको करबाट वस्तु खरीद वा आयात गर्दा तिरेको कर कटाई बाँकी रहेको रकम कर विवरणसाथ कर कार्यालयमा दाखिल गर्नु पर्नेछ ।

(४) दर्ता भएको व्यक्तिले खरीद वा आयात गर्दा तिरेको कर रकम निजले बिक्री गर्दा संकलन गरेको रकमभन्दा बढी भएमा त्यस्तो बढी भएको जति रकम अर्को कर अवधिमा कट्टी गर्न पाउनेछ । यसरी अर्को कर अवधिमा कट्टी गर्न पाउने रकम लगातार छ महीनासम्म बाँकी रहेमा एकमुष्ट फिर्ता पाउन निजले अनुसूची-१० बमोजिमको ढाँचामा कर अधिकृत समक्ष दरखास्त दिनु पर्नेछ । यस्तो दरखास्त प्राप्त भए पछि कर अधिकृतले नियम ४५ बमोजिम बाँकी कर फिर्ता दिनु पर्नेछ ।

(५) दर्ता भएको व्यक्तिले कुनै महिनामा बिक्री गरेको कूल मासिक बिक्रीको पचास प्रतिशतभन्दा बढी निर्यात गरेमा सो महीनाका लागि बढी भएको कट्टी गर्नु पर्ने कर फिर्ता पाउन निजले अनुसूची-१० बमोजिमको ढाँचामा निर्यातसँग सम्बन्धित आवश्यक कागजातहरू समेत संलग्न राखी कर अधिकृत समक्ष दरखास्त दिनु पर्नेछ । कर अधिकृतले त्यस्तो दरखास्त प्राप्त गरेपछि नियम ४५ बमोजिम बाँकी कर फिर्ता दिनु पर्नेछ । यसरी बाँकी कर फिर्ता दिने निर्णय गर्दा कर देहायका कुराहरूमा ध्यान दिनु पर्नेछ ।

📖 सातौं संशोधनद्वारा थप ।
 * तेजौं संशोधनद्वारा संशोधित ।

(क) खरीद वा आयातमा कर तिरेको छु छैन ।

(ख) पहिले पेश गर्नु कर विवरण पेश गरेको छु छैन र पेश गरेको भए त्यस्तो कर विवरणबाट कर फिर्ता दाबी पुष्टि हुन्छ, हुँदैन ।

■ स्पष्टीकरण : यस उपनियमको प्रयोजनको लागि “निर्यातसँग सम्बन्धित कागजातहरू” भन्नाले वस्तु विनिमयको हकमा निर्यात प्रमाणपत्र, सामान प्राप्त गरेको प्रमाणपत्र, प्रतीतपत्र र आयात प्रमाणपत्र र निर्यातको हकमा निर्यात प्रमाणपत्र, सामान प्राप्त गरेको प्रमाणपत्र, भुक्तानी प्रमाणपत्र र प्रतीतपत्र सम्भन्नु पर्छ ।

३९क. नोक्सान भएको वस्तुमा तिरेको कर कट्टी गर्ने : (१) कुनै वस्तु आगजनी, चोरी, दुर्घटना, टुटफुट, ध्वंसात्मक गतिविधिका कारणले हानि नोक्सानी हुन गई त्यस्तो वस्तुको मौज्जातबाट लगत कट्टा गर्नु परेमा वा कम मूल्यमा बिक्री गर्नु पर्ने भएमा प्रमाण सहित त्यस्तो अवस्था भएको मितिले तीस दिनभित्र त्यस्तो वस्तुमा तिरेको कर कट्टी गर्नको लागि आन्तरिक राजस्व कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम परेको निवेदन छानबिन गर्दा हानि नोक्सानी भएको देखिएमा कर अधिकृतले त्यस्तो हानि नोक्सानी भएको वस्तुमा तिरेको करकट्टी गर्न दिन सक्नेछ ।

तर बीमा गरिएको वस्तुको हकमा क्षतिपूर्ति प्राप्त गरेको हदसम्म हुने रकम करदाता स्वयंले करकट्टी गर्न सक्नेछ ।

४०. कर कट्टी सम्बन्धी अन्य व्यवस्था : (१) कर कट्टी गरिएको वस्तुहरू स्टकमा रहेको छ भने त्यस्तो वस्तुहरू कर अधिकृतले हेर्न चाहे वा गणना गर्न चाहेमा करदाताले देखाउनु वा गणना गर्न दिनुपर्नेछ । कर अधिकृतले त्यस्ता वस्तुहरू हेर्दा वा गणना गर्दा त्यस्तो वस्तुहरू कर लाग्ने कारोबारमा प्रयोग भएको नपाएमा वा स्टकमा रहनु पर्नेमा स्टकमा रहेको नपाएमा त्यस्ता वस्तुहरू प्रचलित बजार मूल्यमा बिक्री भएको मानिनेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम बिक्री भएका वस्तुहरू लाग्ने कर दाखिल गर्न सम्बन्धित करदातालाई कर अधिकृतले आदेश दिन सक्नेछ । त्यस्तो कर रकम कर अधिकृतले तोकेको महिनाको कर विवरणसँग दाखिल गर्नु पर्नेछ ।

तर कर अधिकृतले विचारमा त्यस्तो कर तत्काल असूल नगरे असूल हुन नसक्ने अवस्था छ भने तुरुन्त करदाताबाट दाखिल गर्न लगाउन सक्नेछ ।

■ सातौं संशोधनद्वारा संशोधित ।

॥ एघारौं संशोधनद्वारा संशोधित ।

(३) कुनै करदाताले कर लाग्ने वस्तु वा सेवा तथा कर छुट भएको बस्तु वा सेवा दुवैको कारोबार गरेको रहेछ भने त्यस्तो करदाताले कर लाग्ने वस्तु वा सेवासँग प्रत्यक्ष रुपमा सम्बन्धित खरीद वा आयात तिरेको कर मात्र कट्टी गर्न पाउनेछ ।

(४) कर लाग्ने वा कर छुट भएको दुबै प्रकारका वस्तु वा सेवाको कारोबार गर्ने करदाताले उपनियम (३) बमोजिम कर लाग्ने वस्तु वा सेवाको बिक्रीसँग खरीद वा आयात भएका वस्तुको प्रत्यक्ष सम्बन्ध स्थापित गर्न नसकेमा त्यस्तो करदाताले बिक्री गरेको कूल मूल्य कर लाग्ने कारोबारको मूल्यको समानुपातिक हिसाबबाट खरीद वा आयात तिरेको कर कट्टी गर्न सक्नेछ ।

(५) उपनियम (४) बमोजिम करको गणना गर्दा समानुपातिक रुपमा गणना हुन नसक्ने भन्ने कर अधिकृतलाई लागेमा निजले अर्को वैकल्पिक तरीकाद्वारा गणना गर्न विभागसँग निर्देशन माग गर्न सक्नेछ ।

४१. कर कट्टी गर्न नपाइने वस्तु वा सेवाहरू : (१) ऐनको दफा १७ को प्रयोजनको लागि देहायका वस्तु वा सेवाहरूको हकमा कर कट्टी गर्न पाइने छैन :-

(क) पेय पदार्थ,

(ख) अल्कोहल वा अल्कोहल मिश्रित पेय पदार्थ जस्तै रक्सी, वीयर,

(ग) सवारी साधनको लागि हल्का पेट्रोलियम (पेट्रोल) इन्धन

(घ) मनोरञ्जन खर्च,

(२) देहायका वस्तुहरू देहाय बमोजिम अनुपातमा कर कट्टी गर्न पाइनेछ :-

(क) ■ .....

(ख) अटोमोवाइल्समा खरीद मूल्यको ४० प्रतिशत ।

(ग) ■ .....

स्पष्टीकरण : खण्ड (ख) को प्रयोजनको लागि “अटोमोवाइल्स” भन्नाले कुनै पनि तीन वा सोभन्दा बढी पांग्रा भएको सडकमा गुड्ने यात्रुवाहक सवारीको साधन सम्भन्नु पर्छ ।

(३) दर्ता भएको व्यक्तिले उपनियम (१) वा (२) को आपूर्ति गर्ने कार्य नै मुख्य रुपमा गर्ने भएमा यस नियमावलीमा व्यवस्थित प्रक्रिया बमोजिम कर कट्टी गर्न बाधा पर्ने छैन ।

४२. बिक्री कर कट्टी सम्बन्धी व्यवस्था : ऐन प्रारम्भ हुनु भन्दा अगाडि देहाय बमोजिमका मौज्जातमा रहेका वस्तुहरूमा तिरेको बिक्री कर मात्र कट्टी गर्न पाइनेछ :-

■ पाँचौं संशोधनद्वारा भिकिएको ।

- (क) पुनः बिक्रीको लागि करदाताले ल्याएका वस्तुहरूमा,
- (ख) व्यापारको लागि आंशिक रूपमा उत्पादित तथा सह उत्पादित वस्तुहरू तथा सेवाहरूमा,
- (ग) कच्चा पदार्थ सहायक कच्चा पदार्थहरू र पैकिंग वस्तुहरूमा ।

► ४३. निवेदन दिनु पर्ने : (१) करदाताले करकट्टीको लागि दर्ता भएको पन्ध्र दिनभित्र अनुसूची-१६ बमोजिमको ढाँचामा कर अधिकृत समक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम निवेदन दिँदा देहाय बमोजिमका कागजात संलग्न गर्नु पर्नेछ :-

- (क) दर्ता हुँदाका बखत मौज्जात रहेको भए सामानको विवरण,
- (ख) दर्ता हुनुभन्दा एकवर्ष अघिसम्मका कर बीजक र प्रज्ञापनपत्र भए तत् सम्बन्धी विवरण,
- (ग) अन्य आवश्यक प्रमाण ।

(३) उपनियम (१) बमोजिमको दाबी कर अधिकृतद्वारा स्वीकृत भएमा सम्बन्धित करदाताले नियम ३९ को उपनियम (४) बमोजिम कट्टी गर्न पाउनेछ ।

(४) उपनियम (१) बमोजिमको दाबी गरिएको कर पहिला नै कट्टा गरिएको पाइएमा ऐन र यस नियमावली बमोजिम कर अधिकृतले त्यस्तो करदातालाई कारबाही गर्न सक्नेछ ।

४४. प्रयोग भैसकेका वस्तुहरूको कर कट्टी सम्बन्धी व्यवस्था : ऐनको दफा १७ को उपदफा (५) को प्रयोजनको लागि प्रयोग भैसकेका वस्तुहरू मध्ये दर्ता नभएको व्यक्तिसँग खरीद गरेका वस्तुहरू र दर्ता भएको व्यक्ति भएपनि ऐनको दफा १७ मा परेका र व्यक्तिगत प्रयोगमा समेत ल्याइएका वस्तुहरूको खरीदमा तिरेको कर कट्टी गर्न पाइने छैन ।

४५. कर फिर्ता सम्बन्धी व्यवस्था : (१) ऐनको दफा २४ को उपदफा (३) र (४) वा दफा २५ को प्रयोजनको लागि कर फिर्ता दिँदा कर अधिकृतले करदाताबाट फिर्ताका लागि पेश गरिएका प्रमाणहरू तुरुन्त छानबिन गरी दर्ता भएको मितिले तीस दिनभित्र फिर्ता दिनु पर्नेछ ।

(२) ऐनको दफा २४ को उपदफा (३) वा दफा २५ बमोजिम प्राप्त हुन आएको प्रमाणहरू पुनः छानबिन गर्नु पर्ने आवश्यकता भए सो अविलम्ब गरी पन्ध्र दिनभित्र फिर्ता दिनु पर्नेछ । फिर्ता दिँदा बीस हजार रुपैयाँभन्दा बढी भएमा निजको बैङ्क खातामा नै जम्मा हुने गरी भुक्तानी गर्नु पर्नेछ ।

-
- अठारौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।
  - दशौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

*(३) ऐनको दफा २५ को उपदफा (१) को प्रयोजनका लागि दर्ता नभएको व्यक्तिले कर फिर्ता माग गर्दा खण्ड (क) को प्रयोजनका लागि अनुसूची-१७ र खण्ड (ख) र (ग) को प्रयोजनका लागि अनुसूची-१८ को ढाँचामा सोभै विभागमा निवेदन दिन सक्नेछ ।

४६. फिर्ता नहुने : ऐन र यस नियमावली बमोजिम ..... नक्कल लिनु पर्ने निर्णय आदेश, फैसला, पर्चा वा अन्य कागजातहरू लेखा अवधि समाप्त भएको मितिले तीन वर्षभित्र निवेदन नदिएमा दिइने छैन ।

४७. ब्याजको दर : ऐनको दफा २४ को उपदफा (५) को प्रयोजनको लागि नेपाल सरकारले दिने ब्याजको दर बार्षिक पन्ध्र प्रतिशत हुनेछ । यस्तो ब्याज रकम ऐनको दफा २४ को उपदफा (३) र (४) बमोजिम फिर्ता माग गरेको मितिले साठी दिन पछि मात्र गणना गरिनेछ ।

परिच्छेद-९

आयात निर्यात सम्बन्धी व्यवस्था

४८. आयातमा कर लाग्ने : (१) नेपाल ..... भित्र आयात हुने वस्तु वा सेवामा नेपालभित्र आपूर्ति भएको वस्तु वा सेवामा लाग्ने दरले कर लाग्नेछ ।

(२) आयात हुने वस्तु वा सेवामा कर निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि मूल्य कायम गर्दा ऐनको दफा १२ को उपदफा (५) र (६) बमोजिमको प्रक्रिया अपनाई मूल्य कायम गरिनेछ ।

(३) आयात भएको वस्तुको मूल्य आयात हुँदाका अवस्थामा कायम गर्न नसकिएमा त्यस्ता वस्तुहरूमा लाग्ने सबै प्रकारका कर वा महसूललाई पुग्ने गरी धरौटी लिएर मात्र त्यस्ता वस्तु नेपाल ..... भित्र ल्याउने अनुमति दिइनेछ । दर्ता भएको व्यक्तिले आयात गरेको वस्तु वा सेवाको मूल्य कायम नभएसम्म त्यस्तो वस्तु वा सेवामा तिरेको कर कट्टी गर्न पाउने छैन ।

(४) कुनै वस्तु आयात गर्दा धरौटी राखी आयात गरिएको भए मूल्य यकीन भएको मितिले एक वर्षसम्म मात्र कर कट्टी दाबी गर्न सकिनेछ ।

४९. अस्थायी आयात सम्बन्धी व्यवस्था : (१) भन्सार महसूल नलाग्ने गरी पछि फिर्ता हुने शर्तमा आयात भएका वस्तुहरूमा भन्सारले कायम गरको अनुमानित मूल्यका आधारमा पछि माल वा वस्तु फिर्ता भएपछि धरौटी रकम फिर्ता हुने गरी लाग्ने कर बापत धरौटी लिई आयात गर्न अनुमति दिइनेछ ।

-
- ☼ तेन्ही संशोधनद्वारा संशोधित ।
  - ⊗ आठौँ संशोधनद्वारा फिक्किएको ।
  - ✕ दोस्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।
  - चौधौँ संशोधनद्वारा फिक्किएको ।
  - सातौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

(२) अस्थायी आयात महसूल लागने गरी अस्थायी रुपमा आयात भएका माल वा वस्तुमा महसूल मै कर लाग्नेछ ।

५०. महानिर्देशकले रेखदेख र व्यवस्थापन गर्न सक्ने : ऐनको दफा २८ बमोजिम असूली हुने करको रेखदेख र व्यवस्थापन महानिर्देशकबाट [✂]हुनेछ । महानिर्देशकले आवश्यक देखेमा आयात भएको वस्तु वा सेवाको सम्बन्धमा अनुगमन गर्ने प्रयोजनको लागि देहाय बमोजिमको काम कारबाही गर्न कर अधिकृतलाई आदेश दिन सक्नेछ ।

(क) आयात भएको माल वा वस्तुको नमूना लिई उचित र पर्याप्त किसिमबाट कर लगाइको कुराको निश्चित गर्ने र त्यस्तो नमूना लिएको सामान उचित समयभित्र सम्बन्धित करदातालाई फिर्ता दिने,

(ख) उचित समयमा कारोबारसँग सम्बन्धित स्थल, घर, गोदाम, पसल आदिमा प्रवेश गर्ने, निरीक्षण गर्ने, तलासी लिने तथा सम्बन्धित व्यक्तिसँग दिने,

(ग) खरीद, बिक्री वा पैठारीसँग सम्बन्धित कागजातहरू आफ्नो कब्जामा लिने, नक्कल दिने, निरीक्षण गर्ने, हटाउने तथा सम्बन्धित करदाताको अनुरोधमा उचित देखिएमा उचित समयभित्र हटाइएका कागजातहरूको सूची र अन्य कागजातहरू फिर्ता दिने ।

५१. आर्यातमा प्राप्त भएको रकमको विशेष व्यवस्था : (१) ऐनको दफा २४ र २५ को प्रयोजनको लागि भन्सार विन्दुमा संकलित सम्पूर्ण कर रकम मूल्य अभिवृद्धि कर कोषको खातामा दैनिक रुपमा जम्मा गर्नु पर्नेछ र सोको विवरण भन्सार कार्यालयले तीन दिनभित्र नजीकको [▲]आन्तरिक राजस्व कार्यालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको कोषमा हुन आएको रकमबाट विभागले आदेश दिएको रकम फिर्ता दिई बाँकी रहने रकम दैनिक रुपमा तोकिएको राजस्व खातामा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।

(३) कोषको सञ्चालन गर्ने, बैङ्कखाता खोल्ने, कोषबाट लेख्ने र राजश्व जम्मा गर्ने कार्यविधि महालेखा नियन्त्रक कार्यालयले तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद-१०

सम्पत्ति रोक्का, लिलाम बिक्री र खान तलासी सम्बन्धी व्यवस्था

५२. सम्पत्ति रोक्का सम्बन्धि व्यवस्था : [▲](१) ऐन र यस नियमावली बमोजिम बुझाउनु पर्ने कर, दस्तुर र ब्याज करदाताले नियम ३० बमोजिमको म्यादभित्र

✂ दोस्रो संशोधनद्वारा संशोधित ।

▲ अठारौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

नबुभाएमा कर अधिकृतले ऐनको दफा २१ बमोजिम बक्यौता कर, दस्तुर, जरिबाना र ब्याज असूल गर्नको लागि सम्पत्ति रोक्का राख्न सक्नेछ ।

(२) उपनियम (१) को प्रयोजनको निमित्त करदाताको सम्पत्ति **रोक्का** गर्दा देहाय बमोजिम गर्नु पर्नेछ ।

- (क) सूचना दिइसकेपछि चल वा अचल सम्पत्ति कर दाखिल नगरेसम्म बिक्री वितरण वा हक हस्तान्तरण गर्न नपाउने गरी रोक्का राख्न सम्बन्धित कार्यालयमा रोक्का गर्न लेखी पठाउने ।
- (ख) करदाताको कुनै सम्पत्ति कुनै व्यक्ति विशेषको संरक्षणमा वा साथमा छ भन्ने कर अधिकृतले थाहा पाएमा त्यस्तो सम्पत्ति रोक्का गर्न सम्बन्धित व्यक्तिलाई कर अधिकृतले यस नियमको अधिनमा रही आदेश दिने ।

५३. लिलाम बिक्री सम्बन्धी व्यवस्था : (१) नियम ५२ बमोजिमको कारबाही गर्दा पनि कर असूल नभएमा कर अधिकृतले देहाय बमोजिमको प्रक्रिया पुऱ्याई करदाताको सम्पत्ति पूर्ण आंशिक रूपमा लिलाम बिक्री गरी कर असूल गर्न सक्नेछ :-

- (क) लिलाम बिक्री गर्नु पर्ने सम्पत्ति यकीन गरी सो सम्पत्ति र लिलाम बिक्री गर्नु पर्ने कारण तथा लिलाम बिक्री हुने स्थान र मिति समेत उल्लेख भएको सूचना लिलाम हुने मितिभन्दा कम्तिमा पन्ध्र दिन अगावै सार्वजनिक रूपमा प्रकाशित गर्ने ।
- (ख) लिलाम गर्दा लिलाम गर्ने वस्तु रहेको स्थानको **गाउँपालिका** वा महा / उप-महा / नगरपालिकाको एक जना प्रतिनिधि वा नजीकको सरकारी कार्यालयको एक जना प्रतिनिधि र सम्भव भएसम्म करदाता वा निजको प्रतिनिधि समेतलाई साक्षी राख्ने ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम लिलाम बिक्री गरी प्राप्त हुन आएको रकमबाट सर्वप्रथम लिलाम सम्बन्धी सम्पूर्ण खर्च असूल गरी बाँकी रहन आएको रकमबाट करदाताले तिर्नु पर्ने कर, दस्तुर, जरिबाना र ब्याजको रकम असूल उपर गरी बढी भए जति रकम करदातालाई फिर्ता गर्नुपर्नेछ ।

(३) उपनियम (१) र (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि करदाताको सम्पत्ति लिलाम हुनु अगावै करदाताले लिलाम सम्बन्धी सम्पूर्ण खर्च, तिर्न बुझाउन पर्ने कर, दस्तुर, जरिबाना र ब्याज समेतको सम्पूर्ण रकम दाखिल गर्न ल्याएमा असूल उपर गरी लिलाम बिक्री बन्द गर्नुपर्नेछ ।

▲ अठारौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

● बीसौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

(४) नियम ५२ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि करदाताले तिर्नुपर्ने कर असूल गर्न बाँकी छँदै कुनै बैङ्क वा वित्तीय संस्थामा निजको नाममा रकम जम्मा भएको जानकारी कर अधिकृतलाई प्राप्त भई त्यस्तो रकम असूल भएमा सो बाँकी कारबाही बन्द गर्नु पर्नेछ ।

(५) आंशिक असूली हुने भएमा क्रमशः लिलाम सम्बन्धी खर्च, ब्याज, दस्तूर, जरिबाना र करको रकम असूल गरिनेछ ।

५४. तुरुन्त लिलाम गर्ने : नियम ५२ बमोजिम सम्पत्ति रोक्का सम्बन्धमा कुनै अदालतमा निवेदन वा पुनरावेदन परी रोक्का अवधि लामो हुन गई रोक्का रहेको सम्पत्ति सड्ने, बिग्रने वा नष्ट हुने देखिएमा कर अधिकृतले त्यस्तो माल वा वस्तु तुरुन्त लिलाम बिक्री गरी आएको रकमको आम्दानी बाध्नु पर्नेछ र रोक्का रहेको रकम पछि अदालतको निर्णयबाट करदाताले फिर्ता पाउने ठहरिएमा लिलाम बिक्रीबाट प्राप्त भएका रकम मात्र निजलाई फिर्ता दिइनेछ । करदाताले माल वा वस्तु नै पाउँ भनी दाबी गर्न सक्ने छैन ।

५५. खान तलासीको कार्यविधि : (१) ऐनको दफा २३ को उपदफा (२) को खण्ड (ख) बमोजिम खानतलासी लिनु पर्दा देहाय बमोजिम गर्नु पर्नेछ :-

(क) जुन विषयको सम्बन्धमा खानतलासी गर्न लागेको हो सो विषयसँग सम्बन्धित कुनै कागजात वा वस्तु कुनै घर वा अरु कुनै ठाउँमा फेला पर्ने सम्भावना छ भनी विश्वास गर्नु पर्ने मनासिब माफिकको कारण भएमा र सो वस्तु सो घर वा ठाउँको तुरुन्त तलासी नलिएको खण्डमा प्राप्त नहुने आशंका भएमा वा जाँच गर्न तत्कालै आवश्यक भएमा कर अधिकृतले आफै वा अन्य कर्मचारी खटाई त्यस्तो घर वा स्थानको तलासी लिन वा लिन लगाउन सक्नेछ ।

(ख) खण्ड (क) बमोजिम तलासी लिने घर वा स्थलमा बसोबास गरी आएका वा सो घर वा स्थलको धनी वा संरक्षकलाई तलासी लिने व्यक्तिले तलासी लिन खोजेको कारण खोली सो कुराको सूचना दिनुपर्नेछ र सो बमोजिम सूचना पाएपछि त्यस्तो व्यक्तिले तलासी लिन आउने व्यक्तिलाई त्यस्तो घर वा स्थलमा प्रवेश गर्न दिनु पर्नेछ ।

(ग) खण्ड (ख) बमोजिम तलासी लिने घर वा ठाउँमा बस्ने व्यक्ति वा धनी वा संरक्षकले तलासी लिन आएका व्यक्तिलाई यस्तो घर वा स्थलमा प्रवेश गर्न नदिएमा तलासी लिने व्यक्तिले सो घर वा स्थलमा रहे बसेका स्वास्थ्यी मानिसहरूलाई त्यहाँबाट हट्ने सूचना र मनासिब समय दिई आवश्यकता अनुसार कुनै भ्याल ढोका, छेस्कनी खोली, तोडी, भित्र पसी तलासी लिन सक्नेछ ।

- (घ) खण्ड (ग) बमोजिम तलासी लिंदा सम्बन्धित [●]गाउँपालिका, महा / उप-महा / नगरपालिकाको कम्तिमा एकजना सदस्य वा स्थानीय दुई जना व्यक्ति वा घरघनी वा उसको एकजना प्रतिनिधि वा कुनै एक जना साक्षी राखी तलासी लिनु पर्नेछ ।
- (ङ) खण्ड (घ) बमोजिम साक्षी बस्ने मानिस फेला नपरेमा वा साक्षी बस्न इन्कार गरेमा सोही व्यहोराको कैफियत जनाइ तलासी लिने व्यक्तिले सहीछाप गरेपछि खण्ड (ग) को प्रकृया पूरा भएको मानिनेछ ।
- (च) यस नियम बमोजिम तलासी लिंदा कुनै मानिसको शरीरको तलासी लिनु परेमा सो समेत लिन सकिनेछ र तलासी लिनु पर्ने व्यक्ति स्वास्थ्यी मानिस भएमा निजको तलासी स्वास्थ्यी मानिसबाटै लिनु पर्नेछ ।
- (छ) यस नियम बमोजिम तलासी लिंदा प्राप्त भएका मालवस्तु वा कागजातको विवरण तयार गरी तीन दिनभित्र विभाग समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद-११

विविध

५६. [~]दत्ता भएको व्यक्तिसँग खरिद गर्नु पर्ने : नेपाल सरकार, संवैधानिक निकाय वा प्रदेश वा नेपाल सरकार वा प्रदेश अन्तर्गतको कुनै सरकारी निकाय वा संगठित संस्था वा स्थानीय तहले नेपालभित्र एक पटकमा बीस हजार रुपैयाँ भन्दा बढीको कर लाग्ने वस्तु वा सेवाको खरिद गर्दा भएको व्यक्तिसँग मात्र खरिद गर्नु पर्नेछ ।
५७. कूटनैतिक सुविधा सम्बन्धमा : ऐनको दफा २५ को उपदफा (१) को खण्ड (क) को प्रयोजनको लागि कूटनैतिक सुविधाप्राप्त व्यक्तिले परराष्ट्र मन्त्रालयले दिएको निस्सा समेत संलग्न राखी करको रकम फिर्ता पाउन विभाग समक्ष दरखास्त दिनु पर्नेछ ।
५८. निःशुल्क सहयोग र सूचना : नेपाल सरकारले देहायका सहयोग तथा सूचना निःशुल्क प्रदान गर्नेछ :-
- (क) कर प्रयोजनको निमित्त अपनाउनु पर्ने प्रक्रियाहरूको जानकारी,
- (ख) करदाता शिक्षा सम्बन्धी प्रकाशनहरू ।

● बीसौं संशोधनद्वारा संशोधित ।

~ उन्नाइसौं संशोधनद्वारा संशोधित ।

- ॐ५८क. कर सहयोगी राख्न सक्ने : (१) करदाताले कर सम्बन्धमा आवश्यक जानकारी तथा सहयोग लिन कर सहयोगी राख्न सक्नेछ ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिमको कर सहयोगीको लागि आवश्यक पर्ने योग्यता, निजको स्तर लगायत अन्य व्यवस्था विभागले तोके बमोजिम हुनेछ ।
५९. मूल्य अभिवृद्धि कर सम्बन्धी बहस पैरवी : कर सम्बन्धी कुनै मुद्दाको बहस पैरवी गर्नु पर्ने भए सरकारी वकीलबाट हुनेछ ।
६०. परिचयपत्रको ढाँचा : कर अधिकृतले परिचयपत्रको ढाँचा अनुसूची-२१ बमोजिम हुनेछ ।
६१. निर्देशिका बनाउने : ऐन तथा सो नियमावली कार्यान्वयन गर्न नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय आवश्यक निर्देशकहरू बनाई जारी गर्न सक्नेछ ।
६२. अनुसूचीमा थपघट तथा हेरफेर : नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी अनुसूचीहरूमा आवश्यक थपघट तथा हेरफेर गर्न सक्नेछ ।
६३. खारेजी र बचाऊ : (१) देहायका नियमहरू खारेज गरिएका छन् ।
- (क) मनोरञ्जन कर नियमहरू, २०१८,
- (ख) बित्रीकर नियमहरू, २०२४,
- (ग) ठेक्काकर नियमावली, २०२४ ।
- (२) उपनियम (१) मा उल्लिखित नियमहरू बमोजिम भए गरेको काम कारबाहीहरू यसै नियमावली बमोजिम भए गरेको मानिने छन् ।

ॐ आठौँ संशोधनद्वारा थप ।

द्रष्टव्य:- केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन, २०६३ द्वारा रुपान्तर भएका शब्दहरू :-
“श्री ५ को सरकार” को सट्टामा “नेपाल सरकार” ।

अनुसूची-२[■]

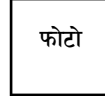
.....

■ पाँचौं संशोधनद्वारा भिकिएको ।

(१६७)

अनुसूची-३
(नियम ५ सँग सम्बन्धित)
नेपाल सरकार
अर्थ मन्त्रालय
आन्तरिक राजस्व विभाग

स्थायी लेखा नम्बर (पान) दर्ता प्रमाण पत्र

पान	<input type="text"/>	मिति	<input type="text"/>
आन्तरिक राजस्व कार्यालय	<input type="text"/>	मू.अ.क. दर्ता मिति	<input type="text"/>
		दिन	महिना
			साल

करदाताको नाम
कारोबारको नाम
करदाताको प्रकार
ठेगाना
व्यवसाय कारोबारहरू

करदाताको दस्तखत

कर अधिकृतको दस्तखत

अतिरिक्त कारोबारहरू

	कारोबारको नाम	ठेगाना	सुरु मिति	कर अधिकृतको दस्तखत
१				
२				
३				

पाँचौं संशोधनद्वारा संशोधित ।

अनुसूची-४

(नियम ११ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

नेपाल सरकार

अर्थ मन्त्रालय

मूल्य अभिवृद्धि कर विभाग

यस दरखास्त फारामको दुबै खण्ड भर्नु पर्नेछ

खण्ड १ नयाँ करदाताले भर्नु पर्ने

मैले/हामीले निम्नलिखित मितिमा चालु व्यवसायको रूपमा एउटा कारोबार मेरो/आफ्नो नियन्त्रणमा लिएमा छु/छौं।

मिति

कसबाट

(साविक मालिकको नाम)

मूल्य अभिवृद्धि कर विवरण फाराम १ मैले/हामीले यसैसाथ संलग्न गरेको छु/गरेका छौं। पहिले नै जम्मा गरिसकेको छु/छौं।

दरखास्त मन्जुर भएमा म/हामी निम्न लिखित कुरा गर्दछु/गर्दछौं :

मूल्य अभिवृद्धि कर विवरणमा उल्लेखित सम्पूर्ण अवधि वापत तिर्नु पर्ने सबै मूल्य अभिवृद्धि कर सहित मेरो/हाम्रो पहिलो मूल्य अभिवृद्धि कर विवरण मूल्य अभिवृद्धि कर कार्यालयमा पेश गर्नेछु/गर्नेछौं।

साविकको मालिकले पेश गर्नु पर्ने तर नगरेका कुनै विवरण भए पेश गर्नेछु/गर्नेछौं।

व्यवसाय नामसारी हुनु अघि साविकको मालिकले गरेको आपूर्ति वापत तिर्नु पर्ने कुनै कर बाँकी भए सो लगायत उसले आफ्नो मौज्जात तथा सम्पत्ति वापत तिर्नु पर्ने मूल्य अभिवृद्धि कर तिर्न मन्जुर गर्दछु/गर्दछौं।

नामसारी मितिपछि कुनै अवधि वापत साविकको मालिकको नाममा पेश गरिएको कुनै विवरण म/हामीले* पेश गरेको मान्ने छु/छौं।

मूल्य अभिवृद्धि कर कार्यालयले दर्ता नम्बर दिनुअघि साविकको मालिकलाई भुक्तानी गरेको कुनै रकमले उक्त रकम माथि मेरो/हाम्रो कुनै अधिकार भए सो पुरा गरेको मान्ने छु/छौं।

दस्तखत _____

(मालिक/साभेदार/सञ्चालक/कम्पनी सचिव, प्रशासक)
मिति _____

खण्ड २ साविकको करदाताले भर्नु पर्ने

मैले/हामीले निम्नलिखित मितिमा चालु व्यवसायको रूपमा एउटा कारोबार हस्तान्तरण गरीदिएको छु/छौं।

मिति

कसलाई

(नयाँ मालिकको नाम)

उक्त मितिपछि मलाई/हामीलाई दर्ता हुने दायित्व रहने छैन। म/हामी दर्ता हुन योग्य रहने छैन/छैनौं। म/हामी स्वेच्छाले दर्ताको लागि गरेको आफ्नो अनुरोध फिर्ता लिन्छु/लिन्छौं।

यो दरखास्त मन्जुर गरिएमा म/हामी निम्न कुराको घोषणा गर्दछु/गर्दछौं :

दर्ता नम्बर नामसारी नगरिएको अवस्थामा मैले/हामीले दावी गर्न पाउने मैले/हामीले तिरिका कुनै कर रकम दावी गर्ने अधिकार नयाँ मालिकलाई हुनेछ।

मूल्य अभिवृद्धि कर कार्यालयले नयाँ मालिकलाई गरेको कुनै भुक्तानीले उक्त रकम माथि मेरो/हाम्रो कुनै अधिकार भए सो पूरा हुनेछ।

मैले/हामीले मूल्य अभिवृद्धि कर सहित निम्न बमोजिम मूल्यांकन गरिएका मौज्जात तथा सम्पत्ति आफूसँगै राखेको छु/छौं।

रु.

नामसारीको मितिपछि मलाई/हामीलाई निम्न ठेगानामा सम्पर्क गर्न सकिनेछ :

_____

_____

_____

दस्तखत _____

(मालिक/साभेदार/सञ्चालक/कम्पनी सचिव, प्रशासक)
मिति _____

अनुसूची ५
(नियम १७ सँग सम्बन्धित)
कर बीजकको दाँचा

बीजक नम्बर : कारोबार मिति: / /
बिक्रेताको करदाता दर्ता नम्बर बीजक जारी भएको मिति: / /

बिक्रेताको नाम :
ठेगाना :
क्रेताको नाम :
ठेगाना :
क्रेताको करदाता दर्ता नम्बर :
भुक्तानीको तरिका : नगद/चेक/उधारो/अन्य

सि.न.	विवरण	परिमाण	प्रति इकाई मूल्य रु.	जम्मा मूल्य रु
			..... प्रतिशतले छुट	
			कर लाग्ने मूल्य	
			..... प्रतिशतले कर	
			जम्मा	

अनुसूची-५क.
(नियम १७ सँग सम्बन्धित)
कर बीजकको ढाँचा

बिमक (कम्पनी) को नाम र ठेगाना : बीजक नं.
बिमकको स्थायी लेखा नं.   कर बीजक
बीमितको नाम :
ठेगाना :
बीमितको स्थायी लेखा नं.   जारी मिति :
अभिकर्ता :

विवरण		रकम रु.
बीमालेख नं.	कभरनोट नं.	
सम्पुष्टि नं.	बीमा शुल्क	
बीमाङ्क रकम रु.	आतङ्ककारी कार्य, हुलदङ्गा तथा तोडफोड	
अवधि देखि सम्म	नामसारी दस्तुर टिकट दस्तुर	
	कर लाग्ने जम्मा मूल्य	
	% मू.अ. कर	
	कूल जम्मा	

निमित्त : कम्पनीको नाम
अधिकार प्राप्त दस्तखत

आठौँ संशोधनद्वारा संशोधित ।

अनुसूची - ६
(नियम १८ सँग सम्बन्धित)
संक्षिप्त कर बीजकको ढाँचा

बीजक नम्बर :

मिति :

बिक्रेताको नाम :

ठेगाना :

करदाता दर्ता नंवर

करको दर (प्रतिशत) :

सि.नं.	विवरण	परिमाण	मूल्य प्रति ईकाई	जम्मा मूल्य
			छुट	
			जम्मा मूल्य	

नोट : पाँच सय रुपैयाँ भन्दा बढी कर लाग्ने मूल्यको वस्तु वा सेवाको बिक्रीमा यो बीजक जारी गरिने छैन ।

.....
बिक्रेताको सही
नाम र ठेगाना

अनुसूची - ७

(नियम २३ को उपनियम (१) को खण्ड (क) सँग सम्बन्धित)

मूल्य अभिवृद्धि कर लेखा

खरीद/आयात					बिक्री/निर्यात				
मिति	विवरण	खरीद वा पैठारी मूल्य	करको दर	कर रकम	मिति	विवरण	बिक्री वा निकासी मूल्य	करको दर	कर रकम

यो लेखा प्रत्येक महीना तयार गरी आफैसँग राख्नु पर्नेछ ।

अनुसूची-११

(नियम १२ सँग सम्बन्धित)

नेपाल सरकार

अर्थ मन्त्रालय

मूल्य अभिवृद्धि कर विभाग

मूल्य अभिवृद्धि कर विवरण फाराम

(करयोग्य कारोबार/कारोबार बन्द गर्ने अवस्थामा भर्ने)

वर्ष ..... महिना	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
चौमासिक	प्र.	दो.	ते.	जुन महिनाको हो त्यसमा ✓ चिन्ह लगाउनु होस ।								

करदाता दर्ता नं.

नाम _____

ठेगाना _____

यदि यस अवधिमा कारोबार नगरेको भए तलका महलमा शून्य राखेर विवरणमा हस्ताक्षर गर्नुहोस् । रु १ भन्दा घटी भएमा पैसालाई रु १ मा मिलाउन गरी विवरण भर्नुहोस् ।

	कारोबार मूल्य	खरीदमा तिरेको कर (क्रेडिट)	बिक्रीमा संकलन गरेको कर (डेबिट)
१. बिक्री			
१.१ कर लाग्ने बिक्री			
१.२ निकासी			
१.३ छुट बिक्री			
२. खरीद/पैठारी			
२.१ कर लाग्ने खरीद			
२.२ कर लाग्ने पैठारी			

अ मिति २०५७४१ मा नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी हेरफेर गरिएको ।

(१८१)

२.३ छुट खरीद			
२.२ छुट पैठारी			
३. अन्य			
३.२ अन्य थपघट			
३.२ कर कट्टी दावी गरिसकेको स्टक			
४. जम्मा			

५. डेबिट / क्रेडिट (+ वा -) .....
६. गत महिनाको मिलान गर्न बाँकी .....
७. कूल तिर्नु पर्ने कर रु (५-६) (+ वा -) .....
८. कर फिर्ता माग गरिएको रकम .....

म ..... (पूरा नाम) यस कर विवरणमा उल्लेख गरिएको जानकारी सत्य र पूरा भएको व्यहोरा प्रमाणित गर्दछु ।

हस्ताक्षर .....

मिति.....

पद .....

कार्यालय प्रयोजनको लागि मात्र

कम्प्युटर दर्ता :

मिति : ...../...../.....

अधिकृत

ॐ अनुसूची-१२
(नियम २९ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)
नेपाल सरकार
अर्थ मन्त्रालय
मूल्य अभिवृद्धि कर विभाग
प्रारम्भिक कर निर्धारण आदेश

खण्ड (क)

श्री ..... मिति : .....

१) करदाताको नाम .....

२) करदाताको ठेगाना .....

३) करदाताको दर्ता नम्बर |

--	--	--	--	--	--	--	--

४) कर निर्धारण भएको अवधि .....

५) कर निर्धारण गर्ने ऐनको दफा ..... तथा नियमावलीको नियम .....
सँग सम्बन्धित ।

निम्न अनुसारको कर रकम रु ..... (अक्षरेपी .....)
मात्र तिर्नु नपर्ने अथवा परिवर्तन गर्नु पर्ने कुनै ठोस प्रमाण भए यो पत्र प्राप्त गर्नु भएको पन्ध्र
दिनभित्र कर अधिकृत समक्ष पेश गर्नु होला । अन्यथा यो आदेश प्राप्त गर्नु भएको पन्ध्र
दिनभित्र नेपाल सरकारको सर्वसञ्चित कोषमा दाखिला हुने गरी ..... स्थित
..... बैक/नगद दाखिला गर्नु होला ।

कर निर्धारण गर्नु पर्ने कारणहरू

१. म्यादभित्र कर विवरण दाखिला नगरेकोले

२. अधुरो वा त्रुटिपूर्ण कर विवरण पेश गरेकोले

३. भुट्टा कर विवरण पेश गरेकोले

४. अन्य .....

६) मिति ..... सम्मको ब्याज र जरिवाना गणना गरिएको छ ।

कर अधिकृत

ॐ मिति २०५७४१ मा नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी हेरफेर गरिएको ।

(१८३)

कर अवधि

क्र.सं	मा.चौ.	कर अवधि	वर्ष	कर निर्धारण भएको रकम	जरिबाना	थप दस्तूर	व्याज	जम्मा
१								
२								
३								
४								
५								
जम्मा								

द्रष्टव्य : कृपया ऋणात्मक अंक भएमा कोष्ठभित्र रकम उल्लेख गर्नु होला ।

कार्यालय प्रयोजनको लागि मात्र

कम्प्यूटर दर्ता :

मिति : ...../...../.....

अधिकृत

खण्ड (ख)

अन्तिम कर निर्धारण आदेश

श्री ..... जारी मिति : .....

१) करदाताको नाम _____

२) करदाताको ठेगाना _____

३) करदाताको दर्ता नम्बर |

--	--	--	--	--	--	--	--

४) कर निर्धारण भएको अवधि .....

५) कर निर्धारण गर्ने ऐनको दफा ..... तथा नियमावलीको नियम .....
सँग सम्बन्धित ।

तपाईंले पेश गर्नु भएको जवाफ तथा प्रमाण कागजातहरू समेत मूल्याङ्कन गर्दा निम्न अनुसारको कर रकम रु ..... (अक्षरेपी .....) मात्र तिर्नु पर्ने देखिन आएको छ । उक्त रकम यो आदेश जारी भएको मितिले १५ दिनभित्र नेपाल सरकारको सर्वसञ्चित कोषमा दाखिला हुने गरी ..... स्थित ..... बैंक/नगद दाखिला गर्नु होला । यो आदेश जारी भएको मितिले १५ दिनभित्र कर नबुझाएमा जरिवाना, थप दस्तुर तथा व्याज लाग्ने व्यहोरा सूचित गरिन्छ । यो आदेशमा चित्त नबुझे ऐन बमोजिम पुनरावेदन दिन सकिने व्यहोरा जानकारी गराइन्छ ।

कर निर्धारण गर्नु पर्ने कारणहरू

१. म्यादभित्र कर विवरण दाखिला नगरेकोले

२. अधुरो वा त्रुटिपूर्ण कर विवरण पेश गरेकोले

३. भुट्टा कर विवरण पेश गरेकोले

४. अन्य _____

६) मिति ..... सम्मको ब्याज र जरिवाना गणना गरिएको छ ।

कर अधिकृत

कर अवधि

क्र.सं	मा.चौ.	कर अवधि	वर्ष	कर निर्धारण भएको रकम	जरिबाना	थप दस्तूर	ब्याज	जम्मा
१								
२								
३								
४								
५								
जम्मा								

द्रष्टव्य : कृपया ऋणात्मक अंक भएमा कोष्ठभित्र रकम उल्लेख गर्नु होला ।

कार्यालय प्रयोजनको लागि मात्र

कम्प्यूटर दर्ता :

मिति : ...../...../.....

अधिकृत

खण्ड (ग)

विशेष आदेश

श्री ..... आदेश जारी मिति : .....

१) करदाताको नाम .....

२) करदाताको ठेगाना .....

३) करदाताको दर्ता नम्बर |

--	--	--	--	--	--	--	--

४) जरिबाना निर्धारण भएको अवधि .....

५) जरिबाना निर्धारण गर्ने ऐनको दफा ..... तथा नियमावलीको नियम .....
सँग सम्बन्धित ।

जरिबाना गर्नु पर्ने कारण

.....
.....
.....

६) जरिबाना रकम .....

तपाईंले यो आदेश जारी भएको मितिले सात दिनभित्र नेपाल सरकारको सर्वसञ्चित कोषमा दाखिला हुने गरी जरिबाना रकम रु ..... अक्षरेपि ..... मात्र ..... स्थित ..... बैंक/नगद दाखिला गर्नु होला । यो आदेशमा चित्त नबुझे ऐन बमोजिम पुनरावेदन दिन सकिने व्यहोरा जानकारी गराइन्छ ।

कर अधिकृत

कार्यालय प्रयोजनको लागि मात्र

कम्प्यूटर दर्ता :

मिति : ..... / ..... / .....

अधिकृत

खण्ड (घ)
पुनरावेदनको सूचना

मिति :

पुनरावेदन दर्ता नं

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

का.कोड ... वर्ष ... क्रम

श्रीमान् .....

आन्तरिक राजश्व कार्यालय,

..... ।

म हामीले महानिर्देशक समक्ष राजश्व न्यायाधिकरणमा पुनरावेदनको निवेदन दर्ता गरेको हुँदा निम्न रकम निलम्बन गरी दिनु हुन अनुरोध छ ।

करदाताको नाम _____

करदाताको ठेगाना _____

मु.अ.क. दर्ता नम्बर |

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

राजश्व न्यायाधिकरण/ मू.अ.क. विभाग दर्ता नं. ....

आदेश नं. .... आदेश मिति .....

कर अवधि

क्र.सं	मा.चौ.	अवधि	वर्ष	पुनरावेदन	पुनरावेदन गरिएको रकम
१					
२					
३					
४					
५					
कूल जम्मा					

दस्तखत .....

कार्यालय प्रयोजनको लागि मात्र

कम्प्युटर दर्ता :

मिति : ...../...../.....

अधिकृतको दस्तखत

खण्ड (ड)
पुनरावेदन समाप्तिको सूचना

मिति :

पुनरावेदन दर्ता नं

--	--	--	--	--	--	--	--

का.कोड ... वर्ष ... क्रम ...

करदाताको नाम

करदाताको ठेगाना

मू.अ.क दर्ता नम्बर

--	--	--	--	--	--	--	--

राजश्व न्यायाधिकरण/ मू.अ.क. विभाग दर्ता नं. ....

निर्णय नं. .... निर्णय मिति .....

कर अवधि

क्र.सं	मा. चौ	अवधि	वर्ष	पुनरावेदन गरिएको रकम	निर्णयमा ठहर गरिएको रकम
१					
२					
३					
४					
५					
६					
				कूल जम्मा	

दस्तखत .....

कार्यालय प्रयोजनको लागि मात्र

कम्प्युटर दर्ता :

मिति : ...../...../.....

अधिकृतको दस्तखत

अनुसूची-१३
(नियम ३६ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

काबु बाहिरको परिस्थितिमा दस्तूर भिन्हा सम्बन्धी निवेदन

करदाता दार्ता नम्बर

--	--	--	--	--	--	--	--

श्री कर अधिकृतज्यू,
आन्तरिक राजश्व कार्यालय,
.....।

मूल्य अभिवृद्धि कर ऐनको दफा १९ को उपदफा (४) तथा मूल्य अभिवृद्धि कर नियमावली, २०५३ वमोजिम देहायको मेरा काबु बाहिरको अवस्था परेकोले म्यादभित्र निवेदन दिन आएको छु ।

- १) मेरो ..... नाता पर्ने श्री/श्रीमती ..... को मिति ..... मा मृत्यु भएको हुँदा क्रिया बस्तु परेकोले ।
- २) म ..... सुत्केरी भएकोले
- ३) मेरो ..... नाता पर्ने कर बुझाउनु पर्ने व्यक्ति श्री/श्रीमती/सुश्री ..... मरेको / बौलाहा भएको / वेपत्ता भएकोले .....
- ४) कार्यालयमा आउँदा खोला / पहिरो / हिउँ / ..... प्राकृतिक कारणले बाटो बन्द भई आउन नसकेकोले ।
- ५) यातायातको साधन ..... कारणले पूर्णरूपमा बन्द भएकोले ।

निवेदन दिनु पर्ने हदम्याद :

- १) दफा १ वा ३ वा ४ को हकमा सात दिनभित्र ।
- २) दफा २ को हकमा पैंतीस दिनभित्र ।
- ३) दफा ५ को हकमा भोलिपल्ट ।

निवेदकको दस्तखत

मिति

⊗ अनुसूची-१४

.....

⊗ मिति २०५७४१ मा नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी खरेज गरिएको ।

(१९१)

⊗ अनुसूची-१५

.....

⊗ मिति २०५७४१ मा नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी खरेज गरिएको ।

(१९२)

अनुसूची-१६
(नियम ४३ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)
नेपाल सरकार
अर्थ मन्त्रालय
मूल्य अभिवृद्धि कर विभाग
कर कट्टीको फाराम

निवेदन प्राप्त मिति :

करदाता दर्ता नम्बर :

(दर्ता मितिमा मौज्जातमा रहेको कर योग्य वस्तुको मूल्य अभिवृद्धि कर तथा मौज्जातमा रहेको बिक्रीकर फिर्ता / कट्टी पाउन दाबी गर्ने दरखास्त)

श्री कर अधिकृतज्यू,
आन्तरिक राजश्व कार्यालय, ...

कारोबारको नाम : .....

ठेगाना :

घर नं.		टेलिफोन
वार्ड नं.		फ्याक्स
टोल		टेलेक्स
महा/उप/न.पा./गा.पा.		इमेल
जिल्ला		पोष्ट बक्स

- मैले मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएको मितिले ठीक एक वर्ष पहिले गरिएको खरीद/पैठारी मध्ये बाँकी रहेको मौज्जात मात्र समावेश गरेको छु ।
- मैले निम्न कागजात संलग्न गरेको छु ।
  - भन्सारको प्रज्ञापन पत्र, नगदी रसीदको प्रतिलिपि र बीजक ।
  - बिक्रीकर प्रयोजनको लागि बिक्रेतामा दर्ता भएका व्यक्तिबाट खरीद गरेको बीजक ।
  - मूल्य अभिवृद्धि कर प्रयोजनको लागि दर्ता भएका करदातासँग गरेको खरीदको कर बीजक ।

३) मौज्जात सामानको विवरण (आवश्यक परे अर्को पाना थप्नु होला) :

सि.नं.	सामानको विवरण	परिमाण	दर	मूल्य	तिरेको बिक्री कर	बिजक नं.	प्रज्ञापन पत्र नं.	कैफियत
	जम्मा							

४) सबभन्दा पछिल्लो मास्केवारी अनुसार कर कट्टी वा फिर्ता हुन बाँकी रहेको बिक्रीकर (प्रमाण संलग्न गरेको छु) ।

म _____ आफ्नो साथ _____ का
(नाम) (दर्ता मिति)

दिन सम्ममा _____ मा भएको कर लाग्ने सामानमा बुझाइ सकेको मूल्य अभिवृद्धि कर (सामान भएको ठाउँ)

तथा मौज्जातमा तिरेको बिक्रीकर बापतको रु. _____ (अक्षरेपि _____ मात्र) कर कट्टी गर्न पाउनका निमित्त नियमानुसार यो दावी प्रस्तुत गर्दछु । प्रस्तुत व्यहोरा ठीक साँचो छ ।

_____	_____	_____
दावी गर्नेको अधिकृत	कारोबारसँगको सम्बन्ध	मिति

कार्यालय प्रयोजनको लागि मात्र

मूल्य अभिवृद्धि कर कार्यालय _____ मिति :.....

प्रमाणका आधारमा करकट्टी गर्न स्वीकृत भएको मूल्य अभिवृद्धि कर/बिक्रीकर रु. _____	जाँच बुझ गरी स्वीकृत गर्ने _____ कर अधिकृत मिति :
जाँच गर्ने अधिकृत	

अनुसूची-१७

(नियम ४५ को उपनियम (३) सँग सम्बन्धित)

नेपाल सरकार

अर्थ मन्त्रालय

मूल्य अभिवृद्धि कर विभाग

कूटनीतिज्ञले तिरेको कर फिर्ता माग गर्ने सम्बन्धी विवरण

१. तल उल्लेखित वस्तुहरु यस ..... राजदूतावासको कूटनीतिज्ञले खरीद गरेका हुन् । दफा ३ मा उल्लेखित रकम फिर्ता दिन अनुरोध गरिन्छ ।
२. कर फिर्ता दाबी गरेको अवधि ..... देखि ..... सम्म ।
३. खरीदको विवरण :

खरीदकर्ताको नाम	खरीद गरिएको वस्तु सेवा	बीजक मूल्य	बीजक नम्बर	तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर
जम्मा				

माथि उल्लेखित वस्तु तथा सेवाहरु ..... राजदूतावासको कूटनीतिज्ञले खरीद गरेको वा निजलाई आपूर्ति गरिएको व्यहोरा प्रमाणित गर्दछु र रु. .... (अक्षरेपी ..... को) फिर्ता हस्ताक्षरकर्ता/..... लाई दिन अनुरोध गर्दछु । हस्ताक्षरकर्ता/..... लाई दिईने भुक्तानी मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन २०५२ को दफा २५ (१) (क) अनुसार हुने कुरा म मञ्जूर गर्दछु ।

कार्यालय प्रयोजनका लागि मात्र

कर फिर्ता गरिएको रकम रु.

चेकको मिति :

निर्णयकर्ता

निर्णय मिति :

बैङ्क खाता नम्बर

चेक जारी गरिएको बैङ्क :

भुक्तानी महीना.... वर्ष

कर अधिकृतको दस्तखत :

अ मिति २०५७४१ मा नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी हेरफेर गरिएको ।

(१९५)

अनुसूची - १८
(नियम ४५ को उपनियम (३) सँग सम्बन्धित)
नेपाल सरकार
अर्थ मन्त्रालय
मूल्य अभिवृद्धि कर विभाग
कर फिर्ता फाराम

(द्विपक्षीय/बहुपक्षीय सम्झौता/विदेशी संघ संस्थाअन्तर्गत सञ्चालित आयोजनको लागि)

१. फिर्ता माग गरिएको अवधि देखि सम्म
२. संगठनको विवरण
  - (क) संस्था / आयोजनको नाम
  - (ख) ठेगाना
  - (ग) संस्था/सहयोग/ऋणको उद्देश्य यदि आवश्यक भएमा
  - (घ) सम्झौता मिति यदि आवश्यक भएमा
  - (ङ) समाप्त हुने मिति
  - (च) खरीद भएको सामानको कूल रकम सम्झौता बमोजिम प्राप्त हुने कूल रकम
  - (छ) अर्थ मन्त्रालयबाट सहमती प्राप्त मिति यदि आवश्यक भएमा
  - (ज) सम्झौताको प्रति संलग्न छ
  - (झ) सहयोग/ऋण नम्बर यदि आवश्यक भएमा
३. ठेकेदार
  - (क) योजनासँग सम्झौता भएको ठेकेदार / व्यवस्थापनको नाम / ठेगाना :
  - (ख) ठेक्का नम्बर
  - (ग) ठेक्का शुरु हुने मिति
  - (घ) ठेक्का समाप्त हुने मिति
  - (ङ) करदाता दर्ता नम्बर

--	--	--	--	--	--	--	--

(ठेकेदारसँगको शर्तको कपि संलग्न गर्ने)
४. मालसामान खरिद कर्ताको नाम
५. आपूर्तिकर्ताको नाम

अ मिति २०५७४१ मा नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी हेरफेर गरिएको ।

९. सो फर्म भर्नु भन्दा पहिले खरीद गरेका सामानहरुमा मूल्य अभिवृद्धि कर फिर्ता भएको भए

सि.नं.	संस्थाको नाम	सामानको नाम	परिमाण	मूल्य

उपर्युक्त व्यहोरा ठीक साँचो हो । उक्त सामानहरु अन्य व्यक्तिलाई प्रयोग वा हस्तान्तरण गर्नुभन्दा मूल्य अभिवृद्धि कार्यालयको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

विवरण गर्ने ठेकदारको नाम

योजनाको तर्फबाट प्रमाणित गर्नेको नाम

सही

सही

कार्यालयको नाम र ठेगाना

कार्यालय प्रयोजनका लागि मात्र

कर फिर्ता गरिएको रकम रु.

चेकको मिति :

निर्णयकर्ता

निर्णय मिति :

बैङ्क खाता नम्बर

चेक जारी गरिएको बैङ्क :

भुक्तानी महीना.... वर्ष

कर अधिकृतको दस्तखत :

अनुसूची - १९

.....

मिति २०५७४१ मा नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी खरेज गरिएको ।

(१९९)

अनुसूची - २०

.....

अठारौं संशोधनद्वारा खारेज ।

(२००)

अनुसूची - २१
(नियम ६० सँग सम्बन्धित)

नेपाल सरकार
अर्थ मन्त्रालय
मूल्य अभिवृद्धि कर विभाग
कर अधिकृतको परिचय पत्र

नाम :

दर्जा :

परिचय पत्र नं. :

कर अधिकृतको
फोटो

महानिर्देशकको हस्ताक्षर

(२०१)